

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΕΕΑ)
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΤΟΥΣ 2021 - 2022**

Σεπτέμβριος 2024

Πρόλογος

Στη διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης των Ακαδημαϊκών Τμημάτων το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής & Αγροτικού Περιβάλλοντος (ΓΦΠΑΠ) συμμετέχει για διάστημα μεγαλύτερο της 20ετίας, υποβάλλοντας Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης από το ακαδημαϊκό έτος 2002-03 και μέχρι σήμερα. Επίσης, το Τμήμα έχει αξιολογηθεί από Εξωτερικούς Αξιολογητές το 2010, συμπεριλήφθηκε στην Εξωτερική Αξιολόγηση του Ιδρύματος το 2015, το 2019 πραγματοποιήθηκε Πιστοποίηση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του από εξωτερικούς αξιολογητές και την περίοδο αυτή προετοιμάζεται για την προσεχή Πιστοποίηση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών που θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2025.

Σκοπός της Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι να διαμορφώσει και να διατυπώσει το Τμήμα κριτική άποψη για την ποιότητα του επιτελούμενου έργου του με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες κοινής συναίνεσης και γενικής αποδοχής, και με τους ακόλουθους στόχους: (α) Την τεκμηριωμένη ανάδειξη των επιτευγμάτων του Τμήματος, (β) Την επισήμανση σημείων που χρήζουν βελτίωσης, (γ) Τον προσδιορισμό ενεργειών βελτίωσης, (δ) Την ανάληψη πρωτοβουλιών για αυτοτελή δράση εντός του Τμήματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό, (ε) Τη λήψη αποφάσεων για αυτοτελείς δράσεις εντός του Ιδρύματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό. Πρόκειται ουσιαστικά για μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης, που σηματοδοτεί την ίδια την ταυτότητα του Τμήματος, καθώς αποτυπώνει και αναδεικνύει όλα τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του, θετικά και αρνητικά, και καταγράφει τις φιλοδοξίες του. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της Εσωτερικής Αξιολόγησης καταγράφονται τα σημαντικότερα πορίσματα που προκύπτουν από τη σύνθεση των επί μέρους στοιχείων, τα οποία συγκεντρώθηκαν με τη σύμπραξη όλων των μελών του Τμήματος, αναφορικά με το υφιστάμενο και το επιθυμητό επίπεδο ποιότητας και τους τρόπους επίτευξής του. Τέτοια στοιχεία, κυρίως ποσοτικά, καταγράφονται κάθε χρόνο στην Ετήσια Εσωτερική Έκθεση του Τμήματος, που δεν έχει απογραφικό χαρακτήρα μόνο, αλλά παρέχει μία συνοπτική αλλά επικαιροποιημένη κάθε φορά εικόνα της λειτουργίας του.

Στο πλαίσιο αυτό και ειδικότερα τα τελευταία χρόνια έχει καταβληθεί προσπάθεια να ενθαρρυνθούν οι φοιτητές/τριες να συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή, όχι μόνο με τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων για τη διδακτική ικανότητα των διδασκόντων, αλλά με την κριτική τους για όλες τις πτυχές της ακαδημαϊκής διαδικασίας, ώστε η αυτοαξιολόγηση του Τμήματος να έχει έναν ισχυρά φοιτητοκεντρικό χαρακτήρα.

Θεωρώντας ότι η διαδικασία των ετήσιων εσωτερικών αξιολογήσεων δίνει την ευκαιρία στο Τμήμα να βελτιώσει τα αδύνατα σημεία του και την ποιότητα του προσφερόμενου διδακτικού έργου προς τους φοιτητές/τριες του, καθώς και του επιτελούμενου ερευνητικού έργου, το Τμήμα θα συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθεια για την ουσιαστική αυτοαξιολόγησή του.

Τέλος, εκφράζονται ευχαριστίες για τη δημιουργική συμμετοχή στη σύνταξη αυτής της έκθεσης προς όλα τα μέλη του Τμήματος και ιδιαίτερα τα μέλη της ΟΜΕΑ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Καθηγητής Αθανάσιος Σφουγγάρης

Πίνακας Περιεχομένων

1	Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	1
1.1	Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα	1
1.2	Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	2
1.3	Προτάσεις του Τμήματος για τη βελτίωση της διαδικασίας	3
2	Παρουσίαση του Τμήματος	4
2.1	Γεωγραφική θέση του Τμήματος	4
2.2	Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος	4
2.3	Σκοπός και στόχοι του Τμήματος	6
2.4	Διοίκηση του Τμήματος	9
3	Προγράμματα Σπουδών	10
3.1	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	10
3.2	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	21
3.3	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	27
4	Διδακτικό έργο	36
4.1	Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;	36
4.2	Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;	37
4.3	Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;	40
4.4	Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;	42
4.5	Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;	43
4.6	Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;	45
4.7	Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;	45
4.8	Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;	46
4.9	Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;	47
4.10	Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;	48
5	Ερευνητικό έργο	51
5.1	Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;	51
5.2	Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;	52
5.3	Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;	53
5.4	Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος	53
5.8	Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;	57
6	Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	58
6.1	Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;	58
6.2	Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;	58
6.3	Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;	59
6.4	Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;	60

6.5	Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;	60
7	Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	62
7.1	Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;	62
7.2	Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;	64
8	Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	65
8.1	Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;	65
8.2	Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;	66
8.3	Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;	67
8.4	Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);	67
8.5	Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;	68
8.6	Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;	68
9	Συμπεράσματα	69
9.1	Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;	69
10	Σχέδια βελτίωσης	72
10.1	Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων	72

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1 Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα

1.1.1 Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

Υπεύθυνη για τη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος είναι η ΟΜΕΑ του Τμήματος.

Η ΟΜΕΑ κατά το Ακ. έτος 2021-2022 απαρτιζόταν από τα παρακάτω μέλη :

- Τσιρόπουλος Νικόλαος, Καθηγητής
- Αντωνιάδης Βασίλειος, Καθηγητής
- Λύκας Χρήστος, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Παυλή Ουρανία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

η οποία επικυρώθηκε στην υπ. αριθμ. 1/ 14-09-2022 συνεδρίαση (Θέμα 3) της Συνέλευσης του Τμήματος.

1.1.2 Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Η ΟΜΕΑ, στο πλαίσιο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, είχε τακτική συνεργασία με τον Πρόεδρο του Τμήματος Αθανάσιο Σφουγγάρη και το Προσωπικό της Γραμματείας του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. Επίσης, η ΟΜΕΑ συνεργάστηκε αποτελεσματικά, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος, με τα μέλη του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού (ΔΕΠ), το Διοικητικό Προσωπικό, τους ακαδημαϊκούς υπότροφους και υποψήφιους διδάκτορες, καθώς και με τους ενεργούς φοιτητές του Τμήματος, προκειμένου να συλλέξει τα στοιχεία που ήταν απαραίτητα για τη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος. Τέλος, υπήρξε συνεργασία με τους Διευθυντές και τις Γραμματείες των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος για εύρεση συμπληρωματικών στοιχείων.

1.1.3 Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Οι πηγές, που χρησιμοποιήθηκαν, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ, για την άντληση των πληροφοριών ήταν: (α) τα απογραφικά δελτία των μελών ΔΕΠ και όσων συμμετείχαν στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β) τα απογραφικά δελτία των εξαμηνιαίων μαθημάτων, (γ) τα στοιχεία που τηρούνται στο πληροφοριακό σύστημα του φοιτητολογίου καθώς και στις Γραμματείες του Προπτυχιακού και των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, τα οποία συμπληρώθηκαν ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα Αξιολόγησης Τμημάτων του ΠΘ (<http://qa.uth.gr>) και (δ) τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των ερωτηματολογίων αξιολόγησης μαθημάτων και διδασκόντων, τα οποία συμπλήρωσαν οι φοιτητές στο πλαίσιο αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ε) η βάση ΟΠΕΣΠ. Τέλος, αντλήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία από την Επιτροπή Ερευνών, την Οικονομική Υπηρεσία καθώς και από άλλες δομές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αλλά και από τη βιβλιογραφική βάση δεδομένων Scopus.

1.1.4 Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Η σύνταξη της ετήσιας αξιολόγησης του Τμήματος, τέθηκε ως θέμα στην υπ. αριθμ. 7η /25-9-2024 Συνεδρίαση της Συνέλευσης του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και

Αγροτικού Περιβάλλοντος. Η έκθεση κοινοποιήθηκε σε όλα τα μέλη του Τμήματος και υπήρξε ανατροφοδότηση με σχόλια και προτάσεις για τυχόν τροποποιήσεις ή διορθώσεις στο κείμενο ή τα δεδομένα που παρουσιάζονται σε πίνακες. Στη συνεδρίαση έγινε εκτενής συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τη γενική στόχευση του Τμήματος, τα προγράμματα σπουδών όλων των κύκλων, το διδακτικό και ερευνητικό έργο των μελών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π., τη λειτουργικότητα και αποδοτικότητα των διοικητικών δομών και υπηρεσιών καθώς και τη σύνδεση των δραστηριοτήτων και εν γένει του Τμήματος με την κοινωνία. Κατά τη συζήτηση, εκφράστηκαν απόψεις σχετικά με τη στρατηγική ανάπτυξη του Τμήματος και διατυπώθηκαν προτάσεις για τη βελτίωση του συνόλου των δραστηριοτήτων και διαδικασιών παρακολούθησης της ποιότητας. Κατά τη συζήτηση, δόθηκε έμφαση: α) στην ανάγκη ενίσχυσης του Τμήματος σε επιστημονικό εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό (προκηρύξεις ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, συμβασιούχοι διδάσκοντες) β) στα αποτελέσματα από την εξωτερική αξιολόγηση του Τμήματος κατά το έτος 2019, γ) στα αποτελέσματα από την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των διδασκόντων από τους φοιτητές και τέλος, ε) στις προτάσεις βελτίωσης καθώς και στο σχέδιο δράσης που συζητείται και θα οριστεί το επόμενο ακαδημαϊκό έτος .

1.2 Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Τα θετικά στοιχεία που αναδείχθηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης αφορούν στα ακόλουθα:

- Πραγματοποιήθηκε καταγραφή και συστηματική αξιολόγηση όλων των στοιχείων κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού για τις λειτουργικές μονάδες του Τμήματος.
- Πραγματοποιήθηκε καταγραφή του συνόλου των δραστηριοτήτων του Τμήματος με έμφαση στο παραγόμενο ερευνητικό και επιστημονικό έργο των μελών του Τμήματος και δόθηκε η δυνατότητα παρακολούθησης της εξέλιξης του έργου τα τελευταία έτη.
- Έγινε εντατικοποίηση των προσπαθειών των Γραμματειών του Τμήματος και των Π.Μ.Σ. για συγκέντρωση όλων των στοιχείων που αφορούν σε δραστηριότητες των μελών του Τμήματος καθώς και των στοιχείων σχετικά με το δημοσιευμένο έργο που παράγεται σε μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο σπουδών στα Εργαστήρια του Τμήματος.
- Η αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους φοιτητές, μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, για τα μαθήματα που παρακολουθούν σε κάθε εξάμηνο σπουδών αποτελεί αδιάσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας που παρέχει συνεχή ανατροφοδότηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μαθημάτων και των εκπαιδευτικών διαδικασιών.
- Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης αποτέλεσε κίνητρο για τη βελτίωση των παραμέτρων ποιότητας όλων των προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος και για την εντατικοποίηση της χρήσης του e-class ως μέσου επικοινωνίας φοιτητών και διδασκόντων.
- Έγινε εκσυγχρονισμός και επικαιροποίηση της ιστοσελίδας του Τμήματος, η οποία πλέον είναι πλήρης ως προς την πληροφορία που περιέχει για το σύνολο των προγραμμάτων σπουδών, τους διδάσκοντες και τις δραστηριότητες του Τμήματος που σχετίζονται με τις δράσεις έρευνας, εκπαίδευσης και εξωστρέφειας.
- Εφαρμόστηκε το πληροφοριακό σύστημα αξιολόγησης των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που οργανώθηκε και υποστηρίζεται από τη Μονάδα

Διασφάλισης Ποιότητας Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (ΜΟΔΙΠ) για την εισαγωγή όλων των δεδομένων της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω της σελίδας qa.uth.gr από τα μέλη ΔΕΠ και τη Γραμματεία του Τμήματος.

- Παράλληλα, η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης συνέβαλλε στην ανάδειξη των ελλείψεων σε βασικό εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό.

Οι δυσκολίες που αναδείχθηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης απαιτήσε διάθεση σημαντικού μέρους του χρόνου από τα μέλη ΔΕΠ, ιδιαίτερα τα μέλη της ΟΜΕΑ, και από το προσωπικό του Τμήματος, αναδεικνύοντας τις ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό.
- Η καταγραφή των δραστηριοτήτων και η αποτίμηση της δυναμικής του Τμήματος σε όλα τα επίπεδα - εκπαιδευτικό, ερευνητικό και επιστημονικό – ανέδειξε σημαντικότερες ελλείψεις που αδιαμφισβήτητα πρέπει να καλυφθούν. Ειδικότερα, αναδείχθηκε η ανάγκη ενίσχυσης του προσωπικού όλων των κατηγοριών (μελών ΔΕΠ, συμβασιούχων διδασκόντων, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, διοικητικών υπαλλήλων), η οποία προκύπτει καθώς: α) αυξήθηκαν σε υπερθετικό βαθμό οι διδακτικές υποχρεώσεις των μελών ΔΕΠ και όσων συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί αύξηση του αριθμού εισακτέων ετησίως που υπερβαίνει τις προτάσεις του Τμήματος για τον αριθμό των θέσεων εισακτέων, β) το σύνολο των διδασκόντων και εν γένει το Τμήμα συμμερίζεται ότι η αύξηση του αριθμού εισακτέων δεν πρέπει να επιφέρει ποιοτική υποβάθμιση των εκπαιδευτικών διαδικασιών, με αποτέλεσμα να διατίθεται σημαντικό μέρος του χρόνου στην εκπαίδευση των φοιτητών, γ) το διοικητικό έργο έχει αυξηθεί δραματικά καθώς το σύνολο των διοικητικών διαδικασιών είναι πλέον εξαντλητικές, ενώ παράλληλα προστίθενται συνεχώς νέες διαδικασίες αξιολόγησης που οφείλουν να καλυφθούν από το υπάρχον προσωπικό (μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, διοικητικό προσωπικό), δ) οι απώλειες προσωπικού, λόγω αφυπηρέτησης μελών του Τμήματος, δεν καλύπτονται έγκαιρα.

1.3 Προτάσεις του Τμήματος για τη βελτίωση της διαδικασίας

Βάσει των ανωτέρω, οι προτάσεις του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. για τη βελτίωση της διαδικασίας επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

- Είναι απόλυτα αναγκαία η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, μέσω εξασφάλισης πρόσθετου προσωπικού όλων των κατηγοριών (μελών ΔΕΠ, συμβασιούχων διδασκόντων, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, διοικητικών υπαλλήλων).
- Τα στοιχεία που καταγράφονται στη μονάδα για τη διασφάλιση της Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ), σε συνδυασμό με τις εκθέσεις αξιολόγησης του Ιδρύματος, αναδεικνύουν τους βέλτιστους τρόπους αξιοποίησης των στοιχείων των εκθέσεων. Ο στόχος μετατίθεται στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών και στην ενσωμάτωση των σχετικών δεδομένων στη στρατηγική ανάπτυξης του Ιδρύματος.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος

Το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος στεγάζεται στο κτίριο της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών που βρίσκεται στην περιοχή της Νέας Ιωνίας στην πόλη του Βόλου, όπου είναι και η έδρα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Στο κτίριο της Σχολής στεγάζεται η Γραμματεία του Τμήματος, η Γραμματεία των ΠΜΣ, οι αίθουσες διδασκαλίας, οι αίθουσες συνεδριάσεων, τα αμφιθέατρα, τα εκπαιδευτικά και τα ερευνητικά Εργαστήρια του Τμήματος και τα γραφεία του προσωπικού του Τμήματος. Επίσης, στο κτίριο της Σχολής στεγάζεται βιβλιοθήκη και χώρος εστίασης των φοιτητών. Το Αγρόκτημα του Τμήματος, στο οποίο εκτελείται μεγάλο μέρος της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος, βρίσκεται στην περιοχή του Βελεστίνου, σε μια απόσταση περίπου 20 χιλιομέτρων από την έδρα του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

Το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. αποτελεί μετεξέλιξη του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής που συμπεριλαμβανόταν στο Ιδρυτικό Διάταγμα του ΠΘ (Π.Δ. 83/1984) και λειτούργησε με τα πρώτα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998. Το ακαδημαϊκό έτος 2000 - 2001 ιδρύθηκε η Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, στην οποία εντάχθηκε το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος καθώς και το Τμήμα Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος που αργότερα εξελίχθηκε σε Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος (2006).

Σήμερα, η Σχολή Γεωπονικών Επιστημών του ΠΘ περιλαμβάνει συνολικά πέντε Τμήματα, τα οποία εδρεύουν στην πόλη του Βόλου (1 και 2), στο συγκρότημα Γαίοπολις του ΠΘ στη Λάρισα (3 και 4) και στην Καρδίτσα (5).

1. Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος
2. Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος
3. Τμήμα Γεωπονίας-Αγροτεχνολογίας
4. Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής
5. Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής

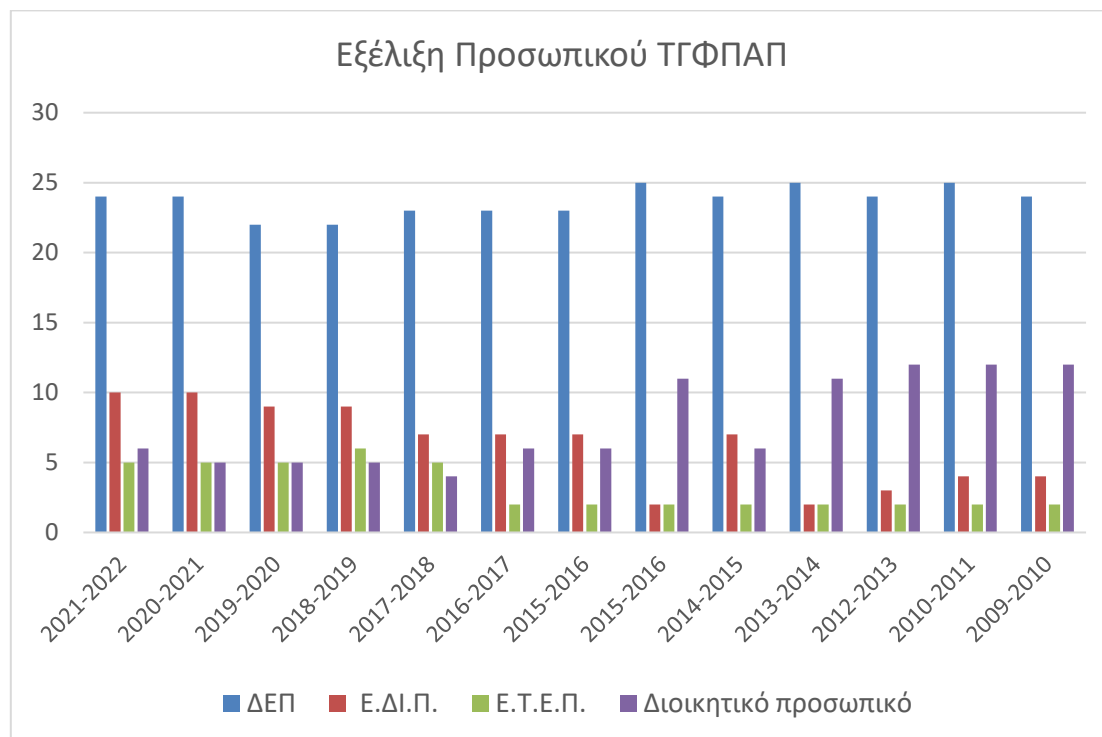
2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό

Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), το Τμήμα υπήρξε στελεχωμένο με είκοσι τέσσερα (24) μέλη ΔΕΠ, δέκα (10) μέλη ΕΔΙΠ και πέντε (5) μέλη ΕΤΕΠ. Από τα μέλη ΔΕΠ, δέκα (10) υπηρετούν στη βαθμίδα του Καθηγητή, πέντε (5) στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή και εννέα (9) στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. Από τα μέλη ΕΔΙΠ, τα επτά (7) είναι κάτοχοι Διδακτορικού και ένα (1) κάτοχος μεταπτυχιακού. Από τα μέλη ΕΤΕΠ, ένα (1) είναι κάτοχος Διδακτορικού και δύο (2) κάτοχοι μεταπτυχιακού.

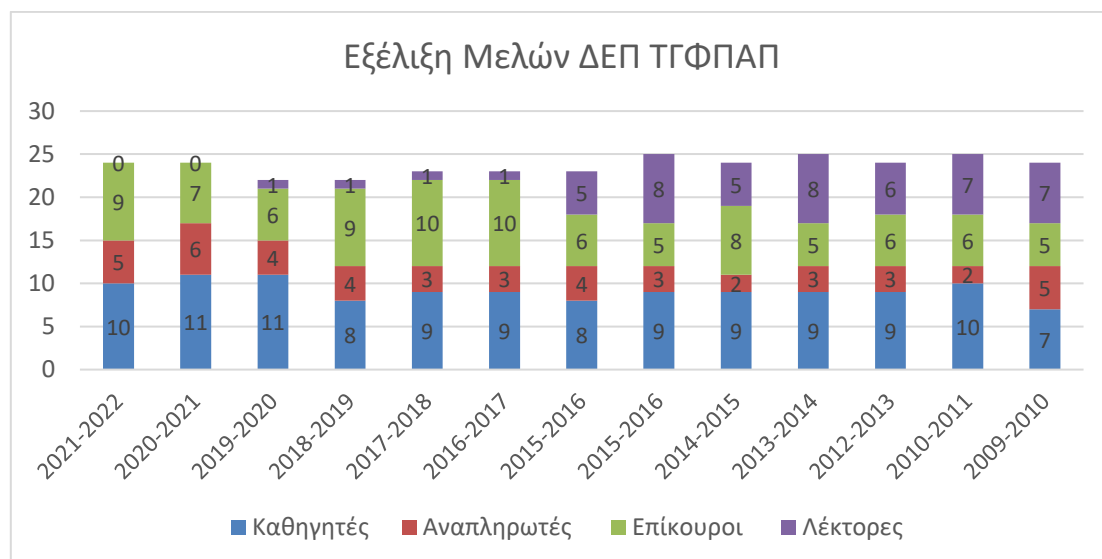
Το Διοικητικό Προσωπικό της Γραμματείας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αποτελείται από τρεις (3) μόνιμες διοικητικούς υπαλλήλους, ενώ στο Τμήμα υπηρετούν και άλλα (τρία) 3 άτομα ως διοικητικό προσωπικό.

Στα Διαγράμματα 2.1 και 2.2 απεικονίζεται η εξέλιξη του προσωπικού και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. αντίστοιχα, για τα έτη 2009 - 2022.

Διάγραμμα 2.1 Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. κατά τα έτη 2009 – 2022.

Διάγραμμα 2.2 Εξέλιξη των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. κατά τα έτη 2009 – 2022.

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί)

Στον Πίνακα 2.1 παρουσιάζεται ο αριθμός και η κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) για τα έτη 2009-2022. Με βάση τα δεδομένα για την αντίστοιχη περίοδο, είναι σαφής η αύξηση του αριθμού των

εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, η οποία αποδίδεται κατά βάση στην προσθετική αύξηση του αριθμού εισακτέων ετησίως που, όπως προαναφέρθηκε, υπερβαίνει τις προτάσεις του Τμήματος για τον αριθμό των θέσεων εισακτέων. Παράλληλα, είναι εμφανής η μείωση του αριθμού των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, η οποία εν μέρει οφείλεται στον αυξανόμενο αριθμό ανταγωνιστικών ΠΜΣ σε αντικείμενα που άπτονται των γεωπονικών επιστημών. Σημειώνεται ωστόσο ότι η μείωση του αριθμού εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών συμπίπτει απόλυτα χρονικά με τη μετατροπή του προπτυχιακού διπλώματος σε ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) (ΦΕΚ 496/Β'/20-2-2019).

Πίνακας 2.1 Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος, όλων των κύκλων, σε όλα τα έτη σπουδών.

Ακαδ. Έτος	Αριθμός Εγγεγραμμένων Προπτυχιακών Φοιτητών (όλα τα έτη)	Αριθμός Εγγεγραμμένων Μεταπτυχιακών Φοιτητών (όλα τα έτη)	Αριθμός Εγγεγραμμένων Υποψήφιων Διδακτόρων	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
2021-2022	822	16	71	909
2020-2021	833	13	57	903
2019-2020	818	18	49	885
2018-2019	710	27	65	802
2017-2018	710	55	65	830
2016-2017	668	58	63	789
2015-2016	654	30	51	735
2014-2015	444	23	36	503
2013-2014	407	41	29	477
2012-2013	422	68	56	546
2011-2012	387	54	56	497
2010-2011	342	76	55	473
2009-2010	321	70	51	442

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με την ίδρυση του;

Αποστολή του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος και γενικός στόχος του ΠΠΣ είναι η πανεπιστημιακή κατάρτιση των μελλοντικών γεωπόνων και η παροχή της γνώσης που απαιτείται για την παραγωγή και διαχείριση γεωργικών προϊόντων στην αειφόρο και βιώσιμη γεωργία. Ειδικότερα, στόχος του ΠΠΣ είναι παροχή γνώσης για τη δημιουργία και αξιοποίηση του γενετικά βελτιωμένου πολλαπλασιαστικού υλικού (γενετική βελτίωση φυτών, σποροπαραγωγή, βιοτεχνολογία), την άσκηση της σύγχρονης καλλιεργητικής πρακτικής (φυσιολογία, θρέψη, εκμηχάνιση, φυτοπροστασία, παραγωγή ποιοτικών προϊόντων), τη μεταχείριση και μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, την ανάπτυξη σύγχρονης γεωργικής τεχνολογίας (αυτοματισμοί στις αρδεύσεις, τις γεωργικές

κατασκευές και την εκμηχάνιση της γεωργίας) και τη διαχείριση των φυσικών πόρων (υδατικών και εδαφικών) και του αγροτικού περιβάλλοντος. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση ώστε η εκπαίδευση των υποψηφίων γεωπόνων τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο να λαμβάνει υπόψη τις σύγχρονες τάσεις για αειφόρο παραγωγή στα πλαίσια της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της πρωτογενούς παραγωγής με ανάδειξη του ρόλου όλων των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύονται στο Τμήμα. Το Τμήμα, ανταποκρινόμενο στις προκλήσεις της σύγχρονης γεωργίας, έχει καταρτίσει ένα ΠΠΣ που θέτει ως βασικούς πυλώνες την προστασία του περιβάλλοντος, τη μείωση των εισροών ενέργειας και αγροχημικών, την ορθολογική αξιοποίηση των υδάτινων πόρων, τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στη γεωργία και την πιστοποίηση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων. Αυτή η αντίληψη της δομής των σπουδών δίνει στους πτυχιούχους Γεωπόνους του Τμήματος τα ιδιαίτερα προσόντα που απαιτούνται για να υποστηριχθεί ο ρόλος τους ως Γεωπόνου-συμβούλου σε μια σύγχρονη, ανταγωνιστική και φιλική στο περιβάλλον γεωργία.

Για το σκοπό αυτό, το **πρόγραμμα σπουδών** (διάρκειας 10 εξαμήνων) περιλαμβάνει μαθήματα τα οποία σχετίζονται άμεσα με τις βασικές επιστήμες, μαθήματα κορμού σε μεγάλο εύρος των αντικειμένων που άπτονται των γεωπονικών επιστημών, μαθήματα εμβάθυνσης σε υψηλό επίπεδο γνώσεων στο εύρος του αντικειμένου της Γεωπονίας, μαθήματα επιλογής για περαιτέρω εμβάθυνση, εμπέδωση και εξειδίκευση, υποχρεωτική πρακτική άσκηση δύο μηνών, που υλοποιείται σε συναφείς φορείς εκτός των δομών του Τμήματος, και εκπόνηση πτυχιακής εργασίας, η οποία αντιστοιχεί σε μαθήματα ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου. Το πρόγραμμα σπουδών εισάγει την πρόσθετη και σημαντική διάσταση του ανθρώπινου παράγοντα, τις δραστηριότητές του, τη συμπεριφορά και τη δημιουργικότητά του μέσα στο γενικό γεωργικό περιβάλλον.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος επικεντρώνονται στην παροχή των απαιτούμενων επιστημονικών γνώσεων και δεξιοτήτων στους αποφοίτους γεωπόνους, ώστε να είναι ικανοί:

- να εφαρμόζουν και να αναπτύσσουν την αποκτηθείσα γνώση και εμπειρία με στόχο την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της φυτικής παραγωγής, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη και εφαρμογή ορθών πρακτικών που συνάδουν με την ολοκληρωμένη και αειφορική παραγωγή και την προστασία του περιβάλλοντος,
- να αξιοποιούν τόσο τις κλασικές όσο και τις σύγχρονες τεχνολογίες παραγωγής βελτιωμένου πολλαπλασιαστικού υλικού
- να λαμβάνουν αποφάσεις, να αξιοποιούν την τεχνογνωσία και τις νέες τεχνολογίες στη γεωργία, να καθοδηγούν και να οργανώνουν τους παραγωγούς και τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις για την εφαρμογή ορθών πρακτικών στη γεωργική παραγωγή, για τη μείωση εισροών ενέργειας και αγροχημικών, για την ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων, για την ασφαλή παραγωγή και την πιστοποίηση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων - τροφίμων φυτικής προέλευσης,
- να συμβάλουν στη διαμόρφωση και υλοποίηση γεωργικής πολιτικής,
- να διδάσκουν και να επικοινωνούν τη γεωπονική επιστήμη.

Το ΠΠΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. απευθύνεται σε φοιτητές, οι οποίοι επιθυμούν να αναδειχθούν σε στελέχη ιδιωτικών και δημοσίων παραγωγικών μονάδων και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε όλο το φάσμα των γεωπονικών επιστημών που περιλαμβάνει τομείς παραγωγής και διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, εκπόνησης μελετών και παροχής υπηρεσιών στο γεωργικό περιβάλλον.

2.3.2. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Δεν υπάρχει απόκλιση των στόχων του Τμήματος από εκείνους που επίσημα είναι διατυπωμένοι στο ΦΕΚ ίδρυσής του. Βασική προτεραιότητα του Τμήματος και των μελών του είναι η συνεχής επικαιροποίηση της εκπαίδευσης και της έρευνας ώστε να ανταποκρίνονται κατά το μέγιστο δυνατό στις προκλήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης στις γεωπονικές επιστήμες.

2.3.3. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

Οι στόχοι του Τμήματος επιτυγχάνονται σε πολύ μεγάλο βαθμό καθώς, σύμφωνα με την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, τίθεται ως πρωτεύον στόχος η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα σπουδών. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικότεροι παράγοντες, οι οποίοι είτε μεμονωμένα είτε συνδυαστικά δρουν ανασταλτικά στις προσπάθειες βελτιστοποίησης του εκπαιδευτικού έργου. Ως βασικός ανασταλτικός παράγοντας αναφέρεται η έλλειψη σε βοηθητικό επιστημονικό προσωπικό, η οποία περιορίζει σαφώς τις δυνατότητες παροχής ποιοτικής εκπαίδευσης. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση στον αριθμό εισακτέων ετησίως, γεγονός το οποίο περιορίζει δραστικά τις δυνατότητες παροχής υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των μαθημάτων περιλαμβάνει θεωρητικό και εργαστηριακό μέρος που υλοποιείται σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους. Οι πεπερασμένες δυνατότητες του Τμήματος ως προς τις απαιτούμενες θέσεις εκπαίδευσης και εξοπλισμό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι υποδομές και ο εξοπλισμός δεν ανανεώνονται και συχνά δεν ανταποκρίνονται στα σύγχρονα δεδομένα, ενδέχεται να οδηγήσουν σε υποβάθμιση της παρεχόμενης εργαστηριακής εκπαίδευσης. Τέλος, η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης απειλείται από το χαμηλό και ανομοιογενές υπόβαθρο γνώσεων των εισακτέων, τα οποία συνδυαστικά δυσχεραίνουν την εκπαιδευτική διαδικασία.

Σε ερευνητικό επίπεδο, το έργο που παράγεται στα Εργαστήρια του Τμήματος είναι σημαντικό και συνεχώς βελτιούμενο (ποιοτικά και ποσοτικά). Η έλλειψη σύγχρονου εξοπλισμού και πιστώσεων για ανανέωση του υπάρχοντος αλλά και η ποσοτική υστέρηση σε επιστημονικό βοηθητικό προσωπικό αποτελούν τους σημαντικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για ισχυρότερη παρουσία και αναβάθμιση του ερευνητικού έργου. Παράλληλα, η ενασχόληση των μελών ΔΕΠ σε θέματα διοίκησης και η εξαντλητική γραφειοκρατία αποσπούν σημαντικό μέρος του χρόνου που θα ήταν αφιερωμένος σε εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες. Ωστόσο, το έργο που παράγεται στα Εργαστήρια του Τμήματος είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των δημοσιευμένων εργασιών ανά έτος, την απήχηση του ερευνητικού έργου καθώς και τον αριθμό των ενεργών χρηματοδοτούμενων έργων, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας, που υλοποιούνται στο Τμήμα. Τα σχετικά στοιχεία παρουσιάζονται αναλυτικά στους Πίνακες 5.1 και 5.2 και στα Διαγράμματα 5.1 - 5.4 (Ενότητα 5).

Τέλος, επισημαίνεται η έλλειψη ουσιαστικής οικονομικής ενίσχυσης από το Πανεπιστήμιο και το ΥΠΑΙΘΑ για τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε διεθνή και εθνικά συνέδρια και άλλα πεδία για την αποτελεσματικότερη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Βάσει των ανωτέρω, είναι απολύτως αναγκαία η στελέχωση του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. με τεχνικό προσωπικό με κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες, η ανανέωση της υλικοτεχνικής υποδομής και η βελτίωση των λοιπών υποδομών ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη των στόχων του Τμήματος για παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και υλοποίηση έρευνας αιχμής, σύμφωνα με το ρυθμό που επιβάλλουν οι εξελίξεις στην έρευνα και στις νέες τεχνολογίες.

Βάσει των επιτευγμάτων του Τμήματος σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο, δεν συντρέχει λόγος **αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων στόχων**.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος

2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν αποτελεσματικά οι ακόλουθες επιτροπές: Επιτροπή ΟΜΕΑ, Επιτροπή Αναπτυξιακού Σχεδίου Τμήματος, Επιτροπή Αγροκτήματος, Επιτροπή Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας ΜΟΔΙΠ, Εσωτερική Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας, Επιτροπή για την Ιστοσελίδα του Τμήματος, Επιτροπή Βιβλιοθήκης, Επιτροπή Κατάρτισης Μητρώου γνωστικών Αντικειμένων Τμήματος, Επιτροπή Ανάρτησης Εγγράφων στο Σύστημα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, Επιτροπή Ανάρτησης Εγγράφων στο Σύστημα ΑΠΕΛΛΑ, Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Επιτροπή Εσωτερικού Κανονισμού Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, Επιτροπή Υποδοχής Πρωτοετών, Επιτροπή Ενημέρωσης για την πτυχιακή και πρακτική άσκηση των τριτοετών φοιτητών, Επιτροπή διανομής συγγραμμάτων ΕΥΔΟΞΟΣ, Επιτροπή Οργάνωσης Ημερίδων Παρουσίασης Πτυχιακών Εργασιών τελειόφοιτων Τμήματος, Επιτροπή για συμμετοχή στο πρόγραμμα Ανοιχτές Θύρες (OPEN DAYS), Σύμβουλοι Καθηγητές προπτυχιακών φοιτητών, Επιτροπή ERASMUS, Επιτροπή υποστήριξης των δράσεων της δομής ΠΡΟΣΒΑΣΗ, Επιτροπή υποστήριξης δράσεων αξιολόγησης μαθημάτων, Επιτροπή Εσωτερικού Κανονισμού 3ου κύκλου Σπουδών (Διδακτορικές Σπουδές), Επιτροπή Μεταδιδακτορικών Σπουδών.

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Το Τμήμα έχει αναπτύξει εσωτερικούς κανονισμούς για τη λειτουργία όλων των κύκλων σπουδών: Κανονισμός Προπτυχιακών Σπουδών, Κανονισμός Πρακτικής Άσκησης, Κανονισμός Εξετάσεων, Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών, Κανονισμός Διδακτορικού Διπλώματος, Κανονισμός Μεταδιδακτορικών Σπουδών (Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα είναι διαρθρωμένο (ΦΕΚ 1285/11-9-2003) σε τέσσερις τομείς:

- α) Τομέας Ολοκληρωμένης Παραγωγής Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας και Οπωροκηπευτικών
- β) Τομέας Γενετικής Βελτίωσης Φυτών και Βιοτεχνολογίας
- γ) Τομέας Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας
- δ) Τομέας Υδατικών Πόρων, Εδαφικών Πόρων, Γεωργικής Μηχανικής

Η διάρθρωση των τομέων ανταποκρίνεται στην αποστολή και στους στόχους του Τμήματος, όπως αυτοί διατυπώθηκαν στην ενότητα 2.3.1, και καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος είναι πενταετούς διάρκειας και για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται κατ' ελάχιστο 300 μονάδες ECTS. Το σύνολο των μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου είναι 55 μαθήματα (250 μονάδες ECTS), εκ των οποίων τα 48 είναι υποχρεωτικά και τα 7 επιλογής (από λίστα 21 προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής) και ξένες γλώσσες (8 μονάδες ECTS). Επιπλέον, για τη λήψη πτυχίου απαιτείται δίμηνη πρακτική άσκηση (12 μονάδες ECTS) καθώς και εκπόνηση πτυχιακής - διπλωματικής εργασίας (30 μονάδες ECTS). Το ΠΠΣ και τα μαθήματα που προσφέρονται περιγράφονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://agr.uth.gr/spoudes/proptuxiakies-spoudes/>).

Η επιτυχής ολοκλήρωση του Προγράμματος Σπουδών οδηγεί στην απονομή του Πτυχίου Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, το οποίο αποτελεί ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) (ΦΕΚ 496/Β'/20-2-2019) και αντιστοιχεί στο επίπεδο 7 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (European Qualification Framework - EQF).

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας; - Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται; - Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται; - Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών; - Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Το Τμήμα δεσμεύεται από την Πολιτική Ποιότητας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έτσι, δεσμεύεται για την εξασφάλιση της καλύτερης δυνατής ποιότητας των σπουδών των φοιτητών του, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις της γεωπονικής επιστήμης και του γεωτεχνικού επαγγέλματος στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. του Π.Θ. τηρεί διαδικασίες σχεδιασμού, συνεχούς αξιολόγησης του ΠΠΣ και λήψης διορθωτικών ενεργειών, για επίτευξη της υψηλότερης ποιότητας σπουδών για τους φοιτητές του.

Η ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος αποτελεί ευθύνη των διδασκόντων αλλά και της Συνέλευσης και εποπτεύεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Το ΠΠΣ συνθέτει έναν πολυδιάστατο προσανατολισμό (εκπαιδευτικός και επιστημονικός αλλά και επαγγελματικός), στο ευρύτερο πλαίσιο της ποιοτικής και ολοκληρωμένης εκπαίδευσης, ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα με προστιθέμενη αξία στην ελληνική κοινωνία. Οι διδάσκοντες του τμήματος ακολουθούν τις σύγχρονες εξελίξεις της Επιστήμης μέσω (α) συνεχούς παρακολούθησης της διεθνούς βιβλιογραφίας, (β) συμμετοχής σε διεθνή και εθνικά συνέδρια και μέσω δημοσιεύσεων σε έγκριτα περιοδικά, και κυρίως (γ) μέσω της επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων που διδάσκουν. Παράλληλα, το ΠΠΣ μέσα από τον σχεδιασμό του αποσκοπεί στο να εισάγει τους φοιτητές στην μαθησιακή, την ερευνητική αλλά και την πρακτική διαδικασία θεμάτων που άπτονται της γεωπονικής επιστήμης αλλά και της εφαρμογής της πρακτικά.

Το ΠΠΣ του επόμενου ακαδημαϊκού έτους συζητείται εκτενώς κάθε εαρινή περίοδο, συνηθέστατα τον Απρίλιο, στη Συνέλευση του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π., αξιολογείται η

λειτουργία του και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, γίνεται μερική προσαρμογή ή/και επικαιροποίηση αυτού ώστε να προσεγγίσει καλύτερα τους στόχους του, ενσωματώνοντας τις νέες τάσεις και τις πρόσφατες εξελίξεις στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα. Η συζήτηση βασίζεται σε προτάσεις της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών και λαμβάνει υπόψη τα δεδομένα στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης, τις εισηγήσεις των υπευθύνων των μαθημάτων, τις επιμέρους παρατηρήσεις των μελών του Τμήματος και των φοιτητών και συνεκτιμά όλα τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία.

Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος καταρτίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και συνεδριάζει τακτικά, οπωσδήποτε όμως την εαρινή περίοδο για την αξιολόγηση της λειτουργίας του ΠΠΣ και με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους για τον προγραμματισμό των εργασιών της για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Επιπλέον, η Επιτροπή συνεδριάζει όποτε άλλοτε δημιουργηθεί ανάγκη, έπειτα από σχετική πρόσκληση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής ή/και από τον Πρόεδρο του Τμήματος.

Επίσης, περιοδικά γίνεται συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους τελειόφοιτους φοιτητές του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. ώστε να αποτυπωθεί η γνώμη τους σχετικά με το βαθμό που εξυπηρετεί το κάθε μάθημα το ΠΠΣ και την ύπαρξη τυχόν επικαλύψεων της ύλης των μαθημάτων που παρακολούθησαν. Ανάλογες διαδικασίες πραγματοποιήθηκαν διεξοδικά κατά τη διαδικασία Πιστοποίησης του ΠΠΣ το 2019 και η ανατροφοδότηση από τους φοιτητές αξιοποιήθηκε για τη βελτίωση και μερική αναμόρφωση του ΠΠΣ.

Το πρόγραμμα σπουδών δημοσιοποιείται με ειδικά εγχειρίδια και με παρουσίαση στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://agr.uth.gr/>), η οποία έχει επικαιροποιηθεί και περιλαμβάνει όλη την πληροφορία που σχετίζεται με το ΠΠΣ στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις της ΕΘΑΕΕ. Επίσης, το ΠΠΣ παρουσιάζεται συνοπτικά στους πρωτοετείς φοιτητές κατά την ημερίδα υποδοχής τους, που διοργανώνεται τις πρώτες εβδομάδες του α' εξαμήνου σπουδών.

Η επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος καταγράφηκε συστηματικά κατά τη διαδικασία Πιστοποίησης του ΠΠΣ το 2019 και τα αποτελέσματα υπήρξαν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Η καταγραφή της επαγγελματικής κατάστασης των αποφοίτων του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. καταγράφεται με την αρωγή του Γραφείου Διασύνδεσης με τηλεφωνική επικοινωνία με τους απόφοιτους και αφορά τους απόφοιτους όλων των ετών και όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Στην προσπάθεια αυτή συνδράμει και ο Σύλλογος Αποφοίτων του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. που διατηρεί στενές επαφές με το Τμήμα.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, τα μαθήματα κορμού αποτελούν το 35-40% του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου. Τα μαθήματα ειδίκευσης αποτελούν περίπου το 16% του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου. Το ΠΠΣ δεν περιλαμβάνει κατευθύνσεις, οπότε δεν προσφέρονται μαθήματα κατεύθυνσης.

Ο Πίνακας 3.1 περιέχει τους βασικούς δείκτες για την δομή του ΠΠΣ και τις αντίστοιχες τιμές για το έτος αναφοράς.

Πίνακας 3.1 Βασικοί δείκτες για την δομή του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. για το έτος αναφοράς (2021-2022).

α/α	ΜΟΔΙΠ	Δομή ΠΠΣ	Τιμή
ΔΠΠΣ.1	M4.001	Πιστωτικές μονάδες	300
ΔΠΠΣ.2	M4.006	Ειδικεύσεις/κατευθύνσεις στον τίτλο σπουδών	1
ΔΠΠΣ.3	M4.009	Ελάχιστος αριθμός μαθημάτων για απόκτηση πτυχίου	55
ΔΠΠΣ.4	M4.010	Προσφερόμενα μαθήματα (σύνολο)	81
ΔΠΠΣ.5	M4.011	Υποχρεωτικά μαθήματα	45
ΔΠΠΣ.6	M4.012	Μαθήματα ελεύθερης επιλογής	0
ΔΠΠΣ.7	M4.013	Μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	36
ΔΠΠΣ.8	M4.016	Μαθήματα γενικού υποβάθρου	9
ΔΠΠΣ.9	M4.017	Μαθήματα επιστημονικής περιοχής (ειδικού υποβάθρου)	28
ΔΠΠΣ.10	M4.142	Μαθήματα Ειδίκευσης ή Κατεύθυνσης	9
ΔΠΠΣ.11	M4.018	Μαθήματα γενικών γνώσεων	0
ΔΠΠΣ.12	M4.019	Μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων	25
ΔΠΠΣ.13		Ποσοστό υποχρεωτικών μαθημάτων ΔΠΠΣ.5 / ΔΠΠΣ.4 x 100	55.5%
ΔΠΠΣ.14		Ποσοστό μαθημάτων ελεύθερης επιλογής ΔΠΠΣ.6 / ΔΠΠΣ.4 x 100	0%
ΔΠΠΣ.15		Ποσοστό μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής ΔΠΠΣ.7 / ΔΠΠΣ.4 x 100	44.4 %
ΔΠΠΣ.16		Ποσοστό μαθημάτων γενικού υποβάθρου ΔΠΠΣ.8 / ΔΠΠΣ.4 x 100	11.1%
ΔΠΠΣ.17		Ποσοστό μαθημάτων επιστημονικής περιοχής (ειδικού υποβάθρου) ΔΠΠΣ.9 / ΔΠΠΣ.4 x 100	34.6%
ΔΠΠΣ.18		Ποσοστό μαθημάτων γενικών γνώσεων ΔΠΠΣ.11 / ΔΠΠΣ.4 x 100	0%
ΔΠΠΣ.19		Ποσοστό μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων ΔΠΠΣ.12 / ΔΠΠΣ.4 x 100	30.9%

- Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων (48), συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων ξένης γλώσσας) στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων (81) είναι 59,3%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου (55) είναι 87.3%. Αντίστοιχα, το ποσοστό των μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής (36) στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων (81) είναι 44.4%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου (55) είναι 12.7%. Συγκεκριμένα, απαιτείται η επιλογή 7 μαθημάτων από λίστα 21 προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής. Στο ΠΠΣ δεν περιλαμβάνονται μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

- Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο ΠΠΣ τα μαθήματα υποβάθρου (9) αποτελούν το 11.1% των προσφερόμενων μαθημάτων (81), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου (55) είναι 16.4%. Τα μαθήματα επιστημονικής περιοχής (28) αποτελούν το 34.6% του συνόλου των προσφερόμενων μαθημάτων (81) και το 50.9% των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου (55). Στο ΠΠΣ δεν περιλαμβάνονται μαθήματα γενικών γνώσεων. Το ποσοστό των μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων (25) αντιστοιχούν σε ποσοστό 30.8% του συνόλου των προσφερόμενων μαθημάτων (81).

- Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Σε όλα σχεδόν τα μαθήματα ο μισός χρόνος διατίθεται για θεωρητική διδασκαλία και ο μισός για εργαστηριακή ή φροντιστηριακή άσκηση.

- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης;

Η ύλη είναι οργανωμένη με βάση το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ECTS και αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα από κάθε διδάσκοντα. Η οργάνωση της ύλης του συνόλου των μαθημάτων που προσφέρονται στο ΠΠΣ περιγράφεται αναλυτικά στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος. Η οργάνωση της ύλης μεταξύ των μαθημάτων αποτελεί αρμοδιότητα των διδασκόντων και αντικείμενο της Συνέλευσης του Τμήματος. Επίσης, η παρακολούθηση για τυχόν επικαλύψεις μεταξύ των μαθημάτων ή κενά ύλης υποστηρίζεται από τη γνώμη των τελειόφοιτων φοιτητών του Τμήματος που αποτυπώνεται μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων σχετικά με την ύλη των μαθημάτων που παρακολούθησαν.

- Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων;

Σε ανάλογο πλαίσιο, η έκταση της ύλης των μαθημάτων αξιολογείται περιοδικά μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων από τους τελειόφοιτους φοιτητές του Τμήματος, οι οποίοι αποτυπώνουν την γνώμη τους. Γενικά, η έκταση της ύλης των μαθημάτων είναι ορθολογική και κατανέμεται τουλάχιστον δίωρες διαλέξεις που πραγματοποιούνται εντός των 13 εβδομάδων του εξαμήνου. Επίσης, η πλειοψηφία των μαθημάτων περιλαμβάνει υλοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων που πραγματοποιούνται εντός των 13 εβδομάδων του εξαμήνου.

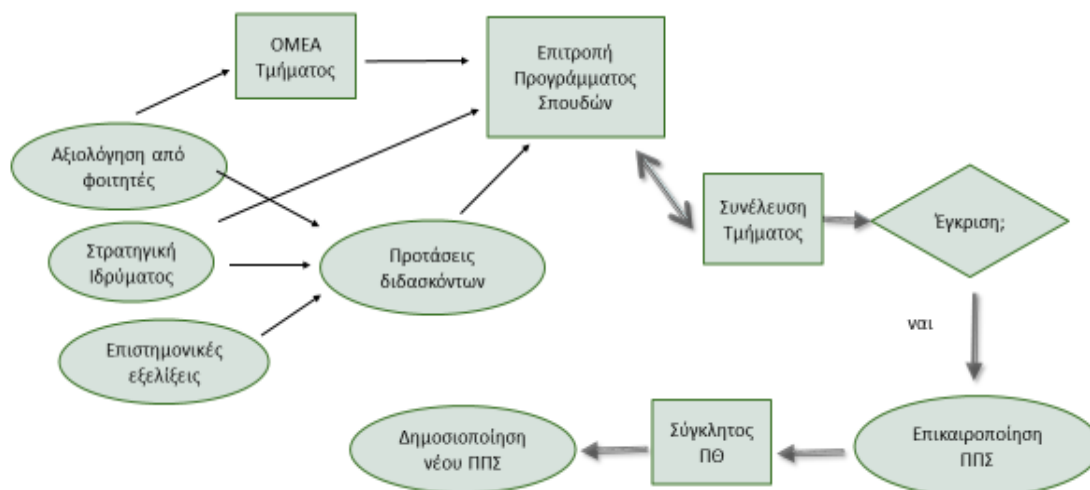
- Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Βασικό στόχο του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. αποτελεί η εντατική παρακολούθηση του περιεχομένου των μαθημάτων και η επικαιροποίηση της ύλης ώστε να ενσωματώνονται οι σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις στα αντικείμενα που θεραπεύονται. Στο Διάγραμμα 3.1 απεικονίζεται η ροή των διαδικασιών αναθεώρησης του ΠΠΣ, οι οποίες βασίζονται στη συνεργασία ανάμεσα στην Επιτροπή του Προγράμματος Σπουδών, την ΟΜΕΑ και τη Συνέλευση του Τμήματος. Σε περιπτώσεις αναθεώρησης του ΠΠΣ, προβλέπεται η έγκρισή τους από τη Σύγκλητο του Π.Θ.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος, την εαρινή περίοδο -συνηθέστατα τον Απρίλιο- στη Συνέλευση του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. γίνεται εκτενής συζήτηση σχετικά με το ΠΠΣ και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, γίνεται μερική προσαρμογή αυτού ώστε να προσεγγίσει καλύτερα τους στόχους του. Προς την ίδια κατεύθυνση, συνδράμουν αποτελεσματικά και τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση των μαθημάτων από τους φοιτητές, τα οποία αποτελούν αντικείμενο διεξοδικής συζήτησης στη Συνέλευση του Τμήματος και αξιοποιούνται ως βάση εκτίμησης της ανάγκης

για αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης. Η αξιολόγηση γίνεται για κάθε μάθημα μέσω του πληροφοριακού συστήματος αξιολόγησης των μαθημάτων και περιλαμβάνει αξιολόγηση α) του μαθήματος, β) των εργασιών, γ) του διδάσκοντα, δ) του εργαστηρίου, ε) του φοιτητή και ζ) σχόλια των φοιτητών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - Διαδικασίες

Διάγραμμα 3.1 Απεικόνιση της ροής των διαδικασιών που απαιτούνται για την αναθεώρηση του ΠΠΣ.

- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; - Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων.

- Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;

Στο ΠΠΣ περιλαμβάνονται προσφερόμενα μαθήματα από άλλα προγράμματα σπουδών. Αυτά αναφέρονται στα μαθήματα «Εισαγωγή στην επιχειρηματικότητα» και «Ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων» που προσφέρονται ως μαθήματα επιλογής 9^{ου} και 10^{ου} εξαμήνου, αντίστοιχα.

- Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Στο ΠΠΣ απαιτείται η παρακολούθηση 3 μαθημάτων ξένης γλώσσας (3 εξάμηνα), τα οποία συνολικά αντιστοιχούν σε 6 πιστωτικές μονάδες ECTS. Η παρακολούθηση μαθημάτων ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική. Στο Τμήμα ΓΦΠΑΠ προσφέρονται η αγγλική, γαλλική, γερμανική και ιταλική γλώσσα με ελεύθερη επιλογή για τους φοιτητές.

3.1.3 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Η αξιολόγηση των φοιτητών αποτυπώνει το βαθμό επίτευξης των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η διαδικασία έχει συνοχή, εφαρμόζεται δίκαια σε όλους τους

φοιτητές και διεξάγεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών και στον Κανονισμό Προπτυχιακών Σπουδών. Τα κριτήρια και η μέθοδος αξιολόγησης είναι δημοσιευμένα με σαφήνεια στο Περίγραμμα των μαθημάτων, στον Οδηγό σπουδών και στις επίσημες ιστοσελίδες των μαθημάτων στο eclass, ώστε να τα γνωρίζει ο φοιτητής εκ των προτέρων.

Εφαρμόζονται πολλαπλοί τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών, οι οποίοι περιλαμβάνουν γραπτή εξέταση, προφορική εξέταση, εξέταση της ύλης των εργαστηριακών ασκήσεων και παρουσίαση ατομικών ή ομαδικών εργασιών. Η εξέταση των εργαστηρίων μπορεί κατά περίπτωση να προσαρμοστεί στη φύση του εξεταζόμενου μαθήματος, περιλαμβάνοντας αναγνώριση ειδών, δημιουργία φυτολογίου, εντομολογίου, κλπ. Σε όλες τις εξετάσεις, πέραν της γραπτής εξέτασης, όπου εξ ορισμού συμμετέχει ταυτόχρονα το σύνολο των φοιτητών του έτους, εξασφαλίζεται η παρουσία πρόσθετων φοιτητών/προσωπικού πέραν του εξεταζόμενου. Στη γραπτή εξέταση, ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει ενημέρωση από το διδάσκοντα σχετικά με την επίδοσή του στις εξετάσεις.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών; - Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Η εξεταστέα ύλη του κάθε μαθήματος, οι μαθησιακοί στόχοι / τρόποι, ο τρόπος εξέτασης και βαθμολόγησης και τα τελικά προσόντα (δεξιότητες, γνώσεις) που πρέπει να έχουν αποκομίσει οι φοιτητές μετά τη διδασκαλία του κάθε μαθήματος κοινοποιούνται στους φοιτητές από τους διδάσκοντες του μαθήματος, κατά την έναρξη της διδασκαλίας, κατά τη διάρκεια αυτής και πριν από τις εξετάσεις. Επίσης, το σύνολο των πληροφοριών που σχετίζονται με την ύλη, τους στόχους, τα μαθησιακά αποτελέσματα καθώς και την εξεταστική διαδικασία περιγράφονται αναλυτικά στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος.

Το εξεταστικό σύστημα/διαδικασία δεν αξιολογείται από τους φοιτητές, μέσω του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, καθώς η συμπλήρωσή του προγραμματίζεται πριν τις εξετάσεις ώστε να μη γίνεται συσχέτιση της αξιολόγησης του μαθήματος και του διδάσκοντα με την επίδοση του φοιτητή στις εξετάσεις.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας;

Κάθε φοιτητής, κατά το 5^ο εξάμηνο σπουδών, μπορεί να επιλέξει την περιοχή στην οποία θέλει να εκπονήσει την πτυχιακή του εργασία, σε συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η ανάθεση του θέματος της πτυχιακής εργασίας αποτελεί αρμοδιότητα του επιβλέποντα, σε συνεργασία με το φοιτητή. Στο τέλος του 5^{ου} εξαμήνου, ο/η φοιτητής/τρια ενημερώνει εγγράφως (με Ενημερωτικό Σημείωμα Ανάληψης Πτυχιακής Εργασίας που συνυπογράφεται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή) τη Γραμματεία του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. αναφορικά με τον Επιβλέποντα Καθηγητή και το Εργαστήριο όπου πρόκειται να εκπονήσει την πτυχιακή εργασία. Ο Επιβλέπων Καθηγητής ζητά έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος αναφορικά με το θέμα της Π.Ε. (ορίζεται ο τίτλος της Π.Ε. στην ελληνική και αγγλική γλώσσα) και την 3μελή Εξεταστική Επιτροπή. Η 3μελής Επιτροπή φέρει συμβουλευτικό ρόλο κατά το σχεδιασμό και την εκπόνηση της Π.Ε. και εξεταστικό ρόλο κατά την ολοκλήρωσή της.

Η πτυχιακή εργασία ολοκληρώνεται με τη συγγραφή της διατριβής και τη δημόσια υποστήριξή της ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία πραγματοποιεί και την τελική αξιολόγηση της Π.Ε. Οι πτυχιακές εργασίες παρουσιάζονται **σε σχετική ημερίδα/διημερίδα** που διοργανώνεται τρεις φορές κατ' έτος με το πέρας των αντίστοιχων

εξεταστικών περιόδων. Οι διαδικασίες που αφορούν στην εκπόνηση πτυχιακής εργασίας (επιλογή θέματος, διαδικασία ανάθεσης, προδιαγραφές υλοποίησης και συγγραφής, τρόπος παρουσίασης, κριτήρια και τρόπος αξιολόγησης, κ.α.) περιγράφονται αναλυτικά στον Κανονισμό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας.

Κάθε μέλος της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής βαθμολογεί με κλίμακα από το 0 έως το 10,0 (με ακρίβεια ενός δεκαδικού ψηφίου). Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής βαθμολογούν την Π.Ε. αξιολογώντας το γραπτό κείμενο (60%) και την απόδοση του φοιτητή κατά την παρουσίαση και υποστήριξη της Π.Ε. (40%). Ο τελικός βαθμός της Π.Ε. προκύπτει από το μέσο όρο των βαθμών της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (με ακρίβεια ενός δεκαδικού ψηφίου) με κατώτερο βαθμό επιτυχίας 5,0 (5).

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

Η δομή της πτυχιακής εργασίας έχει βασικές προδιαγραφές σύνταξης ερευνητικής εργασίας και περιλαμβάνει βιβλιογραφική ανασκόπηση, ανάπτυξη της μεθοδολογίας και παρουσίαση και συζήτηση των αποτελεσμάτων. Η δομή της πτυχιακής εργασίας εξαρτάται σημαντικά από το αντικείμενο και τη θεματολογία της διατριβής καθώς και τους στόχους της, όπως καθορίζονται από τον επιβλέποντα και το φοιτητή. Με στόχο την παρακολούθηση και ευχερή αξιολόγηση της ποιότητας των πτυχιακών εργασιών, έχει αναπτυχθεί Κανονισμός Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας, όπου περιγράφονται αναλυτικά οι προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή εργασία.

Σε κάθε περίπτωση, το σύνολο των πτυχιακών εργασιών είναι ερευνητικές, όπως ορίζει το σχετικό πλαίσιο που αφορά τον ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) (ΦΕΚ 496/Β'/20-2-2019) που αντιστοιχεί στο επίπεδο 7 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (European Qualification Framework - EQF).

3.1.4 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών θεωρείται ότι είναι υψηλού επιπέδου. Συνολικά, σύμφωνα με το ΠΠΣ κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), προσφέρονται 81 μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλογής), από τα οποία για τη λήψη του πτυχίου ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς τα 45 υποχρεωτικά, 3 μαθήματα ξένης γλώσσας και 7 από τα 21 επιλογής, ήτοι συνολικά 55 μαθήματα. Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών θεωρείται εφάμιλλο ή και καλύτερο από άλλα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών εθνικά και διεθνή στον τομέα του.

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Ο αριθμός των διδασκόντων από το εξωτερικό που μετακινούνται προς το Τμήμα, με βάση το πρόγραμμα Erasmus, είναι σχετικά μικρός (0-3 διδάσκοντες ετησίως).

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών;

Ο αριθμός των αλλοδαπών φοιτητών που επισκέφθηκαν το Τμήμα τα τελευταία ακαδημαϊκά έτη με το πρόγραμμα Erasmus φανερώνει τη ζήτηση που υπάρχει από μεσογειακές και βαλκανικές ιδιαίτερα χώρες για το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

Περισσότερα στοιχεία παρουσιάζονται σχετικά με την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.3, στην Ενότητα 4.10.

- Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Το σύνολο σχεδόν των μαθημάτων προσφέρονται σε φοιτητές Erasmus και διδάσκονται στην αγγλική γλώσσα.

- Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα; Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, αλλά και άλλων προγραμμάτων, όπως Tempus, Leonardo, ATLANTIS (συνεργασία με ανώτατα ιδρύματα των ΗΠΑ). Παράλληλα, το Τμήματος έχει ενεργοποιήσει συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού, μεταξύ των οποίων είναι: University of California, Davis, USA; University of Florida, Gainesville, USA; Texas Agricultural and Mechanics University, USA; INRA, France; Water Research Institute of Egypt, Egypt; Razi University of Iran; Reading University, England.

3.1.5 Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

- Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Η Πρακτική Άσκηση έχει θεσμοθετηθεί στο Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος από την ίδρυσή του, το έτος 1998, και αναγνωρίζεται ως εγκεκριμένη δραστηριότητα των φοιτητών που είναι συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα Σπουδών και αναγράφεται στο Παράρτημα Διπλώματος. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τη λήψη πτυχίου, δε βαθμολογείται, αλλά λαμβάνει δώδεκα (12) πιστωτικές μονάδες ECTS.

Το Πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης του Π.Θ., συμπεριλαμβανομένου του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π., πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» ΕΣΠΑ 2021-2027 και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.). Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, μέσω της τοποθέτησης των φοιτητών σε φορείς και οργανισμούς, στην εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ των ακαδημαϊκών Τμημάτων και των υπηρεσιών και φορέων επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Για τη διεκπεραίωση όλων των θεμάτων της Πρακτικής Άσκησης ορίζεται τριμελής Επιτροπή, η οποία ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), η τριμελής Επιτροπή για την Πρακτική Άσκηση του Τμήματος αποτελείται από τον κ. Αβραάμ Χα, Επιστημονικά Υπεύθυνο της Πρακτικής Άσκησης, την κα. Ουρανία Παυλή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, και Ευαγγελία Παναγιωτάκη, μέλος ΕΔΙΠ. Λόγω αφυπηρέτησης του κ. Α. Χα, με απόφαση της με α.α. 1/14-9-2022 συνεδρίασης της Συνέλευσης Τμήματος ορίστηκε νέα τριμελής Επιτροπή για την Πρακτική Άσκηση του Τμήματος, αποτελούμενη από την κα. Ουρανία Παυλή, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Επιστημονικά Υπεύθυνη της Πρακτικής Άσκησης, Περσεφόνη Μαλέτσικα, Επίκουρο Καθηγήτρια, και Ευαγγελία Παναγιωτάκη, μέλος ΕΔΙΠ.

- Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τη λήψη πτυχίου.

- Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Σχετικά με την Πρακτική Άσκηση, οι φοιτητές ενημερώνονται ήδη από το πρώτο έτος εισαγωγής τους στο Τμήμα, στην Ημερίδα υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών που οργανώνεται κάθε Σεπτέμβριο. Επίσης, οι φοιτητές λαμβάνουν εκτενή ενημέρωση σχετικά με την πρακτική άσκηση σε ειδική Ημερίδα που υλοποιείται κατά το διάστημα Μαρτίου – Απριλίου και απευθύνεται κατά βάση στους φοιτητές του 3^{ου} έτους αλλά και σε φοιτητές που ενδιαφέρονται να εκπονήσουν την πρακτική τους άσκηση κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος. Στην Ημερίδα, οι φοιτητές ενημερώνονται σχετικά με τους στόχους και τα οφέλη της πρακτικής άσκησης, τις προϋποθέσεις συμμετοχής, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ασκούμενων, τις υποχρεώσεις του φορέα υποδοχής αλλά και για διαδικαστικά ζητήματα αυτής. Η Ημερίδα οργανώνεται από την αρμόδια τριμελή επιτροπή του Τμήματος, σε συνεργασία με το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης. Οι ανακοινώσεις για τις εκδηλώσεις ενημέρωσης, όπως και σχετικό ενημερωτικό υλικό, αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης και του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π.. Επιπλέον, κάθε ακαδημαϊκό έτος πραγματοποιούνται Ημερίδες για την Πρακτική Άσκηση με σκοπό την προβολή και δημοσιότητα του Προγράμματος, την ενημέρωση των φοιτητών και την προσέλκυση φορέων υποδοχής για την ποιοτική αναβάθμιση της Πρακτικής.

- Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι δύο μήνες και διεξάγεται συνήθως την περίοδο των θερινών διακοπών, μετά το τέλος του 6^{ου} ή 8^{ου} εξαμήνου σπουδών, εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα δύο τρίτα του προβλεπόμενου αριθμού μαθημάτων έως και το 5^ο εξάμηνο του προγράμματος σπουδών (σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, απαιτείται ελάχιστος αριθμός μαθημάτων δέκα οκτώ (18)). Σαφές ταξινόμικό κριτήριο για την επιλογή των αιτούμενων συμμετοχής στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης, για τη διασφάλιση της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης, με δεδομένο ότι η Πρακτική Άσκηση είναι υποχρεωτική για τη λήψη πτυχίου, είναι ο αλγόριθμος που προτάθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης που διαχειρίζεται την Πρακτική Άσκηση των Α.Ε.Ι. δηλαδή «ECTS μαθημάτων που έχουν εξεταστεί επιτυχώς (έως την ημερομηνία υποβολής αίτησης) / Συνολικό αριθμό ECTS του προγράμματος σπουδών x 10 x Μ.Ο. βαθμολογίας των επιτυχώς εξετασθέντων μαθημάτων». Όλα τα θέματα που αφορούν στην Πρακτική Άσκηση των φοιτητών περιγράφονται διεξοδικά στον Εσωτερικό Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος ΓΦΠΑΠ.

- Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;

Με δεδομένο τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό φοιτητών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. που εκπονούν πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του προπτυχιακού κύκλου σπουδών τους και την εξαντλητική γραφειοκρατία που απαιτεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΕΣΠΑ, η οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών απαιτεί διάθεση σημαντικού μέρους του χρόνου από τα μέλη της τριμελούς Επιτροπής, και ιδιαίτερα τον Επιστημονικά Υπεύθυνο της Πρακτικής

Άσκησης. Επιπλέον, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης υποστηρίζει τους φοιτητές αρκετών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνονται τόσο οι διαδικασίες όσο και η τήρηση των καταληκτικών ημερομηνιών. Η οργάνωση της πρακτικής άσκησης θα επωφελούνταν σημαντικά από τη διάθεση ανθρώπινου δυναμικού στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης.

- Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκούμενων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Με βάση τα συνολικά δεδομένα από την πολυετή συμμετοχή του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών και την ανατροφοδότηση που λαμβάνεται τόσο από τους ασκούμενους όσο και από τους φορείς υποδοχής, προκύπτει ότι τα αποτελέσματα είναι σαφώς ικανοποιητικά. Μέσω της πρακτικής άσκησης, οι φοιτητές αποκτούν μία πρώτη εμπειρία και προϋπηρεσία, αφομοιώνουν την επιστημονική γνώση και αναπτύσσουν επαγγελματική συνείδηση, εξοικειώνονται με το εργασιακό περιβάλλον, αναπτύσσουν δεξιότητες και ενημερώνονται με άμεσο τρόπο σχετικά με τις τάσεις και ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επιπλέον, δημιουργούνται ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των φοιτητών μετά τη λήψη του πτυχίου τους.

- Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;

Το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση δε συνδέεται με το αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας.

- Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;

Μέσω της πρακτικής άσκησης, δημιουργούνται ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των φοιτητών μετά τη λήψη του πτυχίου τους. Η δυνατότητα μελλοντικής απασχόλησης των φοιτητών είναι σε άμεση συνάρτηση με το βαθμό ανταπόκρισής τους στις υποχρεώσεις τους, στη συνέπεια και στην εν γένει επαγγελματική συμπεριφορά τους και αποτελεί κοινή απόφαση του ασκούμενου φοιτητή και του φορέα υποδοχής της πρακτικής άσκησης.

- Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Έχει αναπτυχθεί ένα πλήρες δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με όλους τους σχετικούς με τους στόχους του Τμήματος παραγωγικούς και υπηρεσιακούς φορείς (για το οποίο ενημερώνονται οι φοιτητές για να επιλέξουν) και με τους οποίους το Τμήμα διατηρεί στενή συνεργασία, αφού είναι αυτοί που βεβαιώνουν τη συνέπεια των φοιτητών κατά την περίοδο άσκησής τους.

- Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);

Κάθε ακαδημαϊκό έτος πραγματοποιούνται Ημερίδες για την Πρακτική Άσκηση με σκοπό την προβολή και δημοσιότητα του Προγράμματος, την ενημέρωση των φοιτητών και την προσέλκυση φορέων υποδοχής για την ποιοτική αναβάθμιση της Πρακτικής Άσκησης.

- Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Κατά την περίοδο αναζήτησης του Φορέα Υποδοχής από τους φοιτητές για την εκπόνηση της Πρακτικής Άσκησης, το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης και ο Επιστημονικά Υπεύθυνος του Τμήματος βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με τους φοιτητές και τους φορείς υποδοχής και συμβάλουν ουσιαστικά στην αναζήτηση θέσεων Πρακτικής Άσκησης, φροντίζοντας παράλληλα για την ομαλή μετάβαση των φοιτητών στους φορείς υποδοχής. Βασικός στόχος είναι να προσφέρονται μόνιμες θέσεις Πρακτικής Άσκησης, όπου είναι δυνατόν, με υπογραφή σχετικών πρωτοκόλλων συνεργασίας με φορείς ώστε να διευκολύνεται η δραστηριότητα αυτή για τα επόμενα έτη.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;

Οι θέσεις που επιλέγουν οι φοιτητές τίθενται στην κρίση του Επιστημονικά Υπεύθυνου του Τμήματος, ο οποίος μετά από σχετική διερεύνηση καταλληλότητας, κυρίως ως προς τη συνάφεια του φορέα με τα αντικείμενα και τους στόχους του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, τις εγκρίνει ή όχι.

- Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Κατά το διάστημα εκπόνησης της πρακτικής άσκησης, η παρακολούθηση και καθοδήγηση των φοιτητών αποτελεί αρμοδιότητα του επόπτη που ορίζεται από το φορέα υποδοχής, ενώ παράλληλα ο Επιστημονικά Υπεύθυνος του Τμήματος βρίσκεται σε επικοινωνία και συνεργασία τόσο με τους ασκούμενους όσο και με τους φορείς για την επίλυση οποιοδήποτε προβλήματος προκύψει.

Στον Πίνακα 3.2 παρουσιάζεται ο αριθμός των υποψηφίων για εκπόνηση αμειβόμενης πρακτικής άσκησης (ΑΠΑ), ο αριθμός των φοιτητών που πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην ΑΠΑ και αυτών που ολοκλήρωσαν επιτυχώς την ΑΠΑ. Τα στοιχεία αφορούν στους φοιτητές που εκπόνησαν ΠΑ μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ.

Πίνακας 3.2 Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων για εκπόνηση Αμειβόμενης Πρακτικής Άσκησης (ΑΠΑ), του αριθμού των φοιτητών που πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής και αυτών που ολοκλήρωσαν την ΑΠΑ για τα έτη 2019-2022.

Ακαδ. Έτος	Αριθμός υποψηφίων φοιτητών για εκπόνηση ΑΠΑ	Αριθμός υποψηφίων που πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην ΑΠΑ	Αριθμός φοιτητών που ολοκλήρωσαν την ΠΑ
2021-2022	107	105	105
2020-2021	89	89	89
2019-2020	88	88	88

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο Τμήμα από το 2018-2019 έως το έτος αναφοράς (2021-2022) λειτουργούν τρία (3) Μονοτμηματικά ΠΜΣ και ένα (1) Διατμηματικό ΠΜΣ ως εξής:

- Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή
- Τεχνολογίες και Διαχείριση Θερμοκηπίων και Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών
- Φυτιατρική και Περιβάλλον
- Βιώσιμη Διαχείριση Περιβαλλοντικών Αλλαγών και Κυκλική Οικονομία (ΔΠΜΣ)

Επίσης, στο Τμήμα τα προηγούμενα έτη έχουν λειτουργήσει τα παρακάτω ΠΜΣ:

- Αυτοματισμοί στις Αρδεύσεις, τις Γεωργικές Κατασκευές και στην Εκμηχάνιση της Γεωργίας (2013-14 έως 2017-18), Μονοτμηματικό
- Αυτοματισμοί στις Αρδεύσεις, τις Γεωργικές Κατασκευές και στην Εκμηχάνιση της Γεωργίας (2004-05 έως 2012-13), Διδρυματικό που δημιουργήθηκε από τη σύμπραξη του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. του Π.Θ. με το Τμήμα Αυτοματισμών του ΤΕΙ Χαλκίδας

Πίνακας 3.3 Ροή φοιτητών (εισακτέων και αποφοίτων) στα μονοτμηματικά ΠΜΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

Ακαδ. Έτος	Αριθμός Αιτήσεων (Πτυχιούχοι Τμήματος)	Αριθμός Αιτήσεων (Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων)	Συνολικός Αριθμός Αιτήσεων	Συνολικός Αριθμός Εγγραφέντων	Συνολικός Αριθμός Αποφοιτησάντων
2021-2022	16	21	37	16	17
2020-2021	13	21	34	13	20
2019-2020	17	27	44	18	29
2018-2019	22	21	33	27	18
2017-2018	14	11	25	20	23
2016-2017	13	24	37	29	15
2015-2016	9	19	28	22	16
2014-2015	11	17	28	17	17
2013-2014	11	28	39	36	1

ΠΜΣ «Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή»

Αποτελεί Μονοτμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Π.Θ.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. «Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή» είναι η επιστημονική κατάρτιση και ειδίκευση επιστημόνων στο αντικείμενο «Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή». Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Γεωτεχνικών και Πολυτεχνικών Τμημάτων, Περιβαλλοντικών Τμημάτων και Τμημάτων Θετικών Επιστημών των ΑΕΙ της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι

Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου. Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με αξιολόγηση του φακέλου υποψηφιότητας και με προσωπική συνέντευξη.

Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

Η ελάχιστη χρονική διάρκεια για την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι 1 έτος. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι 60 ECTS. Ο φοιτητής παρακολουθεί συνολικά επτά (7) μαθήματα, εκ των οποίων τα τρία (3) είναι υποχρεωτικά στο χειμερινό εξάμηνο και τα υπόλοιπα δύο (2) του χειμερινού εξαμήνου είναι επιλογής, ενώ τα δύο (2) μαθήματα του εαρινού εξαμήνου είναι επιλογής. Η επιλογή των μαθημάτων σχετίζεται άμεσα με το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας και γίνεται σε συνεργασία με τον επιβλέποντα. Η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι υποχρεωτική.

ΠΜΣ «Φυτιατρική και Περιβάλλον»

Αποτελεί Μονοτμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Π.Θ.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. «Φυτιατρική και Περιβάλλον» είναι η επιστημονική κατάρτιση και ειδίκευση επιστημόνων σε θέματα σχετικά με τη Φυτιατρική και το Περιβάλλον. Στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί απόφοιτοι Γεωτεχνικών, Γεωπονικών, Πολυτεχνικών, Περιβαλλοντικών Τμημάτων και Τμημάτων Θετικών Επιστημών των Πανεπιστημίων και Α.Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με (α) γραπτή εξέταση, (β) αξιολόγηση του φακέλου υποψηφιότητας και (γ) προσωπική συνέντευξη.

Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. δεν προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

Το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. διαρκεί δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν την παρακολούθηση συνολικά επτά (7) μαθημάτων και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας (Σύνολο πιστωτικών μονάδων ECTS 60).

ΠΜΣ «Τεχνολογίες και Διαχείριση Θερμοκηπίων και Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών»

Αποτελεί Μονοτμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Π.Θ.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. «Τεχνολογίες και Διαχείριση Θερμοκηπίων και Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών» είναι η επιστημονική κατάρτιση και η ειδίκευση επιστημόνων σε θέματα που αφορούν στις τεχνολογίες και τη διαχείριση των θερμοκηπίων και των θερμοκηπιακών καλλιεργειών. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Γεωτεχνικών, Πολυτεχνικών, Περιβαλλοντικών, Θετικών και Οικονομικών Επιστημών των ΑΕΙ της ημεδαπής ή αντίστοιχων τμημάτων της αλλοδαπής καθώς και πτυχιούχοι αντίστοιχων Τμημάτων των Α.Τ.Ε.Ι. Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με (α) γραπτή εξέταση, (β) αξιολόγηση του φακέλου υποψηφιότητας και (γ) προσωπική συνέντευξη του υποψηφίου.

Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. δεν προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

Το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. διαρκεί δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν παρακολούθηση συνολικά επτά (7) μαθημάτων και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας (Σύνολο πιστωτικών μονάδων ECTS 60).

ΔΠΜΣ «Βιώσιμη Διαχείριση Περιβαλλοντικών Αλλαγών και Κυκλική Οικονομία»

Αποτελεί Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών μεταξύ των Τμημάτων Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΤΜΧΠΠΑ), Πολιτικών Μηχανικών (ΤΠΜ) και Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος (ΤΓΦΠΑΠ) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Στο Δ.Π.Μ.Σ. «Βιώσιμη Διαχείριση Περιβαλλοντικών Αλλαγών και Κυκλική Οικονομία» γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, συναφών με τα αντικείμενα σπουδών Τμημάτων των Επιστημών του Περιβάλλοντος, των Γεωπονικών Επιστημών, των Πολυτεχνικών Σχολών, των Σχολών Οικονομικών Επιστημών, Γεωγραφίας, Δασολογίας, των Θετικών Επιστημών, των Νομικών Επιστημών.

Η επιλογή των υποψηφίων για το Δ.Π.Μ.Σ. γίνεται από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων και ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή. Η αποδοχή βασίζεται στην αξιολόγηση του φακέλου του υποψηφίου, όπου λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής (βαθμός πτυχίου, ξένες γλώσσες, εμπειρία, συνέντευξη κ.α.) με δεδομένη μοριοδότηση το καθένα.

Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

Στις Ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα στοιχεία που αφορούν το σύνολο των Μονοτμηματικών ΠΜΣ που παρέχονται στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. καθώς δεσμεύονται από την πολιτική ποιότητας του Τμήματος και η συνολική λειτουργία τους υπάγεται στο ίδιο πλαίσιο.

3.2.3 Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Τα ΠΜΣ που παρέχονται στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. δεσμεύονται για την εξασφάλιση της καλύτερης δυνατής ποιότητας των σπουδών των φοιτητών, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις της γεωπονικής επιστήμης στα αντικείμενα που θεραπεύονται στα αντίστοιχα ΠΜΣ.

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ο βαθμός ανταπόκρισης των Π.Μ.Σ. στους στόχους του Τμήματος ελέγχεται μέσω της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης που πραγματοποιεί το Τμήμα. Αναφορικά με το βαθμό ανταπόκρισης των ΠΜΣ στις απαιτήσεις της κοινωνίας, κρίνεται ότι κυμαίνεται σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την απορρόφηση καθώς και την επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων των ΠΜΣ σε φορείς και οργανισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στους κλάδους των γεωπονικών επιστημών τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Επίσης, ως κριτήριο ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής αποτιμάται και ο αριθμός των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών που εκπονούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων.

- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Το Τμήμα τηρεί διαδικασίες αξιολόγησης των Π.Μ.Σ. για επίτευξη της υψηλότερης ποιότητας σπουδών για τους φοιτητές του. Προβλέπεται η διαδικασία της ετήσιας εσωτερικής αξιολόγησης των Π.Μ.Σ. του Τμήματος που συντονίζεται από την ΟΜΕΑ του Τμήματος. Επίσης, τα μαθήματα και οι διδάσκοντες των Προγραμμάτων Σπουδών των ΠΜΣ

αξιολογούνται ετησίως από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω του πληροφοριακού συστήματος που έχει αναπτυχθεί από το ίδρυμα.

- Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. (<https://agr.uth.gr/>) όπου είναι αναρτημένοι και οι σχετικοί Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας των ΠΜΣ. Το κύριο μέσο δημοσιοποίησης των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι οι εξειδικευμένες ιστοσελίδες των αντίστοιχων ΠΜΣ (Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή: <https://agr.uth.gr/program/aeiforos-kai-viwsimi-futiki-paragwgi/>, Φυτιατρική και Περιβάλλον: <http://fytiatriki.agr.uth.gr/>, Τεχνολογίες και Διαχείριση Θερμοκηπίων και Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών: <https://agr.uth.gr/program/technologies-kai-diaxeirisi-thermokiropiwn-kai-thermokiropiakwn-kalliergeiw/>), όπου περιέχεται το σύνολο της πληροφοριών που αφορούν την προκήρυξη για εισαγωγή στο εκάστοτε ΠΜΣ για το πιο πρόσφατο ακαδημαϊκό έτος, την αίτηση υποψηφιότητας και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του εκάστοτε ΠΜΣ.

- Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Η παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από τα ΠΜΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. γίνεται μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας και χρήση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, η οποία πραγματοποιείται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ.

3.2.4 Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Όλα τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διαρκούν δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν συνολικά παρακολούθηση 7 μαθημάτων και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας. Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) απαιτούνται συνολικά 60 ECTS. Η συγκεκριμένη δομή του προγράμματος κρίνεται πολύ καλή και ο βαθμός ανταπόκρισης των φοιτητών στις απαιτήσεις του ΠΜΣ είναι υψηλός. Επίσης, η συνεκτικότητα των ΠΜΣ είναι υψηλή διότι τα μαθήματα που περιλαμβάνουν καλύπτουν πλήρως τα γνωστικά αντικείμενα των προγραμμάτων. Τέλος, η λειτουργικότητα των ΠΜΣ είναι υψηλή διότι οι εκπαιδευτικές ανάγκες καλύπτονται κυρίως από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με αναγνωρισμένο δημοσιευμένο έργο, οι οποίοι εκπαιδεύουν τους φοιτητές στις σύγχρονες τάσεις, προσφέροντας ολιστική γνώση στα αντικείμενα που θεραπεύονται. Στη διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων των ΠΜΣ συμμετέχουν προσκεκλημένοι ομιλητές με πραγματοποίηση μερικών διαλέξεων σε Ειδικά Θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο των ΠΜΣ.

Ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων σε κάθε μάθημα εξαρτάται από το αντικείμενο του κάθε μαθήματος και υπεύθυνος για την κατανομή του χρόνου είναι ο υπεύθυνος κάθε μαθήματος.

Η οργάνωση της ύλης του κάθε μαθήματος πραγματοποιείται από τον υπεύθυνο του κάθε μαθήματος του προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψιν τα περιγράμματα όλων των μαθημάτων ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη της ύλης μεταξύ των μαθημάτων. Τον συντονισμό και τον έλεγχο της ύλης μεταξύ των μαθημάτων πραγματοποιεί ο Διευθυντής του ΠΜΣ. Γενικά, δεν υπάρχει επικάλυψη της ύλης μεταξύ των μαθημάτων διότι τα

μαθήματα εξειδικεύονται σε διαφορετικά αντικείμενα. Μέσω της διαδικασίας της αξιολόγησης των μαθημάτων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, γίνεται επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων, λαμβάνοντας υπόψιν τα σχόλια των φοιτητών. Η έκταση της ύλης των μαθημάτων είναι ορθολογική και κατανέμεται τουλάχιστον σε 12 τρίωρες διαλέξεις που πραγματοποιούνται εντός των 13 εβδομάδων του εξαμήνου.

Η διαδικασία για την επανεκτίμηση, την αναπροσαρμογή και την επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- ✓ Αξιολόγηση από τους φοιτητές κάθε εξαμηνιαίου μαθήματος. Η αξιολόγηση γίνεται για κάθε μάθημα μέσω του πληροφοριακού συστήματος αξιολόγησης των μαθημάτων που έχει αναπτυχθεί από την ομάδα ανάπτυξης λογισμικού της ΜΟ.ΔΙ.Π. του Π.Θ. Η διαδικασία περιλαμβάνει αξιολόγηση α) του μαθήματος, β) των εργασιών, γ) του διδάσκοντα, δ) του εργαστηρίου, ε) του φοιτητή και ζ) σχόλια των φοιτητών.
- ✓ Οι φοιτητές μπορούν να καταθέτουν τις απόψεις και τις προτάσεις τους σε όλη τη διάρκεια του έτους στον ακαδημαϊκό σύμβουλο σπουδών τους, στη Συντονιστική Επιτροπή και στο Διευθυντή του ΠΜΣ. Επίσης, μέσω των εκπροσώπων τους, μπορούν να αναφέρουν τις απόψεις και τις προτάσεις τους στη Συνέλευση του Τμήματος.
- ✓ Γίνεται ενημέρωση για τις επιδόσεις των φοιτητών με βάση τα επίσημα στοιχεία των βαθμολογιών σε κάθε μάθημα που προκύπτουν μέσω του κεντρικού πληροφοριακού συστήματος του Π.Θ. Εφόσον κριθεί απαραίτητο, σε περιπτώσεις όπου το ποσοστό των φοιτητών με χαμηλή βαθμολογία είναι υψηλό, γίνεται συζήτηση στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ και αναζητούνται τα αίτια που οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα.

Στην επικαιροποίηση του περιεχομένου του μαθήματος λαμβάνονται υπόψιν τα σχόλια των μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές. Επίσης, οι διδάσκοντες των μαθημάτων προβαίνουν σε αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων που διδάσκουν λαμβάνοντας υπόψιν α) τα ερευνητικά δεδομένα που είναι προϊόν της ερευνητικής τους δραστηριότητας και β) τα αποτελέσματα και τις νεότερες εξελίξεις στη διεθνή έρευνα δημοσιευμένα σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά ή άλλες εκδόσεις στο αντικείμενο του μαθήματός τους.

Στο σύνολο των ΠΜΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων.

3.2.5 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Το εξεταστικό σύστημα των μαθημάτων και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας στα ΠΜΣ του Τμήματος είναι διαφανές, ενώ η αξιολόγηση των φοιτητών πραγματοποιείται με διάφορους τρόπους. Για λόγους διαφάνειας, οι διδάσκοντες των μαθημάτων ανακοινώνουν την πρώτη εβδομάδα των μαθημάτων τον τρόπο αξιολόγησης (εξέτασης) των φοιτητών στο μάθημα που διδάσκουν και παραδίδουν στη Γραμματεία του Τμήματος τα αποτελέσματα των εξετάσεων το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης.

- Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος μπορεί να προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων των φοιτητριών/των σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, τελική γραπτή ή προφορική εξέταση), σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο

τρόπος αξιολόγησης (γραφτή εξέταση, προφορική εξέταση, ανάθεση εργασίας ή συνδυασμός των παραπάνω μεθόδων αξιολόγησης) σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του υπεύθυνου του μαθήματος. Στην πλειονότητα των μαθημάτων ανατίθεται εργασία, ενώ πραγματοποιείται και εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών εξασφαλίζεται με την έγκαιρη γνωστοποίηση στους φοιτητές των κριτηρίων αξιολόγησης των μαθημάτων καθώς και με την πραγματοποίηση στη πλειονότητα των μαθημάτων τελικής γραπτής ή προφορικής εξέτασης καθώς και με προφορική παρουσίαση της εξαμηνιαίας εργασίας που ανατίθεται στα μαθήματα. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο Περίγραμμα του κάθε μαθήματος (Οδηγός Σπουδών και e-class).

Η διαφάνεια στην εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) διασφαλίζεται με την δημόσια υποστήριξη της και εξέταση του φοιτητή σε σχετική ημερίδα που διοργανώνεται τρεις φορές σε κάθε ακαδημαϊκό έτος, με το πέρας των αντίστοιχων εξεταστικών περιόδων, ήτοι τους μήνες Οκτώβριο, Μάρτιο και Ιούνιο/Ιούλιο. Η διαφάνεια στην εξέταση διασφαλίζεται με την εφαρμογή κοινών κριτηρίων αξιολόγησης της μεταπτυχιακής εργασίας.

Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ΜΔΕ αφορούν στην πρόοδο των φοιτητών κατά την εκπόνησή της, στο γραπτό επιστημονικό κείμενο και στην παρουσίαση και υπεράσπιση της. Συγκεκριμένα, η διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- ✓ επάρκεια και αποτελεσματικότητα της/του φοιτήτριας/τή κατά την ερευνητική και μαθησιακή πορεία εκπόνησης της ΜΔΕ,
- ✓ συνέπεια ως προς τα συμφωνηθέντα με τον επιβλέποντα: βιβλιογραφική προετοιμασία, ακρίβεια εκτέλεσης πειραμάτων/μελετών, χρονοδιαγράμματα και παραδοτέα,
- ✓ όγκος και ποιότητα του έργου στο πλαίσιο εκπόνησης της ΜΔΕ,
- ✓ ποιότητα του γραπτού επιστημονικού λόγου, της προσέγγισης στη διερεύνηση του θέματος και της χρήσης της σχετικής βιβλιογραφίας. Η δομή της ΜΔΕ και η γραπτή παρουσίασή της (συνοχή του κειμένου, σωστή χρήση της ορολογίας και της γλώσσας, ακριβής διατύπωση των εννοιών, επιστημονικά ορθή ερμηνεία των αποτελεσμάτων και τεκμηρίωση των συμπερασμάτων, κλπ),
- ✓ ορθή χρήση γραπτού και προφορικού επιστημονικού λόγου κατά την παρουσίαση της ΜΔΕ,
- ✓ συνοχή της παρουσίασης και η απόδειξη της επαρκούς γνώσης τόσο του θέματος που πραγματεύεται όσο και της θεματικής ενότητας που εντάσσεται η ΜΔΕ.

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας, οι φοιτητές μπορούν να αξιολογήσουν έμμεσα μέρος αυτής (π.χ. χρόνος ανάθεσης εργασίας την οποία πραγματοποιούν οι φοιτητές ως μέρος της εξεταστικής διαδικασίας των μαθημάτων, έκταση της εργασίας που ανατίθεται).

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;

Οι κύριες προδιαγραφές ποιότητας της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας αφορούν τα ακόλουθα:

- ✓ ποιότητα του γραπτού επιστημονικού λόγου και συνοχή του κειμένου,
- ✓ προσέγγιση στη διερεύνηση του θέματος της μεταπτυχιακής εργασίας,
- ✓ χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας και σωστή χρήση της επιστημονικής ορολογίας,
- ✓ τήρηση των κανόνων της λογοκλοπής. Με την παράδοση του τελικού κειμένου της μεταπτυχιακής εργασίας στη Γραμματεία του ΠΜΣ διενεργείται έλεγχος λογοκλοπής με το λογισμό ανίχνευσης λογοκλοπής Turnitin και ενημερώνεται η 3μελής Επιτροπή σχετικά με την έκταση λογοκλοπής (εάν ανιχνευθεί),
- ✓ όγκος της εργασίας και των πειραματικών μετρήσεων,
- ✓ επιστημονικά ορθή τεκμηρίωση των συμπερασμάτων.

3.2.6 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

ΠΜΣ «Αειφόρος και Βιώσιμη Φυτική Παραγωγή»: Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

ΠΜΣ «Φυτιατρική και Περιβάλλον»: Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. δεν προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

ΠΜΣ «Τεχνολογίες και Διαχείριση Θερμοκηπίων και Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών»: Για τη φοίτηση στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. δεν προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων.

Στα ΠΜΣ που δεν προβλέπεται καταβολή διδάκτρων, η πηγή χρηματοδότησης είναι η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η χρηματοδότηση κρίνεται σαφώς ελλιπής διότι η χρηματοδότηση αφορά στο ποσό των 3000 Ευρώ ανά έτος.

Οι πόροι που διατίθεται στα ΠΜΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας των φοιτητών καθώς και για τη συμμετοχή των φοιτητών σε ελληνικά ή διεθνή συνέδρια που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η χρηματοδότηση της ΜΔΕ εξασφαλίζεται από ερευνητικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν οι διδάσκοντες του Π.Μ.Σ.

3.2.7 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η διεθνή διάσταση των ΠΜΣ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. ενισχύεται μέσω της δημοσίευσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μεταπτυχιακών διπλωματικών διατριβών σε έγκριτα διεθνή περιοδικά ή/και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων με προφορική εργασία ή γραπτή ανακοίνωση σε εθνικά ή διεθνή συνέδρια.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. με τη σημερινή του δομή λειτουργεί με βάση το ΦΕΚ επανίδρυσης 750/02-3-2018 και είναι μετεξέλιξη του Προγράμματος που ιδρύθηκε το 2001 (Ιδρυτικό ΦΕΚ Α148/2001). Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν όλα τα Εργαστήρια του Τμήματος. Από την ίδρυσή του, έχουν απονεμηθεί 90 τίτλοι Διδακτορικών Σπουδών.

Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), είναι ενεργοί 71 διδάκτορες (33 άνδρες και 38 γυναίκες). Περισσότερα στοιχεία σχετικά με τη ροή των υποψηφίων διδασκόντων για την τετραετία 2018-19 έως 2021-22 παρουσιάζονται στους Πίνακες 3.4 και 3.5.

Πίνακας 3.4 Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, εισακτέων (εγγραφέντων), ενεργών υποψηφίων διδασκόντων και υποτρόφων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. για τα έτη 2018-2022.

Ακαδ. Έτος	Συνολικός Αριθμός Αιτήσεων	Αριθμός Αιτήσεων (Πτυχιούχοι του Τμήματος)	Αριθμός Αιτήσεων (Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων)	Συνολικός Αριθμός Εγγραφέντων	Ενεργοί Υποψήφιοι Διδάκτορες	Υπότροφοι Υποψήφιοι διδάκτορες
2021-2022	6	4	2	6	71	11
2020-2021	8	5	3	8	57	18
2019-2020	7	4	3	7	49	16
2018-2019	12	7	5	12	65	17

Πίνακας 3.5 Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων, μέση διάρκεια σπουδών φοίτησης, αριθμός επιστημονικών εργασιών και αριθμός απονεμηθέντων τίτλων για τα έτη 2018-2022.

Ακαδ. Έτος	Συνολικός Αριθμός Αποφοιτησάντων	Μέση Διάρκεια Σπουδών Αποφοίτων	Εργασίες σε περιοδικά (αναγορευθέντων διδασκόντων)	Απονεμηθέντες τίτλοι (Σύνολο)
2021-2022	8	7	14	90
2020-2021	7	5,8	26	82
2019-2020	4	5,6	22	75
2018-2019	1	6	*	71

* Δεν έχουν αναφερθεί στοιχεία για τους αναγορευθέντες διδάκτορες, παρά μόνο για το σύνολο των υποψηφίων διδασκόντων.

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος προσφέρει ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ) στις Γεωπονικές Επιστήμες. Το ΠΔΣ ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στους στόχους του Τμήματος για ανάπτυξη ερευνητών για την προαγωγή της επιστήμης. Οι Υποψήφιοι Διδάκτορες (ΥΔ) εστιάζουν στην παραγωγή πρωτότυπης και καινοτόμου επιστημονικής έρευνας σε όλους τους τομείς και τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Ίδρυμα, ώστε να είναι σε θέση να στελεχώσουν πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, επιχειρήσεις και οργανισμούς ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στην Ελλάδα και διεθνώς. Η απονομή του τίτλου του διδάκτορα αποτελεί ιδιαίτερη ευθύνη για το Τμήμα και διαφυλάσσεται με προσοχή. Το συνολικά παραχθέν έργο από την εκπόνηση των διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα έχει συνεχώς αυξανόμενη πορεία-

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ο βαθμός ανταπόκρισης του ΠΔΣ στους στόχους του Τμήματος ελέγχεται μέσω της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης που πραγματοποιεί το Τμήμα. Αναφορικά με το βαθμό ανταπόκρισης του ΠΔΣ στις απαιτήσεις της κοινωνίας, κρίνεται ότι κυμαίνεται σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη την απορρόφηση καθώς και την επαγγελματική εξέλιξη των κατόχων διδακτορικού διπλώματος σε πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα καθώς και ποικίλους συναφείς φορείς και οργανισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Επίσης, ο βαθμός ανταπόκρισης του ΠΔΣ στις απαιτήσεις της κοινωνίας και εν γένει η ποιότητά του αποτυπώνονται και στον αριθμό των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται με χορήγηση υποτροφιών αριστείας από σχετικούς φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Τέλος, ως κριτήριο ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής αποτιμάται και ο αριθμός των διδακτορικών διατριβών που εκπονούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων.

- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η αξιολόγηση του ΠΔΣ του Τμήματος αποτελεί αντικείμενο εκτενούς συζήτησης της Συνέλευσης του Τμήματος και, εφόσον κριθεί απαραίτητο, γίνεται μερική προσαρμογή αυτού ώστε να προσεγγίσει καλύτερα τους στόχους του, αλλά και την ισχύουσα νομοθεσία καθώς και τις κατευθυντήριες οδηγίες δια του κανονισμού ΔΣ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

- Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος ΓΦΠΑΠ δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://agr.uth.gr/>), όπου είναι αναρτημένος και ο Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών που περιέχει αναλυτικά το σύνολο των σχετικών διατάξεων.

Το Τμήμα μπορεί να εκδίδει προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για θέσεις υποψηφίων διδασκόντων (ΥΔ), σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών. Οι σχετικές προσκλήσεις δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο και αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος. Οι προϋποθέσεις, οι όροι, οι προθεσμίες και οι διαδικασίες κατάθεσης υποψηφιοτήτων και επιλογής των ΥΔ, καθώς και πρόσθετες υποχρεώσεις των ΥΔ, ρήτρες, παραδοτέα και χρονικά όρια ολοκλήρωσης των διδακτορικών διατριβών μνημονεύονται ρητά στις σχετικές προσκλήσεις.

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

Η διάρκεια του διδακτορικού προγράμματος είναι κατ' ελάχιστον τρία (3) και κατά το μέγιστο επτά (7) έτη.

- Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Οι ΥΔ υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξετασθούν επιτυχώς σε δύο (2) ειδικά θέματα εμβάθυνσης στο ευρύτερο πεδίο του αντικειμένου της διδακτορικής διατριβής, αλλά όχι άμεσα σχετιζόμενα με αυτό. Τον ορισμό των μαθημάτων εισηγείται ο Επιβλέπων Καθηγητής στη Συνέλευση του Τμήματος.

Μαθήματα που προσφέρονται στον κύκλο Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π.:

Ειδικά θέματα Γενετικής Βελτίωσης Φυτών, Ειδικά θέματα Εντομολογίας, Ειδικά θέματα Εφαρμοσμένης Φυσιολογίας Φυτών, Ειδικά θέματα Εδαφολογίας, Ειδικά θέματα Γεωργικής Υδραυλικής, Ειδικά θέματα Γεωργικών Κατασκευών, Ειδικά θέματα Ζιζανιολογίας, Ειδικά

θέματα Φυτοπαθολογίας, Ειδικά θέματα Βιομετρίας, Ειδικά θέματα Μοριακής Βιολογίας, Ειδικά θέματα Δενδροκομίας, Ειδικά θέματα Γεωργικής Μηχανολογίας, Ειδικά θέματα Οικολογίας, Ειδικά θέματα Προσομοίωσης Ανάπτυξης Καλλιεργειών, Ειδικά θέματα Λαχανοκομίας, Ειδικά θέματα Διασφάλισης Ποιότητας Τροφίμων, Ειδικά θέματα Γεωργικού Πειραματισμού.

Ο κατάλογος μαθημάτων είναι ενδεικτικός, και όχι δεσμευτικός, των μαθημάτων που προσφέρονται στον κύκλο διδακτορικών σπουδών.

- Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. προσφέρονται δύο μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας : 1. Ειδικά θέματα Βιομετρίας και 2. Ειδικά θέματα Γεωργικού Πειραματισμού.

3.3.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Η σύνθεση των 3μελών και 7μελών επιτροπών γίνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 95 του Ν. 4957/2022 και περιλαμβάνει συμμετοχή επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα, οι οποίοι ορίζονται με κύριο κριτήριο τη συνάφεια του ερευνητικού τους έργου με το αντικείμενο της ΔΔ.

Στην 7μελή εξεταστική επιτροπή μετέχουν: (α) τα μέλη της 3μελούς συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον πληρούν τα οριζόμενα κριτήρια από την νομοθεσία, και (β) τουλάχιστον τέσσερα επιπλέον μέλη, που πρέπει να πληρούν τα οριζόμενα κριτήρια από την νομοθεσία.

Από τα μέλη της 7μελούς Εξεταστικής Επιτροπής, τα τέσσερα (4) τουλάχιστον θα πρέπει να είναι μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) θα πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) από τα επτά (7) μέλη της εξεταστικής επιτροπής είναι μέλη ΔΕΠ που ανήκουν στο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) στο οποίο εκπονείται η διδακτορική διατριβή. Τα υπόλοιπα μέλη της 7μελούς επιτροπής δυνητικά προέρχονται από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα και η επιλογή τους γίνεται βάσει της συνάφειας με το θέμα της διδακτορικής διατριβής.

- Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδακτόρων;

Η παρακολούθηση της επίδοσης και προόδου των υποψηφίων διδακτόρων αποτελεί αρμοδιότητα της 3μελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, η οποία είναι αρμόδια για την υποστήριξη του υποψήφιου διδάκτορα κατά τη διαδικασία εκπόνησης και συγγραφής της διδακτορικής διατριβής και την παρακολούθηση της προόδου της.

Ο Υποψήφιος Διδάκτορας κατά την περίοδο εκπόνησης της διδακτορικής του διατριβής έχει υποχρέωση υποβολής έκθεσης παρουσίασης της προόδου της εργασίας του ετησίως (πριν το τέλος του ακαδημαϊκού έτους) στην 3μελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Η έκθεση προόδου θα πρέπει να είναι αναλυτική σχετικά με την πρόοδο του υποψηφίου διδάκτορα και να συνοδεύεται από τον προγραμματισμό των εργασιών του επόμενου έτους. Ακόμη, στην έκθεση αναφέρονται τυχόν δυσκολίες και προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το προηγούμενο έτος. Η 3μελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει υποχρέωση να υποβάλλει την

έκθεση προόδου του υποψήφιου διδάκτορα στη Συνέλευση του Τμήματος στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους. Στην ετήσια αυτή έκθεση, πρέπει απαραίτητα, με συνοδευτικό έγγραφο, η 3μελής Συμβουλευτική Επιτροπή να αναφέρει την πρόοδο του υποψήφιου διδάκτορα για το έτος που πέρασε, την ικανοποιητική ή μη πρόοδο της ερευνητικής εργασίας.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων;

Τα κριτήρια αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων είναι σαφώς προσδιορισμένα και κοινά για το σύνολο των υποψηφίων διδακτόρων και αναγράφονται στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. Η παρακολούθηση της προόδου και αξιολόγηση των υποψηφίων διδακτόρων κατά την περίοδο εκπόνησης της διδακτορικής τους διατριβής αποτελεί αρμοδιότητα της 3μελούς επιτροπής, ενώ οι προϋποθέσεις για την εκκίνηση της διαδικασίας υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής περιλαμβάνουν i) την επιτυχή ολοκλήρωση δύο (2) ειδικών θεμάτων εμβάθυνσης, ii) την ολοκλήρωση δύο (2) σεμιναρίων σε θέματα σχετικά με την εξειδίκευσή τους αλλά όχι άμεσα σχετιζόμενα με το αντικείμενο της διδακτορικής τους διατριβής, iii) την παρουσίαση και έγκριση της προόδου του ερευνητικού τους έργου από τη Συνέλευση του Τμήματος σε ετήσια βάση, iv) τη συνεισφορά τους στο ερευνητικό και διδακτικό έργο του Τμήματος (εργαστήρια, φροντιστηριακά μαθήματα, επιτηρήσεις εξετάσεων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου), v) τη δημοσίευση μίας (1) τουλάχιστον πρωτότυπης ερευνητικής εργασίας σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους (ενταγμένα στο σύστημα ISI), με τον υποψήφιο διδάκτορα ως πρώτο συγγραφέα, όπου γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής και vi) τη συμμετοχή σε τουλάχιστον ένα (1) Συνέδριο, όπου γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής.

- Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων; Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων; Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Οι διαδικασίες αξιολόγησης περιγράφονται αναλυτικά στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών και είναι κοινές για το σύνολο των υποψηφίων διδακτόρων. Στο σχετικό Κανονισμό ορίζονται επακριβώς οι προϋποθέσεις απονομής Διδακτορικού Διπλώματος, οι οποίες πρέπει να πληρούνται εν συνόλω προκειμένου να καταστεί εφικτή η δημόσια υποστήριξη της διατριβής, η αξιολόγηση και η αποδοχή της.

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της διδακτορικής διατριβής, και εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, ο υποψήφιος διδάκτορας υποβάλλει αίτημα δημόσιας υποστήριξης αυτής. Μετά από έγγραφη θετική εισήγηση της 3μελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής προς τη Συνέλευση του Τμήματος, η Συνέλευση ορίζει 7μελή Εξεταστική Επιτροπή για την κρίση και την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής. Η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή θα πρέπει να έχει τη ΔΔ, τουλάχιστον ένα (1) μήνα πριν την τελική αξιολόγηση και κρίση.

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων διασφαλίζεται με τη δημόσια υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής και εξέτασή τους από 7μελή Επιτροπή που έχει οριστεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, και περιλαμβάνει επιστήμονες κύρους στο

αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 95 του Ν. 4957/2022. Η διαδικασία είναι γενικά αδιάβλητη και αυστηρή.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;

Η Δ.Δ. είναι πρωτότυπη ερευνητική εργασία, που συμβάλει στην πρόοδο της επιστήμης της Γεωπονίας. Η πρωτοτυπία και η επιστημονική αξία της διατριβής, τεκμηριώνεται από την ολοκλήρωσή μίας (1) τουλάχιστον πρωτότυπης δημοσίευσης (σχετικής με το θέμα της ΔΔ) σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους (ενταγμένα στο σύστημα ISI) και μια (1) τουλάχιστον παρουσίαση (σχετικής με το θέμα της ΔΔ) εργασίας σε συνέδρια ή ημερίδες.

Στο πλαίσιο διασφάλισης της ποιότητας και τήρησης του Κώδικα Δεοντολογίας, κατά την παράδοση του κειμένου της Διδακτορικής Διατριβής διενεργείται έλεγχος λογοκλοπής από τη Γραμματεία του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. με τη χρήση του λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής Turnitin. Ακολουθεί ενημέρωση της 3μελούς Επιτροπής σχετικά με την έκταση της λογοκλοπής (εάν ανιχνευθεί).

Η διδακτορική διατριβή, εφόσον εγκριθεί, βαθμολογείται με: α) Καλώς, β) Λίαν Καλώς ή γ) Άριστα. Ο εν λόγω βαθμός καθορίζει επίσης και τη συνολική επίδοση του φοιτητή στο Διδακτορικό του Δίπλωμα.

3.3.4. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων;

- Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;

1. Κατά τη διάρκεια κάθε ακαδημαϊκού έτους ο/η υποψήφιος/α που ενδιαφέρεται για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Στην έντυπη αίτησή του ο υποψήφιος οφείλει να αναγράφει:

- Τον προτεινόμενο τίτλο της Διδακτορικής Διατριβής
- Την γλώσσα εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής (ελληνική ή αγγλική)
- Τον προτεινόμενο επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

Μαζί με την αίτησή του ο υποψήφιος, οφείλει να υποβάλει:

- Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα
- Αντίγραφα πτυχίων ή διπλωμάτων επικυρωμένα και με αναγνώριση από το ΔΟΑΤΑΠ, εφόσον έχουν αποκτηθεί στην αλλοδαπή
- Προσχέδιο διδακτορικής διατριβής, όπου αναπτύσσεται η πρόταση εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής με πληρότητα και λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη επιστημονική έρευνα και αιτιολογώντας αφενός τα πρωτότυπα στοιχεία της και αφετέρου τη δυνατότητα και καταλληλόλητα υλοποίησής της.
- Όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

2. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας των τυπικών προσόντων από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ) του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π., η Επιτροπή εισηγείται προς τη Συνέλευση, η οποία και λαμβάνει την οριστική απόφαση. Η Συνέλευση του Τμήματος κρίνει εάν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή από μέλη ΔΕΠ, ένα από τα οποία ορίζεται ως Επιβλέπων και ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή καθηγητή ή του Επίκουρου καθηγητή του Τμήματος. Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. μπορεί να επιβλέπει έως πέντε (5) υποψήφιους διδάκτορες.

- Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Η επιλογή των υποψηφίων Διδακτόρων γίνεται με συνεκτίμηση των εξής βασικών και συμπληρωματικών κριτηρίων:

Βασικά Κριτήρια

- Συνάφεια του πτυχίου με τις Γεωπονικές Επιστήμες ή/και με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής
- Συνάφεια του μεταπτυχιακού διπλώματος με τις Γεωπονικές Επιστήμες ή/και με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής
- Γενικός βαθμός του πτυχίου (απαιτείται τουλάχιστον 6,00). Ασχέτως βαθμού πτυχίου μπορούν να γίνουν δεκτοί: α) υποψήφιοι με πενταετή τουλάχιστον ερευνητική δραστηριότητα που τεκμηριώνεται με πρόσφατες δημοσιεύσεις σε έγκριτα περιοδικά και ανάλογο ερευνητικό έργο με συνάφεια με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής, β) Υπότροφοι του ΙΚΥ ή άλλων Οργανισμών που χορηγούν υποτροφία κατόπιν εξετάσεων ή αξιολόγησης.
- Γενικός βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος (απαιτείται τουλάχιστον 7,00)
- Επίδοση σε προπτυχιακή ή μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία και συνάφειά της με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής
- Πιστοποιημένη πολύ καλή γνώση της ξένης γλώσσας
- Τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου, η οποία αποδεικνύεται με δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά ή/και ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια ή/και συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα
- Πληρότητα της πρότασης εκπόνησης διδακτορικής διατριβής και υποστήριξης της δυνατότητας/καταλληλότητας υλοποίησης της με βάση το βιογραφικό του υποψηφίου.

Συμπληρωματικά Κριτήρια

- Δύο πρόσφατες συστατικές επιστολές
- Υποτροφία ή οικονομική κάλυψη (συνεκτιμάται θετικά)
- Στοιχεία του βιογραφικού σημειώματος του υποψηφίου που καταδεικνύουν την επαγγελματική του εμπειρία και καταξίωση
- Άλλοι τίτλοι σπουδών (Πτυχία)

Η Συνέλευση του Τμήματος καθορίζει με απόφασή της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών και τον ορισμό τυχόν συμπληρωματικών κριτηρίων που συνεκτιμώνται για την επιλογή.

- Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδακτόρων;

Η αποδοχή για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής γίνεται μόνο εφόσον ο υποψήφιος πληροί όλες τις προϋποθέσεις για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, όπως αυτές περιγράφονται στο Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών. Εφόσον, ο υποψήφιος πληροί τα τυπικά προσόντα εν συνόλω, η Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ) εισηγείται θετικά προς τη Συνέλευση, η οποία αποτελεί και το αρμόδιο όργανο για την απόφαση σχετικά με την αποδοχή των υποψηφίων διδακτόρων.

Σύμφωνα με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.4, κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), το σύνολο των αιτούντων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, πληρούν τα τυπικά προσόντα εν συνόλω και, έπειτα από θετική εισήγηση της αρμόδιας 3μελούς

επιτροπής (ΕΑΕ), έγιναν αποδεκτοί για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π..

- Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία καθώς και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://agr.uth.gr/>), όπου είναι αναρτημένος και ο Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών.

Στις περιπτώσεις όπου το Τμήμα εκδώσει προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για θέσεις υποψηφίων διδασκόντων (ΥΔ), σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών, οι σχετικές προσκλήσεις δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο και αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. Οι προϋποθέσεις, οι όροι, οι προθεσμίες και οι διαδικασίες κατάθεσης υποψηφιοτήτων και επιλογής των ΥΔ, καθώς και πρόσθετες υποχρεώσεις των ΥΔ, ρήτρες, παραδοτέα και χρονικά όρια ολοκλήρωσης των διδακτορικών διατριβών μνημονεύονται ρητά στις σχετικές προσκλήσεις.

- Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Για λόγους διαφάνειας, το Τμήμα ΓΦΠΑΠ έχει ορίσει σαφή κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων, τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος και, ανάλογα με την πρόσκληση, δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Επιπλέον, το Τμήμα έχει θεσπίσει διαδικασίες αξιολόγησης και επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια. Η διαδικασία προβλέπει τον ορισμό από τη Συνέλευση του Τμήματος 3μελούς Επιτροπής Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ), η οποία επωμίζεται τον έλεγχο πληρότητας των τυπικών προσόντων και εισηγείται προς τη Συνέλευση σχετικά με το εάν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

3.3.5. Πώς κρίνετε την οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών;

- Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;

Δεν υφίσταται γενικό σεμινάριο όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων αλλά και των φοιτητών. Ωστόσο, διοργανώνονται ανάλογες δράσεις σε μικρότερη εμβέλεια, όπου συμμετέχουν τα μέλη ενός ή/και περισσότερων συναφών εργαστηρίων, που αποσκοπούν στην παρουσίαση της ερευνητικής δραστηριότητας και διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων μεταξύ των καθηγητών, ερευνητών και φοιτητών.

- Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας και συνεργασίας με ερευνητικές ομάδες που προέρχονται από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας ή/και του εξωτερικού, το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. διοργανώνει ομιλίες ή/και σεμινάρια όπου δίνουν ομιλίες προσκεκλημένοι ομιλητές. Οι ομιλίες αυτές μπορεί να αφορούν σε συνεργασίες που εντάσσονται στο πλαίσιο

υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων ή προσκλήσεις ομιλητών που εντάσσονται στα παρεχόμενα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

3.3.6. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές;

Βάσει του Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών, που επιτρέπει τη συγγραφή της ΔΔ στην αγγλική γλώσσα, προβλέπεται η συμμετοχή αναγνωρισμένων επιστημόνων του εξωτερικού στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές. Η συμμετοχή επιστημόνων από χώρες της αλλοδαπής βασίζεται σε κριτήρια συνάφειας του ερευνητικού έργου τους με το αντικείμενο της ΔΔ.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;

Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, που επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής στην Αγγλική γλώσσα, είναι εφικτή η συμμετοχή υποψηφίων διδασκόντων από χώρες της αλλοδαπής. Στο ΠΔΣ του Τμήματος έχουν φοιτήσει αλλοδαποί φοιτητές με υποτροφία από σχετικούς φορείς. Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), δε φοίτησαν στο ΠΔΣ του Τμήματος αλλοδαποί υποψήφιοι διδάκτορες.

- Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Ως γλώσσα συγγραφής της Δ.Δ. ορίζεται η ελληνική ή η αγγλική. Στην περίπτωση που ως γλώσσα συγγραφής επιλεγεί η αγγλική, απαιτείται να υπάρχει στη διδακτορική διατριβή και ευρεία περίληψη (7.000-8.000 λέξεις) στην ελληνική. Η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής στην αγγλική προϋποθέτει την έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π..

- Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της εξωστρέφειας και της κινητικότητας των υποψηφίων διδασκόντων για επιστημονικούς σκοπούς, το Τμήμα παρέχει κίνητρα τόσο για τη συμμετοχή τους σε «Θερινά Προγράμματα» και διεθνή επιστημονικά συνέδρια όσο και για την υποβολή άρθρων σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Η οικονομική υποστήριξη των σχετικών δράσεων κατά περίπτωση μπορεί να προέρχεται από κονδύλια της Επιτροπής Ερευνών του ΠΘ, από πόρους ερευνητικών προγραμμάτων και από κονδύλια των ΠΜΣ.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού είναι σαφώς ικανοποιητική, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη το διδακτικό φορτίο του προσωπικού και κυρίως των μελών ΔΕΠ.

Προς το τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου (9^η -11^η εβδομάδα), οργανώνεται η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές για κάθε μάθημα που διδάσκεται στο τρέχον εξάμηνο. Η αξιολόγηση γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του Π.Θ. Η αξιολόγηση αφορά σε συμπλήρωση ερωτηματολογίων και είναι απολύτως εμπιστευτική, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η ανωνυμία των σχολίων. Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης περιλαμβάνει πέντε ενότητες ερωτήσεων (Μάθημα, Διδάσκων, Βοηθητικό προσωπικό, Εγώ (φοιτητής/φοιτήτρια), Συνολικά). Η κλίμακα βαθμολογίας σε όλες τις περιπτώσεις είναι πενταβάθμια με απαντήσεις 0: Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ, 1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Αρκετά, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ. Η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων είναι ανεξάρτητη από τους διδάσκοντες του κάθε μαθήματος.

- Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στους αντίστοιχους διδάσκοντες και τον Πρόεδρο του Τμήματος. Σε περίπτωση ενδεχόμενων αρνητικών σχολίων, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αποτελούν αντικείμενο συζήτησης μεταξύ των αντίστοιχων διδασκόντων και του Προέδρου του Τμήματος με στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα σχόλια των φοιτητών επίσης χρησιμοποιούνται (ανώνυμα) στη σύνταξη των εκθέσεων εσωτερικής αξιολόγησης καθώς και στη συζήτηση για την πορεία του ΠΠΣ. Επίσης, τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται και στην εκλογική διαδικασία εξέλιξης – εκλογής των μελών ΔΕΠ καθώς παρουσιάζονται στο εκλεκτορικό σώμα τα στοιχεία για τη διδακτική ικανότητά των υποψηφίων και λαμβάνονται υπόψη από τους εκλέκτορες κατά την αξιολόγηση αυτών.

Βάσει των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αναδείχθηκε το μικρό ποσοστό φοιτητών που συμμετείχαν στη διαδικασία της αξιολόγησης, το οποίο εμφανίζει συνεχώς μειούμενη τάση. Παρά το γεγονός ότι οι φοιτητές λαμβάνουν έγκαιρη ενημέρωση (ήδη από το 1^ο έτος κατά την ημερίδα υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών που πραγματοποιείται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους και στα μέσα κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου) σχετικά με την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, την αξία αυτής και τους σκοπούς που εξυπηρετεί, είναι σαφής η ανάγκη εντατικοποίησης της ενημέρωσης των φοιτητών σχετικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης. Στοχεύοντας σε μία πιο αντικειμενική αποτύπωση της συμμετοχής στην αξιολόγηση, θα συνδράμει ο υπολογισμός ως ποσοστό επί των ενεργών φοιτητών που συμμετέχουν και παρακολουθούν τις εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις του μαθήματος και όχι ως ποσοστό επί των εγγεγραμμένων φοιτητών στο μάθημα.

- Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Ο εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού ΔΕΠ εξαρτάται, πέραν του αριθμού των μαθημάτων που διδάσκει ή συμμετέχει (συνδιδασκαλία), από τον αριθμό των εισαγομένων φοιτητών. Η εξάρτηση αυτή προκύπτει λόγω της φύσης των μαθημάτων που συνοδεύονται από εργαστηριακή ή /και φροντιστηριακή εκπαίδευση και απαιτεί την κατανομή των ενεργών φοιτητών του κάθε εξαμήνου σε πολλές ομάδες για την πραγματοποίηση των εργαστηριακών ασκήσεων. Στον εβδομαδιαίο φόρτο για τις ανάγκες του ΠΠΣ προστίθεται και το επιπρόσθετο διδακτικό έργο στο/α ΠΜΣ του Τμήματος. Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού κυμαίνεται από 6 – 12 ώρες.

- Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), το σύνολο σχεδόν των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος συμμετείχε στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος (Μονομηματικά ή Διατμηματικά), είτε με αυτόνομη διδασκαλία είτε με συνδιδασκαλία.

Στο διδακτικό έργο δε συνεισφέρουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές. Ωστόσο, συμμετέχουν οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος, συνεισφέροντας για τουλάχιστον ένα έτος στη διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;

- Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν διαφορετικές διδακτικές μεθόδους, ανάλογα με τη φύση του μαθήματος και τις εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε να διασφαλίζεται κατά το μέγιστο δυνατό η επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπως αυτά περιγράφονται στα περιγράμματα των μαθημάτων. Οι διδάσκοντες και το προσωπικό χρησιμοποιούν ποικιλία παιδαγωγικών μεθόδων με ευέλικτο τρόπο, που περιλαμβάνουν διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, φροντιστηριακές ασκήσεις, ασκήσεις και δράσεις πεδίου (Αγρόκτημα), παρουσιάσεις – μελέτες περιπτώσεων, βιβλιογραφικές εργασίες και παρουσιάσεις, επισκέψεις σε αγροτικές παραγωγικές μονάδες, θερμοκήπια, εργοστάσια και εταιρείες με στόχο την ενίσχυση του μαθησιακού αποτελέσματος. Επίσης, πληροφορίες και πρόσθετο υλικό στους φοιτητές για κατ' ιδίαν μελέτη παρέχονται με τροφοδοσία των σχετικών σελίδων των μαθημάτων στο e-class.

- Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Το περιεχόμενο των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων επικαιροποιείται μέσω ανατύπωσης διδακτικών σημειώσεων, ανακοινώσεων, ανάρτησης εκπαιδευτικού υλικού στο e-class και πρότασης για διανομή νέων βιβλίων και συγγραμμάτων ή/και βοηθημάτων στους φοιτητές.

Η επικαιροποίηση του περιεχομένου του μαθήματος βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στα σχόλια και αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών, αλλά κύρια και ανά μάθημα από τους διδάσκοντες, ως αποτέλεσμα των εξελίξεων και των νεότερων ερευνητικών δεδομένων που παράγονται από τον ίδιο το διδάσκοντα και τις συνεργασίες του, καθώς και από τη διεθνή έρευνα που δημοσιεύεται σε έγκριτες εκδόσεις στη γεωπονική επιστήμη και άπτεται

του αντικείμενου του μαθήματος. Βασικό γνώμονα αποτελεί η διαμόρφωση του περιεχομένου των μαθημάτων ώστε να παρέχουν χρηστική πληροφορία για τους φοιτητές και τη μετέπειτα επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Για μαθήματα που δέχονται εκτεταμένη επικαιροποίηση της ύλης γίνεται ενημέρωση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, που επιλαμβάνεται της αξιολόγησης και χρησιμότητας της συγκεκριμένης επικαιροποίησης της ύλης, και ακολουθεί ενημέρωση και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Άμεση συμμετοχή στην ανάπτυξη των ΠΠΣ από ιδιωτικούς φορείς που σχετίζονται άμεσα με τη γεωπονική επιστήμη δεν προβλέπεται νόμιμα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, σε ατομικό επίπεδο μεταξύ διδασκόντων και αποφοίτων/λοιπών φορέων που δραστηριοποιούνται σε τομείς γεωπονικών επιστημών καθώς και μεταξύ των ανάλογων γεωπονικών Τμημάτων της χώρας γίνονται εκτενείς συζητήσεις με στόχο τη βελτίωση του ΠΠΣ, βάσει και των δυνατοτήτων του υπάρχοντος διδακτικού προσωπικού. Βασικό ανασταλτικό παράγοντα προς την κατεύθυνση αυτή αποτελεί η έλλειψη διδακτικού προσωπικού, μεταξύ άλλων, λόγω κενών που προέκυψαν από αφυπηρητήσεις μελών ΔΕΠ που δεν αναπληρώθηκαν και λόγω έλλειψης νέων θέσεων μελών ΔΕΠ για να καλύψουν αντικείμενα αιχμής που δεν καλύπτονται από το παρόν διδακτικό προσωπικό.

- Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Στον Πίνακα 4.1 παρατίθενται τα στοιχεία που αφορούν στη συμμετοχή και επίδοση των φοιτητών ανά εξάμηνο σπουδών για τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2022. Όπως προκύπτει, το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στις εξετάσεις διαφοροποιείται για κάθε εξεταστική περίοδο, αλλά σε γενικές γραμμές κυμαίνεται άνω του 60% των εγγεγραμμένων φοιτητών στην εκάστοτε περίοδο. Αντίστοιχα, προκύπτει ότι το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις, συναρτήσει της συμμετοχής των φοιτητών στην εξεταστική διαδικασία, κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, 55 – 100%, ενώ η μέση βαθμολογία αυτών κυμαίνεται μεταξύ 6,5 – 8,0.

Πίνακας 4.1 Συνολικά στοιχεία της συμμετοχής και της επίδοσης των φοιτητών ανά εξάμηνο σπουδών για τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022.

Ακ. Έτος/ Εξάμηνο	Δηλώσεις Μαθημά- των	Συμμετοχή στις εξετάσεις	Ποσοστό % συμμετοχής στις εξετάσεις / δηλώσεις μαθημάτων	Επιτυχία στις εξετάσεις	Ποσοστό % επιτυχίας στις εξετάσεις σε σχέση με τη συμμετοχή	Μέσος όρος βαθμολογίας
2019-20						
1ο	1119	746	66,7%	618	82,8%	6,54
2ο	1104	851	77,1%	629	73,9%	7,08
3ο	681	570	83,7%	465	81,6%	6,94
4ο	607	519	85,5%	454	87,5%	7,78
5ο	454	281	61,9%	168	59,8%	6,64
6ο	483	314	65,0%	259	82,5%	7,80
7ο	303	198	65,3%	124	62,6%	6,94
8ο	340	190	55,9%	138	72,6%	6,68
9ο	136	78	57,4%	68	87,2%	6,96
10ο	80	53	66,3%	53	100,0%	7,53

2020-21						
1ο	1139	853	74,9%	692	81,1%	6,98
2ο	1165	796	68,3%	641	80,5%	6,47
3ο	1050	881	83,9%	777	88,2%	7,43
4ο	995	854	85,8%	721	84,4%	7,07
5ο	812	577	71,1%	408	70,7%	7,43
6ο	926	654	70,6%	581	88,8%	7,69
7ο	392	310	79,1%	261	84,2%	6,98
8ο	482	290	60,2%	210	72,4%	6,97
9ο	160	94	58,8%	76	80,9%	7,23
10ο	106	59	55,7%	52	88,1%	7,46
2021-22						
1ο	926	636	68,7%	354	55,7%	6,42
2ο	985	603	61,2%	390	64,7%	6,50
3ο	966	764	79,1%	536	70,2%	6,49
4ο	870	686	78,9%	486	70,8%	6,82
5ο	1185	766	64,6%	524	68,4%	6,53
6ο	1383	952	68,8%	685	72,0%	7,45
7ο	656	493	75,2%	380	77,1%	6,84
8ο	824	582	70,6%	478	82,1%	6,81
9ο	240	141	58,8%	127	90,1%	7,97
10ο	171	100	58,5%	96	96,0%	7,73

Ο συνολικός αριθμός εισαχθέντων και αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.2. Ο συνολικός αριθμός αποφοίτων, η κατανομή της βαθμολογίας και ο μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών των τελευταίων ακαδημαϊκών ετών, παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.3.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 4.2, προκύπτει ότι κατά το έτος αναφοράς (2021-2022) ένα ποσοστό περίπου 26,7% των αποφοιτησάντων φοιτητών στο έτος ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους σε πέντε (5) έτη, ενώ συνολικά ένα ποσοστό περίπου 60% ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους εντός έξι (6) ετών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 4.3, προκύπτει ότι το ποσοστό των αποφοίτων που αρίστευσαν κατά το έτος αναφοράς (2021-2022) κυμαίνεται στο 1%, ενώ ποσοστό 56% και 32% των πτυχιούχων αποφοιτούν με βαθμολογία 7,0-8,4 και 6,0-6,9 αντίστοιχα.

Πίνακας 4.2 Εξέλιξη του αριθμού των εισαχθέντων και αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών για τα έτη 2014-2022.

Ακαδ. Έτος	Συνολικός αριθμός εισαχθέντων	Διάρκεια σπουδών (έτη)							Αποφοιτή-σαντες έτους
		K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6	
2021-22	110	24	30	17	12	3	3	1	90
2020-21	110	20	47	26	11	5	0	1	110
2019-20	154	9	12	14	4	4	1	1	45
2018-19	96	15	35	4	5	1	2	1	63
2017-18	88	22	25	9	4		2	2	64
2016-17	109	6	17	6	2	4	0	1	36
2015-16	113	11	12	7	3	1	2	0	36
2014-15	97	7	15	4	8	2	0	1	37

Πίνακας 4.3 Συνολικός αριθμός αποφοίτων, κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών για τα έτη 2014-2022.

Ακαδ. Έτος	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο αποφοίτων)
		5,0-5,9	6,0-6,9	7,0-8,4	8,5-10	
2021-2022	90	1	32	56	1	7,30
2020-2021	110	1	43	64	2	7,21
2019-2020	45	2	28	12	3	6,87
2018-2019	63	8	35	52	5	7,08
2017-2018	64	3	52	39	6	6,94
2016-2017	36	0	52	42	6	7,11
2015-2016	36	0	54	40	6	7,07
2014-2015	37	0	59	38	3	6,98

(%) Ποσοστό % Αποφοιτησάντων Φοιτητών επί του συνόλου των αποφοιτησάντων.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

Η οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου είναι ικανοποιητική και έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία έτη, μεταξύ άλλων, λόγω της καλύτερης ενσωμάτωσης στην εκπαιδευτική διαδικασία των διαθέσιμων ηλεκτρονικών μέσων (e-class, παρουσιάσεις, κλπ) που ενισχύουν την διαδραστικότητα και επικοινωνία στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

- Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές κυρίως μέσω των διαλέξεων, ανακοινώσεων, του οδηγού σπουδών, του e-class και του ιστότοπου του Τμήματος. Τα τελευταία έτη, έχει εντατικοποιηθεί η χρήση του e-class, ως μέσου διευκόλυνσης της επικοινωνίας μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων, όπου αναρτάται αναλυτικά η ύλη των

μαθημάτων καθώς και όλες οι πληροφορίες που αφορούν στις εξετάσεις τόσο του 'θεωρητικού όσο και του εργαστηριακού μέρους κάθε μαθήματος.

- Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Οι μαθησιακοί στόχοι γνωστοποιούνται στους φοιτητές κυρίως μέσω των διαλέξεων, ανακοινώσεων, του οδηγού σπουδών, του e-class και του ιστότοπου του Τμήματος. Στον Οδηγό ΠΠΣ προσδιορίζονται επακριβώς τα διαθέσιμα μαθήματα κάθε εξαμήνου, ο/η υπεύθυνος καθηγητής/τρια, το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος και οι διδακτικές του μονάδες, τα μαθησιακά αποτελέσματα του κάθε μαθήματος, ο/οι τρόπος/οι διδασκαλίας, οι απαιτήσεις και ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών και οι προτεινόμενες βιβλιογραφικές πηγές για την υποστήριξη του μαθήματος.

- Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Η αξιολόγηση των φοιτητών αποτυπώνει τον βαθμό επίτευξης των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και είναι μία διαδικασία συνεχής που λαμβάνει υπόψη την επίδοση των φοιτητών καθόλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού εξαμήνου.

Η διαδικασία αξιολόγησης έχει συνοχή, εφαρμόζεται δίκαια σε όλους τους φοιτητές και διεξάγεται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στον Κανονισμό Προπτυχιακών Σπουδών και στον Κανονισμό Εξετάσεων του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π.. Στην πλειοψηφία των μαθημάτων, η αξιολόγηση των φοιτητών περιλαμβάνει ένα ποσοστό που λαμβάνει υπόψη την ενεργή συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία (εργαστηριακές ασκήσεις, φροντιστήρια, παρουσιάσεις εργασιών, ανάπτυξη case studies, τεστ, κ.α.). Τα κριτήρια και η μέθοδος αξιολόγησης είναι δημοσιευμένα με σαφήνεια στα περιγράμματα των μαθημάτων, ώστε να τα γνωρίζει ο φοιτητής εκ των προτέρων.

Οι εξετάσεις γίνονται στο τέλος κάθε εξαμήνου: Ιανουάριο-Φεβρουάριο για τα μαθήματα, τα οποία διδάσκονται στο χειμερινό εξάμηνο και Ιούνιο για τα μαθήματα, τα οποία διδάσκονται στο εαρινό εξάμηνο. Η επαναληπτική εξεταστική περίοδος λαμβάνει χώρα το Σεπτέμβριο για όλα τα μαθήματα. Όλες οι εξεταστικές περιόδους έχουν διάρκεια 3 εβδομάδων. Οι επί πτυχίω φοιτητές μπορούν να προσέλθουν για εξετάσεις σε οποιοδήποτε μάθημα, οποιαδήποτε εξεταστική περίοδο. Το πρόγραμμα της εκάστοτε εξεταστικής περιόδου είναι αναρτημένο στον δικτυακό τόπο του Τμήματος και εκτυπωμένο σε πίνακες στο Τμήμα περίπου 2 μήνες πριν την έναρξη της εκάστοτε εξεταστικής περιόδου.

Η εξεταστέα ύλη του κάθε μαθήματος, οι μαθησιακοί στόχοι / τρόποι, ο τρόπος εξέτασης και βαθμολόγησης και τα τελικά προσόντα (δεξιότητες / γνώσεις) που πρέπει να έχουν αποκομίσει οι φοιτητές μετά τη διδασκαλία του κάθε μαθήματος κοινοποιούνται στους φοιτητές από τους διδάσκοντες του μαθήματος, κατά την έναρξη της διδασκαλίας, κατά τη διάρκεια αυτής και πριν από τις εξετάσεις. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του κάθε μαθήματος ανακοινώνονται στους φοιτητές σε χρονικό διάστημα που δεν ξεπερνά τις 20 ημέρες μετά την εξέταση.

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση φοιτητών με αποδεδειγμένες πριν από την εισαγωγή τους στο ίδρυμα ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται από τη Δομή Υποστήριξης ΦμΕΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (email: prosvasi@uth.gr).

- Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων; Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Η διδασκαλία των μαθημάτων πραγματοποιείται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα, το οποίο συντάσσεται πριν από την έναρξη του εξαμήνου από τη Γραμματεία του Τμήματος με ευθύνη του Προέδρου και ανακοινώνεται στους φοιτητές, γραπτά (στον Πίνακα Ανακοινώσεων) και ηλεκτρονικά (στην ιστοσελίδα του τμήματος www.agr.uth.gr).

Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει την κατανομή των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων (διαλέξεις, φροντιστήρια, εργαστήρια) μέσα στις πέντε εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας, τους διδάσκοντες, καθώς και τις αίθουσες διδασκαλίας. Η παρακολούθηση των εργαστηρίων είναι υποχρεωτική. Ο αριθμός απουσιών, ορίζεται από το διδάσκοντα του μαθήματος και αναφέρεται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος ή/και στη σελίδα του μαθήματος στο e-class. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων που συντάσσεται για το εαρινό και χειμερινό εξάμηνο από τη Γραμματεία και εγκρίνεται από τη ΓΣ του Τμήματος τηρείται απαρέγκλιτα.

- Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Το ΠΠΣ περιλαμβάνει συνολικά οκτώ (8) βασικά εισαγωγικά μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ των ανώτερων βαθμίδων (Εφαρμοσμένα Μαθηματικά και Στατιστική στις Γεωπονικές Επιστήμες, Γενική και Ανόργανη Χημεία, Οικολογία και Βιοποικιλότητα, Οργανική Χημεία και Ρύποι στο Περιβάλλον).

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Το σύνολο των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν σαφώς στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

- Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.

Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να παραλάβουν δωρεάν ένα διδακτικό σύγγραμμα ανά μάθημα, κάνοντας επιλογή από κατάλογο τουλάχιστον δύο προτεινόμενων από τους διδάσκοντες συγγραμμάτων. Επιπλέον, στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος αναφέρεται σχετική βιβλιογραφία που συνήθως υπάρχει διαθέσιμη στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

Επίσης, στη διάθεση των φοιτητών υπάρχουν διδακτικά βοηθήματα, όπως πανεπιστημιακές σημειώσεις ή διαλέξεις σε ηλεκτρονική μορφή, εργαστηριακές σημειώσεις ή διανομή προτεινόμενης πρόσθετης βιβλιογραφίας ή πηγών Internet που αναρτώνται στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης e-Class.

- Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα επικαιροποιούνται μέσω ανατύπωσης διδακτικών σημειώσεων, ανακοινώσεων στο e-class ή πρότασης για διανομή νέων συγγραμμάτων / βοηθημάτων στους φοιτητές και διανέμονται στις αρχές του εκάστοτε ακαδημαϊκού εξαμήνου, μέσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες.

- Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Η διάθεση των συγγραμμάτων για κάθε μάθημα πραγματοποιείται μέσω του συστήματος Εύδοξος. Στην έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου, ο διδάσκων ενημερώνει τους φοιτητές

σχετικά με τα προτεινόμενα συγγράμματα και ακολουθεί η επιλογή από τους φοιτητές του συγγράμματος για το κάθε μάθημα. Η ηλεκτρονική δήλωση των συγγραμμάτων γίνεται σε ημερομηνία που ορίζεται με ανακοίνωση από τη Γραμματεία του Τμήματος και ακολουθεί η σχετικά έγκαιρη προμήθειά τους.

- Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Το ποσοστό της διδασκόμενης ύλης που καλύπτεται από τα βοηθήματα κυμαίνεται περί το 60-80%. Οι διδάσκοντες μεριμνούν ώστε να παρέχεται πρόσθετη βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων κατά ένα μέσο ποσοστό 20-40%.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια λαμβάνεται μέριμνα ώστε σημαντικό μέρος της διδασκόμενης ύλης να αναρτάται στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης e-Class. Για την πλειοψηφία των μαθημάτων, οι διδάσκοντες αναρτούν στο e-class τις διαλέξεις των μαθημάτων σε ηλεκτρονική μορφή καθώς και πρόσθετο υποστηρικτικό που αφορά στις εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις και άλλης μορφής ύλη που διδάσκεται στο εκάστοτε μάθημα.

- Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;

Στο χώρο της Σχολής λειτουργεί παράρτημα της Κεντρικής βιβλιοθήκης και προσφέρει στην υποστήριξη και προώθηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του Τμήματος. Διαθέτει ικανοποιητικό αριθμό βιβλίων, ανατύπων, περιοδικών και άλλου υλικού (ελληνικών και ξενόγλωσσων), τα οποία διατελούν στη διάθεση των φοιτητών και του προσωπικού του Τμήματος, με δανεισμό, με ειδική ταυτότητα μέλους. Στον χώρο της Βιβλιοθήκης φιλοξενείται και το αναγνωστήριο των φοιτητών. Οι προπτυχιακοί φοιτητές από την έναρξη μέχρι και τη λήξη φοίτησης μπορούν να δανείζονται ταυτόχρονα έως και 10 αντικείμενα σε 21 ημέρες.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

- Αίθουσες διδασκαλίας: (α) Αριθμός και χωρητικότητα. (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα γ) Βαθμός χρήσης. (δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π., που στεγάζεται στο κτίριο της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών στην περιοχή της Νέας Ιωνίας Βόλου, για τις διδακτικές ανάγκες του ΠΠΣ αξιοποιεί τρία αμφιθέατρα (σε κοινή χρήση) συνολικής χωρητικότητας 400 θέσεων και 6 αίθουσες διδασκαλίας συνολικής χωρητικότητας 300 θέσεων. Η χωρητικότητα των αιθουσών διδασκαλίας, όπου διενεργούνται οι διαλέξεις των μαθημάτων, χαρακτηρίζεται ως οριακή, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό εισακτέων όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τις κρίσεις των διδασκόντων που χρησιμοποιούν τις αίθουσες διδασκαλίας, η επάρκεια, η καταλληλότητα και η ποιότητά τους θεωρείται σχετικά ικανοποιητική, ενώ ο βαθμός χρήσης τους θεωρείται επαρκής. Η χρήση των αμφιθεάτρων απαιτεί περίπου 30-36 ώρες εβδομαδιαία και των αιθουσών διδασκαλίας 20-25 ώρες εβδομαδιαία.

Επίσης, σχετικά ικανοποιητική θεωρείται τόσο η επάρκεια όσο η καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για το διδακτικό έργο (διαλέξεις). Στην πλειοψηφία των αιθουσών διδασκαλίας, ο σχετικός υποστηρικτικός εξοπλισμός είναι παλαιωμένος και χρήζει αναβάθμισης καθώς δεν έχει ανανεωθεί τουλάχιστον κατά την τελευταία δεκαετία.

- Εκπαιδευτικά εργαστήρια: (α) Αριθμός και χωρητικότητα (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων. (γ) Βαθμός χρήσης. (δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού. (ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Η εργαστηριακή εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος πραγματοποιείται σε 3 εκπαιδευτικά εργαστήρια με κοινή χρήση, 8 εκπαιδευτικά εργαστήρια άσκησης των φοιτητών του Τμήματος, ένα εργαστήριο Η/Υ ελεύθερης πρόσβασης και 17 ερευνητικά Ιδρυμένα (ΦΕΚ) Εργαστήρια. Η χωρητικότητα των εργαστηριακών χώρων θεωρείται μέτρια έως οριακή, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό εισακτέων όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια. Επίσης, ως μέτριου ή ανεπαρκούς επιπέδου χαρακτηρίζονται τόσο η καταλληλότητα όσο και η ποιότητα των χώρων. Δεδομένης της φύσης των αντικειμένων που θεραπεύει το Τμήμα, η χρήση των εκπαιδευτικών εργαστηρίων χαρακτηρίζεται ως συστηματική.

Η επάρκεια του εργαστηριακού εξοπλισμού των ανωτέρω εργαστηρίων θεωρείται χαμηλή, ενώ μέτρια θεωρείται η ποιότητα και η καταλληλότητα του εξοπλισμού κι αυτό διότι ο εξοπλισμός πρακτικά δεν έχει ανανεωθεί τα τελευταία 25 χρόνια στο βαθμό που απαιτείται.

Πέραν των εργαστηριακών χώρων που εδρεύουν εντός του κτιρίου, η εργαστηριακή εφαρμοσμένη εκπαίδευση των φοιτητών συμπληρώνεται στο Αγρόκτημα του Τμήματος, όπου υπάρχουν εγκατεστημένες πειραματικές καλλιέργειες (οπωρώνας, αμπελώνας, άλλες καλλιέργειες, κ.α.), εργαστηριακός χώρος, εξοπλισμός, χώρος για τα γεωργικά μηχανήματα, θερμοκήπια διαφορετικών τεχνολογιών, κ.α..

- Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Σπανίως, σε περιπτώσεις ανάγκης, τα εκπαιδευτικά εργαστήρια χρησιμοποιούνται για ερευνητικούς σκοπούς των μελών του Τμήματος, εκτός των προγραμματισμένων ωρών εργαστηριακών ασκήσεων, αλλά για περιορισμένο χρονικό διάστημα και για περιορισμένη χρήση. Βασικός ανασταλτικός παράγοντας για την εντατικοποίηση της χρήσης τους αποτελεί η ανεπάρκεια του εξοπλισμού τους και η αδυναμία συντήρησης ή αναπλήρωσης του παλαιωμένου και μη λειτουργούντος εξοπλισμού.

- Σπουδαστήρια: (α) Αριθμός και χωρητικότητα (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων. (γ) Βαθμός χρήσης.

Στο κτίριο, όπου στεγάζεται το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π., εδρεύει η Βιβλιοθήκη της Σχολής, η οποία έχει δυναμικότητα 52 θέσεων. Η καταλληλότητα και η ποιότητα του χώρου της Βιβλιοθήκης χαρακτηρίζεται ως ικανοποιητική, ενώ αντίστοιχα ικανοποιητικός και επαρκής είναι και ο εξοπλισμός. Η χρήση της Βιβλιοθήκης χαρακτηρίζεται ως μέτρια.

- Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης (α) Αριθμός και ειδικότητες (β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Το προσωπικό Διοικητικής / Τεχνικής / Ερευνητικής Υποστήριξης για το έτος αναφοράς ήταν 3 μόνιμοι διοικητικοί υπάλληλοι, 5 μέλη ΕΤΕΠ, 10 μέλη ΕΔΙΠ και 1 μέλος ΕΕΠ. Ως προς την ειδικότητά τους είναι Γεωπόνοι, Περιβαλλοντολόγοι, Χημικοί, Διοικητικοί, Τεχνολόγοι. Η επάρκεια των ειδικοτήτων χαρακτηρίζεται ως μέτρια.

Οι διδακτικές ανάγκες του ΠΠΣ, πέραν των μελών ΔΕΠ, καλύπτονται από τα μέλη ΕΔΙΠ, το ένα μέλος ΕΕΠ καθώς και από προσωπικό με συμβάσεις εργασίας. Οι ανάγκες τεχνικής υποστήριξης του ΠΠΣ καλύπτονται επίσης από τα μέλη ΕΤΕΠ και από το προσωπικό των υπηρεσιών του Τμήματος. Το προσωπικό με συμβάσεις εργασίας αφορά σε διδάσκοντες με βάση το ΠΔ 407/80 (κατόχους διδακτορικού διπλώματος), Ακαδημαϊκών Υποτρόφων και ωφελούμενους στο πλαίσιο της πράξης με τίτλο «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού», η πρόσληψη των οποίων υπόκειται στις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία που ακολουθείται για την πρόσληψη προσωπικού με σύμβαση είναι ο ορισμός από τη Συνέλευση εισηγητών μελών ΔΕΠ για την αξιολόγηση των υποψηφιοτήτων, κατάταξη των υποψήφιων και απόφαση της Συνέλευσης, έπειτα από συζήτηση επί της πρότασης των εισηγητών.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα;

Στην εκπαιδευτική διαδικασία σε όλα τα επίπεδα σπουδών, αξιοποιούνται τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών που περιλαμβάνουν τη χρήση Η/Υ και projector για προβολή παρουσιάσεων και άλλου υλικού, e-tools, E-mail, e-class, εργαστηριακή εξέταση στους Η/Υ, εξειδικευμένα λογισμικά κλπ. Οι εν λόγω τεχνολογίες εφαρμόζονται στις διαλέξεις του θεωρητικού και εργαστηριακού μέρους των μαθημάτων, στην επικοινωνία των διδασκόντων με τους φοιτητές, στο σύστημα αξιολόγησης των φοιτητών μέσω του πληροφοριακού συστήματος αξιολόγησης των μαθημάτων της ΜΟ.ΔΙ.Π. καθώς και σε άλλες υπηρεσίες, όπως η ηλεκτρονική γραμματεία.

Επίσης, έχουν αναπτυχθεί ολοκληρωμένα ψηφιακά μαθήματα, που περιλαμβάνουν διαλέξεις, ασκήσεις και ύλη εργαστηρίων, προς χρήση σε διαδικασίες εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Κατά το έτος αναφοράς (2021-2022), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, πραγματοποιήθηκε εξ' αποστάσεως εκπαίδευση στο πλαίσιο των μέτρων που λήφθηκαν για την αποφυγή διάδοσης του κορωνοϊού (Covid 19). Το σύνολο των διδασκόντων ανταποκρίθηκε άριστα στις απαιτήσεις της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης και η εκπαιδευτική διαδικασία υπήρξε ομαλή σε όλα τα επίπεδα.

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

- Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα. Αναλογία διδασκόντων / διδασκομένων στα εργαστήρια. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στις διαλέξεις θεωρείται κυμαίνεται στο ένας καθηγητής (μέλος ΔΕΠ) ανά 100 φοιτητές (1/100), ενώ στα εργαστηριακά μαθήματα στο 1/25-30 (ανά ομάδα ασκήσεων φοιτητών). Ειδικότερα, η τελευταία αναλογία κρίνεται οριακή παιδαγωγικά δεδομένης της μη επάρκειας σύγχρονου εξοπλισμού και της χωρητικότητας των εργαστηριακών χώρων. Η αναλογία εξαρτάται από τους εγγεγραμμένους

φοιτητές σε κάθε ακαδημαϊκό έτος και από το είδος του μαθήματος (υποχρεωτικό ή επιλογής). Μία ευνοϊκή και επιθυμητή αναλογία για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων θα κυμαινόταν στο 1/15-20, με συνεισφορά επιπλέον επικουρικού έργου από εξειδικευμένο προσωπικό (ΕΔΙΠ, συμβασιούχοι ΠΔ 407/80, Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι, συμβασιούχοι Ακαδημαϊκών Υποτρόφων και ωφελούμενους στο πλαίσιο της πράξης με τίτλο «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού») πέραν του διδάσκοντα μέλους ΔΕΠ.

Σε επίπεδο συνεργασίας των διδασκόντων με τους φοιτητές, γενικά κρίνεται ως άκρως ικανοποιητική. Η πλειοψηφία των διδασκόντων έχουν ανακοινωμένες ώρες γραφείου για τη διευκόλυνση των φοιτητών. Ωστόσο, η επικοινωνία των διδασκόντων με τους φοιτητές κατά βάση διευκολύνεται μέσω e-mail, όπου καθορίζονται οι ώρες συνάντησης με σκοπό τη συνεργασία ή την υποστήριξή τους σε θέματα που σχετίζονται με τη φοίτησή τους.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

Το Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. έχει ως βασικό σκοπό την έρευνα και ανάπτυξη της Φυτικής Παραγωγής σε συνδυασμό με την περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση του αγροτικού περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, η ερευνητική πολιτική και δραστηριότητα του Τμήματος υλοποιείται μέσα από τις δράσεις των ερευνητικών Εργαστηρίων και των μελών του προσωπικού του.

- Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);

Με την ερευνητική φύση της υποχρεωτικής πτυχιακής εργασίας που περιλαμβάνεται στο ΠΠΣ ενισχύεται η συμμετοχή φοιτητών στην ερευνητική δραστηριότητα και στην ερμηνεία και παρουσίαση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο εκπόνησης της διατριβής των φοιτητών σε εργαστήρια του Τμήματος, παρέχονται ερεθίσματα, από τα πρώτα έτη σπουδών, με την εμπλοκή τους στην ερευνητική διαδικασία (αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών, σχεδίαση και υλοποίηση πειραμάτων, αξιολόγηση αποτελεσμάτων, κ.λπ).

Το Τμήμα υποστηρίζει την όλη σχετική δραστηριότητα με την διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων, την παροχή σχετικών διευκολύνσεων, την ανάπτυξη ερευνητικών ομάδων μεταξύ μελών ΔΕΠ διαφορετικών εργαστηρίων, ώστε να καλλιεργούνται ερευνητικά τα γνωστικά πεδία του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνεται, επίσης, η συμμετοχή φοιτητών στην ερευνητική δραστηριότητα και παρουσίαση αποτελεσμάτων που έχουν προκύψει από τη δική τους δραστηριότητα σε επιστημονικά Συνέδρια και ημερίδες με προφορικές παρουσιάσεις και γραπτές ανακοινώσεις.

- Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Σε αρκετές περιπτώσεις, δίνεται η δυνατότητα απασχόλησης φοιτητών σε ερευνητικά προγράμματα (με ή χωρίς αμοιβή), συνήθως σε συνεργασία με υποψήφιους διδάκτορες, με στόχο αφενός την εκπόνηση πτυχιακής διατριβής και αφετέρου την ενίσχυση της έρευνας στο Τμήμα με ταυτόχρονη εμπλοκή φοιτητών και εξοικείωση με την όλη ερευνητική διαδικασία.

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Τα μέλη του Τμήματός συνεργάζονται ποικιλοτρόπως με ένα σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών κέντρων του εσωτερικού, τα οποία δραστηριοποιούνται σε τομείς συναφείς με τα αντικείμενα που θεραπεύονται στο Τμήμα. Μεταξύ άλλων, τα μέλη του Τμήματος συνεργάζονται με άλλα Τμήματα του Π.Θ., τα Τμήματα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, τη Γεωπονική Σχολή του ΑΠΘ, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, ΤΟ ΕΚΕΤΑ, τα Ινστιτούτα του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, κ.α.. Οι συνεργασίες αυτές προσφέρουν δυνατότητες διεύρυνσης των ερευνητικών δραστηριοτήτων, αξιοποίησης εξοπλισμού και υποδομών για ερευνητικούς σκοπούς, σχεδιασμού και υλοποίησης κοινών ερευνητικών προγραμμάτων. Επίσης, μέσω των συνεργασιών με άλλα κέντρα του εσωτερικού, υλοποιούνται ερευνητικές δραστηριότητες στο πλαίσιο εκπόνησης εργασιών όλων των κύκλων σπουδών.

- Με ποιά εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Τα μέλη του Τμήματος επίσης συνεργάζονται αποτελεσματικά με σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών κέντρων του εξωτερικού που εμφανίζουν συνάφεια με τα αντικείμενα που θεραπεύονται στο Τμήμα. Οι συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού, πέραν του ότι είναι απαραίτητες λόγω της μικρής διαθεσιμότητας ειδικοτήτων και στελεχών στο Π.Θ. γενικότερα, και ειδικότερα στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π., αποτελούν μέρος της προσπάθειας συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα, τα οποία καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος της δραστηριότητας των Εργαστηρίων του Τμήματος. Δεδομένης της συνεχώς μειούμενης κρατικής χρηματοδότησης τα τελευταία έτη, η οποία είναι ανεπαρκής για την κάλυψη αναγκών εξοπλισμού και στελέχωσης της έρευνας, η ανάπτυξη ερευνητικών συνεργειών με ιδρύματα του εξωτερικού αποτελεί σημαντικότερη επιδίωξη των μελών του Τμήματος. Μεταξύ άλλων, τα μέλη του Τμήματος έχουν συνάψει συνεργασίες, κυρίως μέσω υλοποίησης κοινών ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, με υψηλού κύρους ιδρύματα, όπως Univeristy of California Davis (USA), Lieden University (The Netherlands), κ.α..

- Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Οι συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς είναι στην ευχέρεια του κάθε μέλους ΔΕΠ βάσει του αντικειμένου του και των ευρύτερων ερευνητικών δραστηριοτήτων και ενδιαφερόντων. Μέλη ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο στην εφαρμοσμένη Γεωπονία και στη διαχείριση περιβάλλοντος έχουν πιο ισχυρή παρουσία στο κοινωνικό σύνολο, όπως ομάδες παραγωγών, ιδιωτικές εταιρείες διαχείρισης γεωργικών εφοδίων, δημόσιοι φορείς, περιβαλλοντολογικές οργανώσεις και οργανώσεις καταναλωτών. Στο πλαίσιο εξωστρέφειας και διάχυσης των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, το Τμήμα θέτει ως προτεραιότητα τη θέσπιση οδών επικοινωνίας με το ενδιαφερόμενο κοινό. Οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται μέσω :

- ✓ της οργάνωσης συνεδρίων, επιστημονικών ημερίδων
- ✓ της συνεργασίας με τοπικούς φορείς (επισκέψεις σε αγρούς και εγκαταστάσεις διαχείρισης αγροτικών προϊόντων, επίλυση προβλημάτων ιδιωτών, οργανώσεων

- παραγωγών και φορέων, που ασχολούνται με την παραγωγή, την υποστήριξη της παραγωγής, και τη διαχείριση των αγροτικών προϊόντων).
- ✓ της συνεργασίας με τοπικούς φορείς για συνδιοργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων επιστημονικού, επαγγελματικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος
  - ✓ της οργάνωσης εκδηλώσεων που προάγουν την εξωστρέφεια, όπως τελετές, «Ανοικτές Θύρες», κ.α.
  - ✓ της ενημέρωσης για συμμετοχή σε θεματικές εκθέσεις επαγγελματικού ή επιστημονικού χαρακτήρα, σε επιστημονικές συνεργασίες, διδρυματικές συνεργασίες κ.α.
  - ✓ της δημοσίευσης άρθρων χρηστικών πληροφοριών και απόψεων του προσωπικού με σκοπό την προβολή του έργου του Τμήματος δια του τύπου και των λοιπών μέσων ενημέρωσης.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Το Τμήμα έχει αναπτύξει αρκετές συνεργασίες Erasmus, αλλά και άλλων προγραμμάτων, όπως Tempus, Leonardo, ATLANTIS (συνεργασία με ανώτατα ιδρύματα των ΗΠΑ) και υποστηρίζει απόλυτα την κινητικότητα τόσο των φοιτητών όσο και του προσωπικού του για θέματα επιστημονικής επιμόρφωσης και για εκπαιδευτικές άδειες.

Οι προτάσεις κινητικότητας υποβάλλονται στη Συνέλευση του Τμήματος αξιολογούνται και η Συνέλευση αποφασίζει την αποδοχή τους και το χρονικό διάστημα της άδειας και φροντίζει για την αποτελεσματική αναπλήρωση των απουσιαζόντων μελών ΔΕΠ, με επιλογή διδάσκοντος με βάση το ΠΔ 407/80 ή πανεπιστημιακού υποτρόφου, για την απρόσκοπτη συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σχετικά με την τελική αποδοχή των αιτημάτων για κινητικότητα μέσω Erasmus, αποφασίζει η κεντρική δομή κινητικότητας του Ιδρύματος με βάση τα κριτήρια που έχει θεσπίσει η Σύγκλητος και τη διαθεσιμότητα των οικονομικών πόρων για την κάλυψη της μετακίνησης.

Το Τμήμα υποστηρίζει επίσης τα αιτήματα αδειών των μελών ΔΕΠ για παρακολούθηση επιστημονικών συναντήσεων και συνεδρίων. Σε περίπτωση μετακίνησης για παρακολούθηση συνεδρίων στο πλαίσιο ερευνητικού έργου τα έξοδα καλύπτονται από την Επιτροπή Ερευνών του ιδρύματος, μέσω του αντίστοιχου προϋπολογισμού του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου.

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία; Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Στον Πίνακα 4.4 παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία που αφορούν στην κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών για τα έτη 2014-2022. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται ο αριθμός εξερχόμενων φοιτητών, ο αριθμός εισερχόμενων φοιτητών, ο αριθμός εξερχόμενων φοιτητών που μετακινήθηκε για εκπόνηση πρακτικής άσκησης και ο αριθμός των εξερχόμενων και εισερχόμενων μελών ΔΕΠ. Τέλος, παρουσιάζεται ο αριθμός

των μελών προσωπικού που μετακινήθηκε προς άλλα ιδρύματα. Βάσει των δεδομένων, είναι ορατή μία τάση αύξησης του αριθμού εξερχόμενων φοιτητών που μετακινήθηκαν σε άλλα ιδρύματα του εξωτερικού είτε στο πλαίσιο παρακολούθησης μαθημάτων είτε στο πλαίσιο εκπόνησης πρακτικής άσκησης. Εξαιρέση αποτελεί το έτος αναφοράς (2021-2022), όπου η μείωση του αριθμού των εξερχόμενων φοιτητών -αλλά και των εισερχόμενων- σχετίζεται σαφώς με τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν λόγω της πανδημίας Covid 19.

Πίνακας 4.4 Στοιχεία που αφορούν στην κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών για τα έτη 2014-2022.

Ακαδ. Έτος	Εξερχόμενοι φοιτητές	Εισερχόμενοι φοιτητές	Εξερχόμενοι φοιτητές για ΠΡΑΚΤΙΚΗ	Εξερχόμενοι καθηγητές	Εισερχόμενοι καθηγητές	Εξερχόμενα μέλη Προσωπικού (ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, Διοικητικοί)
2021-2022	3	1	2	2	1	2
2020-2021	21	3	11	1	0	2
2019-2020	11	3	6	0	0	2
2018-2019	8	5	5	1	4	
2017-2018	4	2	4			
2016-2017	5	3	4			
2015-2016	5	3	5			
2014-2015	6	4	3			

- Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο ίδρυμα;

Οι διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο ίδρυμα γίνονται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Η αναγνώριση του έργου απαιτεί εισήγηση του Υπεύθυνου Καθηγητή κάθε μαθήματος προς τη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποτελεί και το αρμόδιο όργανο για την τελική αναγνώριση.

- Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους; Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Το σύνολο των διαδικασιών που σχετίζονται με τη μετακίνηση των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού συντονίζονται από το Γραφείο Διεθνών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων/Erasmus+ που ανήκει στο Τμήμα Μορφωτικών Ανταλλαγών & Δημοσίων Σχέσεων του Π.Θ. Η προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας επίσης αποτελεί αρμοδιότητα του Γραφείου Erasmus+, το οποίο ενημερώνει σχετικά το μέλος ΔΕΠ του Τμήματος που είναι Ακαδημαϊκός Συντονιστής του Προγράμματος Erasmus+. Ο Ακαδημαϊκός Συντονιστής του Τμήματος ενημερώνει σχετικά τόσο το διδακτικό προσωπικό όσο και τους φοιτητές για όλα τα θέματα που αφορούν τις μετακινήσεις.

- Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Το Τμήμα ΓΦΠΑΠ ακολουθώντας την πολιτική του Π.Θ. και στοχεύοντας στην αύξηση της ελκυστικότητάς του σε φοιτητές και Ιδρύματα του εξωτερικού έχει τη δυνατότητα προσφοράς δύο μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του στην Αγγλική γλώσσα. Επιπλέον, οι διδάσκοντες διευκολύνουν τους επισκέπτες φοιτητές Erasmus που επιλέγουν το μάθημά τους στην παρακολούθηση, μελέτη και ολοκλήρωση των σπουδών τους. Έτσι, η υλοποίηση τμήματος του εκπαιδευτικού τους έργου γίνεται στην Αγγλική. Ειδικότερα, οι διδάσκοντες υποδεικνύουν ή/και προμηθεύουν τους εισερχόμενους αλλοδαπούς φοιτητές σχετική βιβλιογραφία στην Αγγλική, διανέμουν το περίγραμμα της ύλης στην Αγγλική, διατυπώνουν και εξετάζουν εργασίες στην Αγγλική, ενώ οι τελικές εξετάσεις είναι επίσης στην Αγγλική γλώσσα. Παράλληλα, οι φοιτητές Erasmus έχουν τη δυνατότητα να συναντούν τους διδάσκοντες κατά τακτά χρονικά διαστήματα για επίλυση αποριών όπως και να παρακολουθούν τις διαλέξεις όλων των μαθημάτων.

→ Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Οι φοιτητές ενημερώνονται σχετικά με την ιδέα της κινητικότητας ήδη από το 1ο έτος κατά την ημερίδα υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών που πραγματοποιείται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους. Περισσότερο εκτενή ενημέρωση λαμβάνουν σε εξειδικευμένη Ημερίδα ενημέρωσης που διεξάγεται στο 5^ο εξάμηνο σπουδών. Επίσης, τόσο οι φοιτητές όσο και το διδακτικό προσωπικό μπορούν να λαμβάνουν ενημέρωση σχετικά με τα θέματα της κινητικότητας από το μέλος ΔΕΠ που έχει οριστεί Ακαδημαϊκός Συντονιστής του Προγράμματος Erasmus+ για το Τμήμα.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος διαχέεται σε όλες τις εκπαιδευτικές του δραστηριότητες (ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ) και στην ερευνητική δραστηριότητα των Εργαστηρίων του Τμήματος και επικεντρώνεται στους επιστημονικούς τομείς που θεραπεύει το Τμήμα. Η υλοποίησή της προκύπτει από την εκπαιδευτική δραστηριότητα σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο, από επιστημονικές συνεργασίες και συμπράξεις με άλλες ερευνητικές ομάδες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και με κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς της περιφέρειας και της χώρας.

Η ενημέρωση για τη χρηματοδότηση της έρευνας προωθείται κυρίως μέσω του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας καθώς και από προσωπικές πρωτοβουλίες των μελών του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π.

Στην υλοποίηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων συμμετέχει το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος και εξωτερικοί συνεργάτες. Για το έτος αναφοράς (2021-2022), στα ερευνητικά έργα του Τμήματος συμμετείχαν 63 εξωτερικοί συνεργάτες, εκ των οποίων 11 με διοικητικά/υποστηρικτικά καθήκοντα και οι υπόλοιποι με ερευνητικά καθήκοντα.

Η κύρια διαδρομή μέσω της οποίας διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα είναι:

- ✓ οι θεσμοθετημένες δημόσιες παρουσιάσεις και εξέταση των πτυχιακών και μεταπτυχιακών διατριβών στις αντίστοιχες ημερίδες (τρεις ανά έτος) παρουσίασης των ερευνητικών διατριβών των φοιτητών,
- ✓ οι δημόσιες παρουσιάσεις υποστήριξης των διδακτορικών διατριβών των υποψηφίων διδακτόρων,
- ✓ οι θεσμοθετημένες (τρεις/έτος) παρουσιάσεις-σεμινάρια, όπου οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν θέματα του ευρύτερου επιστημονικού πεδίου της διδακτορικής τους διατριβής.

Επίσης, στο πλαίσιο των δράσεων ερευνητικών προγραμμάτων που υλοποιούνται από τα Εργαστήρια του Τμήματος, πραγματοποιούνται ημερίδες ενημέρωσης και επικοινωνίας των συντελεστών των προγραμμάτων, οι οποίες απευθύνονται και στην ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος.

Στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα τα αποτελέσματα της ερευνητικής δραστηριότητας διαχέονται μέσω των δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά και ανακοινώσεων σε επιστημονικά Συνέδρια, με συμμετοχή σε εξειδικευμένα fora, με προβολή μέσα από τις προσωπικές σελίδες των συντελεστών των προγραμμάτων ή μέσα από τις σελίδες των Εργαστηρίων του Τμήματος.

Στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον, τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται με ποικίλους τρόπους, όπως με ανοικτές ημερίδες ενημέρωσης και επικοινωνίας στο πλαίσιο των δράσεων ερευνητικών προγραμμάτων, με δημοσιεύματα σε εξειδικευμένα έντυπα ή ιστοσελίδες στο χώρο της αγροτικής παραγωγής, με δημοσιεύματα και διευρυμένες περιλήψεις των δράσεων σε τοπικά και περιφερειακά μέσα ενημέρωσης, με συμμετοχή σε δημόσιες συζητήσεις και fora σε μέσα ενημέρωσης εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, είτε με συμμετοχή σε εκδηλώσεις-ημερίδες τοπικών φορέων και συνεταιρισμών, ομάδων παραγωγών κ.α..

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- Ποιά ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;
- Ποιό ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;
- Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Στον Πίνακα 5.1 παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τη χρηματοδότηση και τον αριθμός των ερευνητικών έργων, ανά κατηγορία έργου, που είναι ενεργά το 2021 και το 2022 (πηγή ΟΠΕΣΠ). Στον Πίνακα 5.2 παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στο συνολικό ύψος χρηματοδότησης (ευρώ) που προκύπτει από ενεργά έργα που υλοποιούνται στο Τμήμα κατά τα έτη 2019-2022.

Πίνακας 5.1 Αριθμός ενεργών χρηματοδοτούμενων έργων που υλοποιούνται στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π..

	2021-22	2020-21	2019-20
Ενεργά χρηματοδοτούμενα έργα (σύνολο)	140	150	78
Ενεργά χρηματοδοτούμενα ιδρυματικά έργα	27	55	2
Ενεργά χρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά έργα – HORIZON κ.λπ. - με συντονιστή μέλος του Τμήματος	2	2	3
Ενεργά ευρωπαϊκά έργα - HORIZON κ.λπ.	10	10	6
Ενεργά εθνικά έργα από ευρωπαϊκά ταμεία και πρωτοβουλίες	32	24	21
Ενεργά έργα από διεθνείς εταιρείες και οργανισμούς	4	4	6
Ενεργά έργα από εθνικούς φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς)	57	49	37
Ενεργά έργα από διδάκτρα ΠΜΣ	5	4	3
Ενεργά έργα από έσοδα παροχής υπηρεσιών εργαστηρίων	9	8	3
Ενεργά έργα καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας από την αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων	0	0	0
Ενεργά έργα από άλλους πόρους (πανεπιστημιακές πηγές)	5	4	3

Πίνακας 5.2 Χρηματοδότηση, σε ευρώ, ενεργών έργων που υλοποιούνται στο Τμήμα κατά τα έτη 2019-2022.

	2021-22	2020-21	2019-20
Χρηματοδότηση ενεργών έργων (σύνολο)	2.019.833 €	1.739.964 €	1.959.961 €
Χρηματοδότηση ενεργών ιδρυματικών έργων	145.393 €	306.926 €	25.820 €
Χρηματοδότηση ενεργών εθνικών έργων από ευρωπαϊκά ταμεία και πρωτοβουλίες	514.808 €	420.660 €	1.179.730 €
Χρηματοδότηση ενεργών ευρωπαϊκών έργων - HORIZON κ.λπ.	759.542 €	660.251 €	204.772 €

Χρηματοδότηση ενεργών έργων από διεθνείς εταιρείες και οργανισμούς	67.352 €	100.123 €	183.701 €
Χρηματοδότηση ενεργών έργων από εθνικούς φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς)	415.459 €	226.793 €	343.070 €
Χρηματοδότηση ενεργών έργων από δίδακτρα ΠΜΣ	14.367 €	8.750 €	11.650 €
Χρηματοδότηση ενεργών έργων από έσοδα παροχής υπηρεσιών εργαστηρίων	83.546 €	69.286 €	9.368 €

Για το έτος αναφοράς 2022, στα ερευνητικά έργα του Τμήματος συμμετείχαν 63 εξωτερικοί συνεργάτες, εκ των οποίων 11 με διοικητικά/υποστηρικτικά καθήκοντα, 2 με διδακτικά και οι υπόλοιποι 50 με ερευνητικά καθήκοντα. Αντίστοιχα, για το έτος αναφοράς 2021 συμμετείχαν 118 εξωτερικοί συνεργάτες, εκ των οποίων 13 με διοικητικά/υποστηρικτικά καθήκοντα, 3 με διδακτικά και οι υπόλοιποι 102 με ερευνητικά καθήκοντα.

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

Στο Τμήμα δραστηριοποιούνται ερευνητικά 19 Εργαστήρια στο κτίριο της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών και στο Αγρόκτημα Βελεστίνου. Οι διαθέσιμοι χώροι στο κτίριο της Σχολής τείνουν να είναι περιορισμένοι, λόγω των αναγκών που προκύπτουν από την αυξανόμενη ερευνητική δραστηριότητα και του αριθμού των επιστημόνων (εξωτερικοί συνεργάτες, υποψήφιοι διδάκτορες, μεταπτυχιακοί, μεταδιδάκτορες) που εμπλέκονται στην υλοποίηση των ερευνητικών προγραμμάτων και δράσεων, αλλά και του αυξανόμενου αριθμού των προπτυχιακών φοιτητών που εκπαιδεύονται στα εργαστηριακά μαθήματα κάθε εξαμήνου καθώς και στο πλαίσιο της υλοποίησης της πτυχιακής τους ερευνητικής εργασίας.

Οι περιορισμένοι διαθέσιμοι χώροι αξιοποιούνται πλήρως και προκύπτει ανάγκη εύρεσης και άλλων χώρων και κατάλληλης διαμόρφωσής τους για την εξυπηρέτηση νέων ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Ο διαθέσιμος βασικός εργαστηριακός εξοπλισμός αξιοποιείται πλήρως, αλλά στην πλειονότητά του είναι γηρασμένος και χρήζει ανανέωσης αλλά και διεύρυνσής του με σύγχρονο εξοπλισμό σε νέες καινοτόμες τεχνικές. Τα εργαστήρια μέσα από την υλοποίηση ερευνητικών δράσεων καλύπτουν τις ανάγκες συντήρησης του εξοπλισμού και προχωρούν σε προμήθεια νέου εξοπλισμού. Όμως, είναι επιτακτική η ανάγκη επένδυσης σε μεγάλο σύγχρονο εξοπλισμό, παράλληλα με την ανανέωση και επικαιροποίηση του υπάρχοντος γηρασμένου εξοπλισμού, και με άλλους πόρους, όπως μέσω της χρηματοδότησης από τον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου, από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, από τις δράσεις της Περιφέρειας και του ΥΠΕΠΘ μέσω του ΕΛΚΕ του Π.Θ..

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος

Η Ερευνητική δραστηριότητα στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. διενεργείται από τα μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, τους φοιτητές προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, τους υποψήφιους διδάκτορες,

τους μεταδιδάκτορες και τους εξωτερικούς συνεργάτες σε ερευνητικά προγράμματα που υλοποιούν τα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ του Τμήματος.

Πέραν των δημοσιεύσεων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, τα μέλη του Τμήματος έχουν σημαντική συγγραφική δραστηριότητα με συγγραφή βιβλίων (2 για τα έτη αναφοράς 2022 και 2021 και >30 σωρευτικά) ή/και Κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους (27 για τα έτη αναφοράς 2022 και 2021 και >100 σωρευτικά) καθώς και σημαντική παρουσία με ανακοινώσεις σε επιστημονικά διεθνή ή/και εθνικά Συνέδρια και στις επιστημονικές επιτροπές Συνεδρίων. Επίσης, για το έτος αναφοράς 2022, υπό την αιγίδα της ακαδημαϊκής μονάδας διοργανώθηκαν τρία Επιστημονικά Συνέδρια.

Η ανάλυση που ακολουθεί αναφέρεται στην εξέλιξη του παραγόμενου δημοσιευμένου έργου και της απήχυσής του την τετραετία 2015-2018. Στην ανάλυση αυτή παραλείπεται η καταχώρηση του έργου των αφυπηρετησάντων μελών (συνταξιοδοτηθέντα μέλη ΔΕΠ) ανά έτος και χρησιμοποιούνται τα στοιχεία των ενεργών μελών ΔΕΠ. Όλα τα στοιχεία και οι δείκτες έχουν προκύψει από τη βάση δεδομένων Scopus.

Στο Διάγραμμα 5.1 απεικονίζεται η **πορεία του αριθμού δημοσιεύσεων ανά έτος**, συνολικά όλων των ενεργών μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Ο παραγόμενος αριθμός των δημοσιεύσεων θεωρείται γενικά ικανοποιητικός, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε ορισμένα αντικείμενα όπου απαιτείται έρευνα πεδίου απαιτείται υλοποίηση πειραμάτων χρονικού ορίζοντα δύο ή/και τριών ετών. Η παραγωγή εργασιών στο σύνολο του δημοσιευμένου έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος (για όλα τα έτη της ερευνητικής τους δραστηριότητας) εξελίχτηκε από 1183 εργασίες το 2017 σε 1971 εργασίες το 2022, δηλαδή με ένα ετήσιο ρυθμό παραγωγής 163 εργασιών ανά έτος από το 2017 έως το 2022.

Διάγραμμα 5.1 Εξέλιξη του αριθμού δημοσιεύσεων ανά έτος, συνολικά όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος ΓΦΠΑΠ (Scopus).

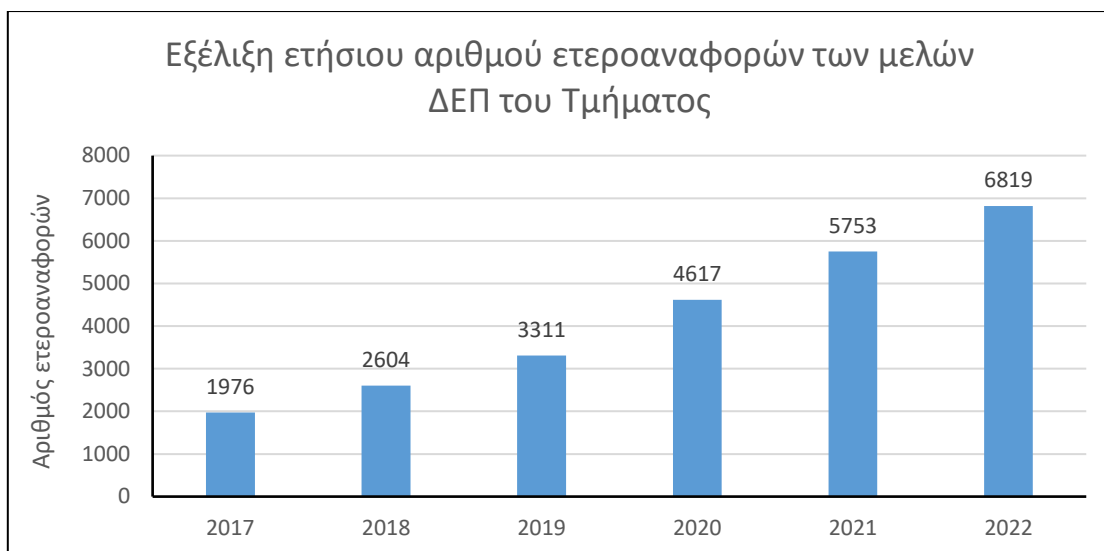
Στο Διάγραμμα 5.2 παρουσιάζεται ο **συνολικός αριθμός των δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ** μέχρι το έτος αναφοράς 2022. Ο μέσος όρος δημοσιεύσεων ανά μέλος ΔΕΠ είναι περίπου 79 δημοσιεύσεις, ενώ ο διάμεσος είναι χαμηλότερος, με τιμή 52 εργασίες ανά μέλος ΔΕΠ. Η διαφοροποίηση αυτή σχετίζεται με το χρονικό διάστημα ερευνητικής δραστηριότητας, με τη βαθμίδα του μέλους, αλλά κύρια με την αριστεία που έχει αναπτύξει το κάθε μέλος ΔΕΠ. Επίσης, σχετίζεται σημαντικά και με τη φύση της έρευνας που δημοσιεύεται, καθώς πολλές εργασίες απαιτούν έρευνα πεδίου για διάστημα πλέον του ενός έτους.

Η ένταση δημοσίευσης εργασιών θεωρείται ότι παραμένει ικανοποιητική για αρκετά μέλη ΔΕΠ παρά την επί πολλά έτη ελλιπή χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου, την παλαιώση του εξοπλισμού και το χαμηλό ρυθμό ανανέωσης του, καθώς και τον υψηλότερο φόρτο εκπαιδευτικού έργου, λόγω σχεδόν του διπλασιασμού των προπτυχιακών φοιτητών στο Τμήμα τα τελευταία έτη. Η τελευταία πενταετία υπήρξε σημαντικά αποδοτική στη διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων τόσο σε εθνικό (Ερευνώ-Δημιουργώ- Καινοτομώ - 9 έργα) όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Horizon, - 2 έργα), γεγονός που με τη σειρά του ενίσχυσε και τον αριθμό των διδακτορικών και μεταδιδακτορικών υποτροφιών. Σήμερα, στο Τμήμα υλοποιείται σημαντικός αριθμός έργων και αναμένεται αύξηση του παραγόμενου ερευνητικού έργου τα επόμενα έτη.

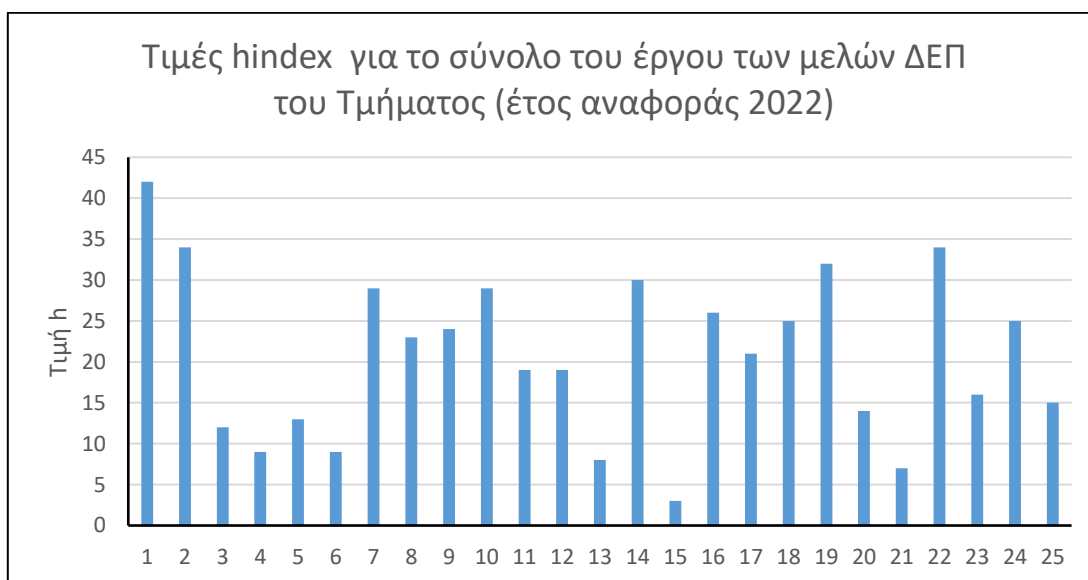
Διάγραμμα 5.2 Αριθμός δημοσιεύσεων ανά ενεργό μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. καθόλο το χρονικό διάστημα της ερευνητικής του δραστηριότητας (25 μέλη ΔΕΠ).

Στο Διάγραμμα 5.3 παρουσιάζεται η πορεία του αριθμού των ετήσιων ετεροαναφορών, συνολικά όλων των ενεργών μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά το χρονικό διάστημα 2017-2022. Συγκεκριμένα για το έτος 2017, καταγράφηκαν 1976 ετεροαναφορές και για το έτος 2022 6819 ετεροαναφορές, παρουσιάζοντας έναν ετήσιο ρυθμό αύξησης 1000 ετεροαναφορών για το διάστημα 2017-2022. Συνολικά, οι ετεροαναφορές στο συνολικό έργο των ενεργών μελών του Τμήματος μέχρι το έτος αναφοράς 2022 υπερβαίνουν τις 42700. Τα ανωτέρω στοιχεία δείχνουν έναν πολύ καλό βαθμό αναγνώρισης από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα του ερευνητικού έργου που παράγεται στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Α.Π. σε όλα τα επίπεδα σπουδών και στα ερευνητικά προγράμματα.

Διάγραμμα 5.3 Εξέλιξη του αριθμού ετεροαναφορών ανά έτος, συνολικά των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. (25 μέλη) (Scopus).

Στο Διάγραμμα 5.4 παρουσιάζεται ο δείκτης *h* ανά μέλος ΔΕΠ, όπως αυτός παρουσιάζεται στη βάση δεδομένων Scopus για το έτος 2022. Είναι προφανές, ότι τα μέλη ΔΕΠ με αρκετές δημοσιεύσεις έχουν υψηλό δείκτη *h*, αλλά και μέλη ΔΕΠ με μικρότερο αριθμό δημοσιεύσεων έχουν σχετικά ικανοποιητικό δείκτη *h*. Αυτό φαίνεται και από τη μηδενική διαφορά μέσου όρου (20,7) και διάμεσου (21).

Διάγραμμα 5.4 Τιμή δείκτη *h* (Scopus) ανά μέλος ΔΕΠ του Τμήματος (25 μέλη ΔΕΠ) για το έτος αναφοράς 2022.

Όλη αυτή η ερευνητική δραστηριότητα γίνεται και με πολλές συνεργασίες με Πανεπιστημιακά Τμήματα και Ερευνητικά Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού. Μέρος αυτής πραγματοποιείται σε συνδυασμό με την εκπαιδευτική διαδικασία, στα πλαίσια εκπόνησης των πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών των φοιτητών του Τμήματος, αλλά και των διδακτορικών σπουδών.

Σχετικά με το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος, την τελευταία δεκαετία (2009-2018) έχουν υποστηριχτεί 25 Διδακτορικές Διατριβές, ενώ το έτος αναφοράς (2021-2022) είναι 71 εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες (Πίνακας 3.4, Ενότητα 3.3).

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;

- Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Η υποχρεωτική εκπόνηση ερευνητικού χαρακτήρα πτυχιακής διατριβής και η δημόσια παρουσίαση και υποστήριξη της, όπως προβλέπεται στο ΠΠΣ του Τμήματος, θεμελιώνει τη συμμετοχή όλων των αποφοίτων του Τμήματος στην παραγωγή ερευνητικού έργου. Επίσης, όλοι οι απόφοιτοι μεταπτυχιακοί φοιτητές, μέσω της διατριβής τους, συμμετέχουν στην παραγωγή ερευνητικού έργου.

Με βάση τον κανονισμό των Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος προαπαιτούμενο της δημόσιας υποστήριξης της διδακτορικής διατριβής είναι η δημοσίευση αποτελεσμάτων της διδακτορικής έρευνας σε επιστημονικά περιοδικά με συντελεστή απήχησης και η ανακοινώσεις σε διεθνή-εθνικά επιστημονικά Συνέδρια. Συγκεκριμένα για το 2021-22 οι πέντε (5) αναγορευθέντες διδάκτορες του Τμήματος έχουν συνολικά δημοσιευμένο έργο 14 εργασιών από τις διδακτορικές τους διατριβές.

Πέραν των ανωτέρω, οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και οι υποψήφιοι διδάκτορες έχουν ερευνητική δραστηριότητα στο πλαίσιο υλοποίησης ερευνητικών προγραμμάτων μέσω ανταποδοτικών υποτροφιών ή συμβάσεων εργασίας.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

Από της ιδρύσεώς του, Το Τμήμα Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει αναπτύξει ποικίλες μορφές συνεργασίας με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς σε τοπικό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Οι συνεργασίες αυτές περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές, ερευνητικές, παρεμβατικές, και πολιτιστικές δραστηριότητες, οι οποίες έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στη διασύνδεση του Πανεπιστημίου με την κοινωνία.

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

• Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία; • Πόσα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά; • Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά; • Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αποτελεί τη βασικότερη μορφή θεσμοθετημένης συνεργασίας του Τμήματος με φορείς παροχής υπηρεσιών στον ευρύτερο και στενότερο δημόσιο τομέα (Δήμους, Περιφέρειες, Υπουργεία, ερευνητικά ινστιτούτα), καθώς και σε ιδιωτικούς φορείς (εταιρείες, γεωργικά καταστήματα, θερμοκήπια, κ.α.). Επίσης, τα τελευταία χρόνια ολοκληρώνεται ένας σημαντικός αριθμός έργων που προέβλεπε συνεργασία με δημόσιους φορείς καθώς και, υποχρεωτικά, με εταιρείες που δραστηριοποιούνται γενικότερα στον αγροτικό τομέα, όπως τα έργα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πρόσκλησης Ερευνώ-Επιχειρώ-Καινοτομώ και RIS. Επίσης, υλοποιήθηκε σημαντικός αριθμός έργων που αφορούσαν στην ενημέρωση συνεταιριστικών αγροτικών οργανώσεων, ενημέρωσης του κοινού σε θέματα του αγροδιατροφικού τομέα, σε συνεργασία με μέσα ενημέρωσης, διαμόρφωση υπαίθριων χώρων σε Δήμους και σε σχολικές μονάδες της Περιφέρειας Θεσσαλίας καθώς και με ΜΚΟ (έργα του Πράσινου Ταμείου και LIFE).

Στις παραπάνω δράσεις, συμμετείχε το μεγαλύτερο μέρος των μελών ΔΕΠ και των υποψήφιων διδασκόντων του Τμήματος και περισσότεροι από 500 περίπου προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά τη διάρκεια της πενταετίας 2018-2022.

Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς, προβάλλονται κυρίως μέσω των ιστοσελίδων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης του Τμήματος και των Εργαστηρίων του, όπως και από τη συμμετοχή σε επιστημονικές ημερίδες που οργανώνονται είτε από το Τμήμα είτε από διάφορους φορείς ΚΠΠ, καθώς και από τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε ενημερωτικές εκπομπές που αφορούν τον αγροδιατροφικό τομέα.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

• Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας; • Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών; • Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη των συνεργασιών; • Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια παροχής υπηρεσιών; • Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;

Η ανάπτυξη των συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς μπορεί να πραγματοποιείται: i) μέσα από προγραμματισμένες δράσεις, όπως η δράση «Ανοιχτές θύρες» που αφορά τη συνεργασία με φορείς της πρωτοβάθμιας και κυρίως της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την επίσκεψη στους χώρους του Τμήματος και ενημέρωση των μαθητών για τις δραστηριότητες και τις σπουδές στο Τμήμα, ii) από δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και την πρακτική άσκηση των φοιτητών, στο πλαίσιο του επιστημονικού και του εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος και iii) με τη συμμετοχή σε εκθέσεις, όπως είναι η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, η Agrothessaly κ.α. και iv) με τη σύναψη μνημονίων συνεργασίας για μακροχρόνιες συνεργασίες με ΚΠΠ, οι οποίες αφορούν σε διάφορα θέματα που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο του επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος. Η μέχρι σήμερα εμπειρία δείχνει ότι οι παραπάνω διαδικασίες λειτουργούν αποτελεσματικά για την ανάπτυξη συνεργασιών με τους ΚΠΠ φορείς.

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος επιδιώκουν συνεχώς συνεργασίες με τους ΚΠΠ φορείς, οι οποίοι ανταποκρίνονται σχεδόν στο σύνολό τους θετικά. Οι συνεργασίες βασίζονται κυρίως σε προσωπικές επαφές των μελών ΔΕΠ, ενώ κάποιες προκύπτουν μετά από αναζήτηση ΚΠΠ φορέων μέσω μιας θεσμοθετημένης διαδικασίας ή αντίστροφα διαθέσιμων μελών ΔΕΠ από τους ΚΠΠ φορείς, μέσω των θεσμοθετημένων οργάνων του Πανεπιστημίου (πχ Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας), καθώς δεν έχει αναπτυχθεί η νοοτροπία στους φορείς να ζητούν συνεργασία και παροχή τεχνογνωσίας από πανεπιστημιακά Τμήματα. Ωστόσο, οι περίπλοκες διαδικασίες που ακολουθούνται τις περισσότερες φορές από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, δυσχεραίνουν την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;
- Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;
- Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις συνεργασίες με ΚΠΠ, ανακοινώνονται σε διεθνή και εθνικά επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια με ειδική αναφορά στους ΚΠΠ φορείς που συμμετείχαν στη διεξαγωγή των ερευνών για την παραγωγή των αποτελεσμάτων. Επίσης, σε όλα σχεδόν τα ερευνητικά προγράμματα που υλοποιούνται από το Τμήμα διοργανώνονται ημερίδες και συνέδρια, στα οποία συμμετείχαν ως συνδιοργανωτές οι ΚΠΠ φορείς, και τα αποτελέσματά τους ανακοινώθηκαν στον ειδικό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο και δημοσιοποιήθηκαν από τα μέσα ενημέρωσης.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος, που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων, συνεργάζονται στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης των φοιτητών, της διεξαγωγής μέρους των πτυχιακών διατριβών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, συμμετέχουν ενεργά ή συμβουλευτικά στην ολοκλήρωση ερευνητικών προγραμμάτων αλλά και ως ομιλητές σε συνέδρια και ημερίδες που διοργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα. Η επαφή με τους αποφοίτους του Τμήματος γίνεται συνήθως από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

• *Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;* • *Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;* • *Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;*

Ανάλογα με το αντικείμενο των μαθημάτων του ΠΠΣ, υλοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε ΚΠΠ φορείς και εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά τη διάρκεια των εξαμήνων. Η συμμετοχή των φοιτητών είναι υποχρεωτική στο βαθμό που οι επισκέψεις αυτές αποτελούν μέρος των εργαστηριακών μαθημάτων. Εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών γίνονται σε επιχειρήσεις που αφορούν τον αγροδιατροφικό τομέα, σε θερμοκήπια και ανοιχτές καλλιέργειες καθώς και σε δομημένες περιοχές για τη μελέτη του αστικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο ημερίδων και συνεδρίων, συχνά προσκαλούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων τα οποία είναι απόφοιτοι του Τμήματος.

Στελέχη ΚΠΠ που διαθέτουν σχετική εμπειρία σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο, προσκαλούνται ως ομιλητές σε μεταπτυχιακά μαθήματα.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

• *Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;* • *Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;* • *Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;* • *Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;* • *Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;* • *Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;* • *Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;* • *Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;*

Από τη μέχρι τώρα εμπειρία, προκύπτει ότι οι συνεργασίες με τους ΚΠΠ φορείς είναι σταθερές αφού στο πλείστο των περιπτώσεων επικαιροποιούνται για τη σύνταξη νέων ερευνητικών προτάσεων, όταν αυτές προκηρύσσονται. Ωστόσο, η βιωσιμότητά τους εξαρτάται όχι μόνο από τα μέλη ΔΕΠ αλλά και από τους ΚΠΠ φορείς για τους οποίους κριτήριο δεν αποτελεί πάντα το επιστημονικό αντικείμενο. Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ήταν επιστημονικοί υπεύθυνοι εφαρμοσμένων ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων (ΚΕΔΙΒΙΜ, θερινά σχολεία, εκπαίδευση παραγωγών, κ.α.) που προκηρύχθηκαν σε πολλές Περιφέρειες και σε εθνικό επίπεδο (προγράμματα RIS, LEADER, Ερευνώ-Καινοτομώ, I.K.Y., ΕΛΙΔΕΚ), καθώς και μέλη Εξεταστικών Επιτροπών και αξιολογητές προγραμμάτων. Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης και στη σύνταξη προτάσεων διαμόρφωσης δημόσιων υπαίθριων χώρων .

Το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας αλλά και με συναφή Τμήματα άλλων Πανεπιστημίων και Ερευνητικά Ινστιτούτα με συναφή

γνωστικά αντικείμενα, όπως προκύπτει από τις δράσεις που έχουν μέχρι τώρα υλοποιηθεί τόσο για την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων όσο και για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με πρόσκληση μελών ΔΕΠ ως ομιλητές.

Το Τμήμα, λόγω των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύει, διατηρεί στενές σχέσεις με την τοπική και κυρίως την περιφερειακή κοινωνία, που κατά βάση διαρθρώνεται από μέλη του πρωτογενούς παραγωγικού τομέα και παρακολουθεί συνεχώς την οικονομική ανάπτυξη του. Η επαφή και η διάδραση των μελών ΔΕΠ και των ερευνητών που συμμετέχουν στα ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος, με τους παραγωγούς και τους φορείς που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή και στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, είναι σχεδόν καθημερινή. Για το λόγο αυτό, η συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη κρίνεται ως σημαντική, καθώς έχει συνεισφέρει στην εκπαίδευση των παραγωγών σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο, αποτελεί πόλο έλξης νέων επιστημών που παραμένουν στην Θεσσαλία - ανεξάρτητα από τον τόπο καταγωγής τους -, συμβάλει στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στον απαιτητικό κλάδο της γεωργίας και συμβάλει τα μέγιστα στη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού στην περιοχή.

Το Τμήμα συμμετέχει μέσω πολλαπλών συνεργασιών σε ερευνητικό και εκπαιδευτικό επίπεδο σε ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών, εθνικών και διεθνών ερευνητικών και ακαδημαϊκών δικτύων.

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν σε εκδηλώσεις που αφορούν στην ενημέρωση των πολιτών σε θέματα διατροφής και περιβάλλοντος, οι οποίες οργανώνονται στα πλαίσια κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων από συλλόγους, περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ. Επίσης, το Τμήμα διαθέτει χώρο του Αγροκτήματος Βελεστίνου για τη δημιουργία μουσείου αγροτικών εργαλείων μέσω μνημονίου συνεργασίας με το Δήμο Ρήγα Φεραίου.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Το Τμήμα ως ακαδημαϊκή μονάδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ακολουθεί τον στρατηγικό σχεδιασμό του Ιδρύματος. Τόσο σε Ιδρυματικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Τμήματος πολλά σημαντικά θέματα, όπως ο αριθμός και η ροή νέων θέσεων προσωπικού, κάλυψη θέσεων αφυπηρετησάντων μελών, αριθμός εισακτέων, σύστημα εισαγωγής/Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής, χρηματοδότηση καθώς και το θεσμικό-νομικό πλαίσιο λειτουργίας των Πανεπιστημίων καθορίζεται από εξωγενείς του Τμήματος παράγοντες με συχνά διαφορετικές προσεγγίσεις, γεγονός που δυσκολεύει ή/και αδρανοποιεί τους όποιους σχεδιασμούς έχουν γίνει ή γίνονται στην οικοδόμηση της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.

Το Τμήμα όρισε Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού, έργο της οποίας είναι η **σύνταξη πρότασης για την στρατηγική της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος**, η οποία θα κατατεθεί και θα συζητηθεί εκτενώς στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος. Για τη σύνταξη της έκθεσης καθώς και για τη συζήτηση και τη διαμόρφωση της στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος θα αξιοποιηθούν όλα τα απαιτούμενα διαθέσιμα στοιχεία από τις μονάδες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας καθώς και στοιχεία που αφορούν στον περιφερειακό και εθνικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης και της παραγωγικής δραστηριότητας στη χώρα.

Το Τμήμα ενδιαφέρεται για τη **στελέχωσή του με αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό** και ακολουθεί διαφανείς διαδικασίες, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, για την επιλογή του προσωπικού στις θέσεις που προκηρύσσονται στα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος, είτε αυτές αφορούν οργανικές θέσεις (θέσεις μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ) είτε θέσεις με ανάθεση, όπως οι θέσεις νέων επιστημόνων στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας» (3 θέσεις το 2021-22).

Το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε περιλαμβάνει, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που ισχύει, αξιολογική κατάταξη των προτεραιοτήτων του Τμήματος για περαιτέρω ανάπτυξη, η οποία αναλύεται και σε προτάσεις για προσλήψεις σε νέες θέσεις μελών ΔΕΠ.

Το Τμήμα **ζητά 80-100 φοιτητές εισακτέους ανά έτος**. Ο αριθμός των 80-100 αιτούμενων εισακτέων στηρίζεται κυρίως στις απαιτήσεις του ΠΠΣ, στη δυναμικότητα υποδοχής των Εργαστηριακών χώρων του Τμήματος, στη χωρητικότητα των αιθουσών διδασκαλίας και στον αριθμό των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος, καθώς και στο ισχύον κάθε φορά πλαίσιο μετεγγραφών. Το Υπουργείο ορίζει ένα αριθμό εισακτέων από 135-185 φοιτητών μέσω των εισαγωγικών εξετάσεων, αριθμό που υπερβαίνει κατά πολύ την αιτιολογημένη πρόταση του Τμήματος. Ο αριθμός των εισερχομένων φοιτητών με μετεγγραφή πρακτικά είναι αμελητέος, ενώ ο αριθμός των φοιτητών που μετεγγράφονται από το Τμήμα μας σε άλλα Τμήματα είναι σαφώς μεγαλύτερος (περίπου 30-50 φοιτητές) και εξαρτάται από το ισχύον σύστημα μετεγγραφών. Στον Πίνακα 7.1 αναφέρονται τα σχετικά στοιχεία για τα τελευταία δέκα ακαδημαϊκά έτη. Κατά την τελευταία τριετία (2019-2022), τελικά φοιτούν στο ΠΠΣ του Τμήματος περίπου 109-150 φοιτητές ανά έτος.

Είναι προφανές ότι με τον αυξανόμενο αριθμό των εισερχομένων φοιτητών δυσχεραίνεται τόσο η θεωρητική όσο και η εργαστηριακή εκπαίδευση, διακινδυνεύοντας την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών, ιδιαίτερα σε καιρούς οικονομικής κρίσης όπου ο αυξημένος αριθμός εισακτέων φοιτητών συνοδεύεται από υποχρηματοδότηση, αφυπηρετήσεις μελών ΔΕΠ και ελάχιστους νέους διορισμούς την τελευταία 5ετία.

Πίνακας 7.1 Εξέλιξη αριθμού και κατηγορίες νεοεισαχθέντων προπτυχιακών φοιτητών.

Ακαδ. Έτος	Σύνολο	Εισαγωγικές Εξετάσεις	Εκροές προς άλλα Τμήματα	Κατατακτήριες Εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	Άλλες κατηγορίες	Εισροές προς το Τμήμα
2021-2022	109	135	28	0	2	0
2020-2021	110	159	49	0	0	0
2019-2020	152	184	32	0	2	2
2018-2019	96	162	69	1	1	1
2017-2018	88	135	60	3	10	0
2016-2017	109	128	29	3	7	0
2015-2016	113	134	25	1	3	0
2014-2015	97	146	57	1	7	0
2013-2014	112	126	17	3		
2012-2013	75	80	11	0	6	0
2011-2012	56	57	13	1	11	0
2010-2011	63	75	12			

Το Τμήμα στοχεύει στην περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου σπουδών και έρευνας για να επιτύχει κύρος και αναγνωσιμότητα με αποτέλεσμα αυξημένη προτίμηση και επιλεξιμότητά του. Στοχεύοντας στην **προσέλκυση φοιτητών υψηλού επιπέδου** το Τμήμα υλοποιεί διάφορες δράσεις, όπως:

- ✓ Οργάνωση από το Τμήμα δράσεων όπως η εβδομάδα «Ανοικτές Θύρες» που αφορά σε επισκέψεις μαθητών Λυκείων από διάφορες περιοχές, όπου παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του Τμήματος προκειμένου να προκληθεί το επιθυμητό ενδιαφέρον,
- ✓ Συμμετοχή σε δράσεις που διοργανώνονται από τα περιφερειακά γραφεία Μέσης Εκπαίδευσης και περιλαμβάνουν σύγχρονες ή ασύγχρονες παρουσιάσεις του Τμήματος, του ΠΠΣ, των δραστηριοτήτων και των μελλοντικών θέσεων στην αγορά εργασίας που προσβλέπουν οι απόφοιτοί του,
- ✓ Ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος του αρχείου «ΣπουδαΖΩ» με παρουσίαση του Τμήματος και του ΠΠΣ του.

Παράλληλα, οργανώνονται ημέρες ανοιχτής επίσκεψης για το κοινό στις εγκαταστάσεις του Αγροκτήματος του Τμήματος στο Βελεστίνο, στις οποίες παρουσιάζεται η δραστηριότητα του Θερμοκηπιακού Πάρκου. Επιπλέον, δημιουργούνται φυλλάδια όπου αναφέρονται οι δραστηριότητες διάφορων Εργαστηρίων και ερευνητικών έργων του Τμήματος και οι επαγγελματικές ευκαιρίες των αποφοίτων, τα οποία διανέμονται στους επισκέπτες.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Οι όποιες διαδικασίες εξαρτώνται, όπως προαναφέρθηκε, από εξωγενείς παράγοντες και οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο δεν διαμορφώνουν σταθερές για μακροχρόνιες στρατηγικές.

Το Τμήμα σε ετήσια βάση συζητά τη βραχυχρόνια δυνατότητα προγραμματισμού της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του με νέες θέσεις προσωπικού και με παρεμβάσεις στο Πρόγραμμα Σπουδών προκειμένου να ακολουθεί τις νέες τάσεις της επιστήμης, τις ανάγκες της αγοράς αλλά και τις εκάστοτε προκύπτουσες ανάγκες του Τμήματος.

Για το νέο ακαδημαϊκό έτος, έχει συστήσει την Επιτροπή Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης, η οποία έχει στόχο την σύνταξη του 5ετούς προγράμματος ανάπτυξης του Τμήματος.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με τέσσερις (4) διοικητικούς υπαλλήλους, εκ των οποίων η μια υπάλληλος απασχολείται με την κάλυψη των γραμματειακών αναγκών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στο Τμήμα υπηρετούν ακόμη δύο (2) διοικητικοί υπάλληλοι, οι οποίοι επιφορτίζονται τις ανάγκες υποστήριξης του Αγροκτήματος. Το Τμήμα, αν και είναι θεσμοθετημένοι, δεν έχει ενεργούς Τομείς.

Η Γραμματεία του Τμήματος έχει ανακοινωμένο ωράριο υποδοχής των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος. Υπάρχει προθυμία και πολύ καλή διάθεση συνεργασίας. Δε φαίνεται να υπάρχουν καταγεγραμμένα παράπονα για καθυστερήσεις, ή άλλα προβλήματα. Η διοικητική υποστήριξη που παρέχεται βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Αν και είναι καταγεγραμμένη η υποστελέχωση των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος, υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία τους με εκείνες της Κεντρικής Διοίκησης του Ιδρύματος. Στο κτίριο της Σχολής, λειτουργεί παράρτημα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με μια υπάλληλο της βιβλιοθήκης σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο υποδοχής και εργασίας των φοιτητών. Η οργάνωση της Βιβλιοθήκης είναι ικανοποιητική και δεν έχουν καταγραφεί παράπονα για το ωράριο της Βιβλιοθήκης (έως 15:00). Εκτός από το τοπικό παράρτημα, οι φοιτητές μπορούν και χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις της Κεντρικής Βιβλιοθήκης. Επίσης, όλο το ακαδημαϊκό προσωπικό έχει πρόσβαση στις διαδικτυακές υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης.

Το Τμήμα έχει 20 θεσμοθετημένα Εργαστήρια, εκ των οποίων τα δεκαεννέα (19) είναι ενεργά. Τα Εργαστήρια είναι στελεχωμένα με μέλη ΔΕΠ (0-2 μέλη ανά εργαστήριο), μέλη ΕΔΙΠ και μέλη ΕΤΕΠ. Τα δύο Εργαστήρια είναι χωρίς μέλη ΔΕΠ, λόγω αφυπηρέτησης των Καθηγητών και αυτό το διάστημα διευθύνονται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και λειτουργούν με μέλη ΕΔΙΠ, κατόχους διδακτορικού Διπλώματος. Στο Τμήμα υπηρετούν 25 μέλη ΔΕΠ, 10 μέλη ΕΔΙΠ, 5 μέλη ΕΤΕΠ και 6 μέλη Διοικητικού Προσωπικού.

Στο εκπαιδευτικό έργο, εκτός των μελών ΔΕΠ, συμβάλουν και τα μέλη ΕΔΙΠ του Τμήματος, ενώ στη γενικότερη λειτουργία των Εργαστηρίων και του Τμήματος, τη συντήρηση και λειτουργία διαφόρων υποδομών, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων συμβάλουν και τα μέλη ΕΤΕΠ του Τμήματος. Παρόλα αυτά, λόγω της πολυδιάστατης δομής του ΠΠΣ, των απαιτήσεων των Εργαστηρίων καθώς και της λειτουργίας των εγκαταστάσεων στο Αγρόκτημα του Τμήματος, τόσο ο αριθμός των μελών ΔΕΠ, όσο και αυτός των ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ δεν είναι ικανοποιητικός. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι σε ορισμένα εργαστήρια του Τμήματος δεν υπηρετούν μέλη ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ.

Η εκπαιδευτική λειτουργία των Εργαστηρίων θεωρείται ικανοποιητική κυρίως λόγω της υπερπροσπάθειας αρκετών μελών του προσωπικού του Τμήματος καθώς ο αριθμός των διδασκομένων (εισερχόμενων φοιτητών) είναι μεγαλύτερος από αυτό που αντιστοιχούν στο προσωπικό και στις εγκαταστάσεις του Τμήματος. Η ερευνητική δραστηριότητα, όπως έχει παρουσιαστεί και στην Ενότητα 5, θεωρείται ικανοποιητική.

Το Τμήμα για την υποστήριξη των **υπηρεσιών πληροφορικής** διαθέτει προς χρήση των φοιτητών αίθουσα Υπολογιστών εξοπλισμένη με τουλάχιστον έντεκα Η/Υ συνδεδεμένους με το διαδίκτυο και με όλες τις δυνατότητες ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχει η Βιβλιοθήκη. Στο Τμήμα υπηρετεί μέλος ΕΤΕΠ σχετικό με την πληροφορική, το οποίο αναλαμβάνει και διεκπεραιώνει τα περισσότερα από τα σχετικά θέματα. Οι υποδομές και **υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών** υποστηρίζονται από τις κεντρικές Υπηρεσίες του Ιδρύματος και θεωρούνται αρκετά αποτελεσματικές.

Ανάγκες τεχνικής φύσεως του Τμήματος (π.χ. ηλεκτρολογικές, υδραυλικές, κατασκευαστικές κ.α.) απαιτείται να καλύπτονται από την Τεχνική Υπηρεσία του Ιδρύματος, η οποία ωστόσο δεν ανταποκρίνεται άμεσα και η αποτελεσματικότητά της επιδέχεται βελτίωσης, ιδιαίτερα όσον αφορά τον χρόνο ανταπόκρισης.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

Το Τμήμα έχει θεσπίσει το θεσμό του **Σύμβουλου Καθηγητή**, σύμφωνα με τον οποίο κάθε μέλος ΔΕΠ αναλαμβάνει να παρακολουθήσει, καθοδηγήσει και συμβουλευσει συγκεκριμένο αριθμό φοιτητών.

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών-ΤΠΕ υποστηρίζεται αποτελεσματικά από το μέλος ΕΤΕΠ του Τμήματος και από το προσωπικό της Διεύθυνσης Μηχανοργάνωσης και Κέντρο Δικτύου Τηλεματικής του Πανεπιστημίου, που έχει στόχο την αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών ώστε τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας να έχουν στη διάθεσή τους σύγχρονα συστήματα και εργαλεία για να επιτελέσουν το έργο τους. Το επίπεδο της υποστήριξης κρίνεται αρκετά καλό. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο γίνεται πλέον με υψηλές ταχύτητες και υψηλή διαθεσιμότητα. Προσφέρονται όλες οι βασικές υπηρεσίες πρόσβασης με αρκετά καλή υποστήριξη, ενώ η επίλυση προβλημάτων που παρουσιάζονται γίνεται σχετικά άμεσα. Επίσης, η Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης διοργανώνει σεμινάρια εκπαίδευσης του διοικητικού προσωπικού για την εφαρμογή των συστημάτων της ηλεκτρονικής Γραμματείας.

Μέχρι σήμερα, δεν παρέχονται **υποτροφίες στους άριστους φοιτητές**, αλλά έχει καλλιεργηθεί η ιδέα της βράβευσης φοιτητών σε ειδική εκδήλωση ανοικτή για όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα. Σε αρκετές περιπτώσεις, παρέχονται υποτροφίες σε φοιτητές που απασχολούνται σε ερευνητικά έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.

Πολιτική του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την **ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών** είναι η διοργάνωση, με την έναρξη των μαθημάτων κάθε ακαδημαϊκού έτους, από κάθε Τμήμα, εκδήλωσης υποδοχής και ενημέρωσης των πρωτοετών φοιτητών σχετικά με τη λειτουργία, τις υποδομές και τις υπηρεσίες του Τμήματος, με την οργάνωση και τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου γενικότερα (φοιτητική μέριμνα, διασύνδεση, διασφάλιση ποιότητας, αθλητισμός, πολιτισμός, Υποστήριξη, Συμβουλευτική κ.α), καθώς και με την παρουσίαση του Προγράμματος Σπουδών που θα ακολουθήσουν. Στη συνέχεια, ο Σύμβουλος Καθηγητής παρέχει επιπλέον υποστήριξη για την ομαλή ένταξη και την καθοδήγηση των φοιτητών.

Οι φοιτητές συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Τμήματος μέσω της εκπροσώπησής τους στη Συνέλευση, με τη συμμετοχή τους στον σύλλογο φοιτητών Γεωπονίας Φ.Π.Α.Π. καθώς και με τη συμμετοχή τους σε διάφορες ανοικτές εκδηλώσεις και ημερίδες του Τμήματος. Προβλέπεται συμμετοχή στη Συνέλευση του Τμήματος εκπροσώπων των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών, η οποία όμως παραμένει ανενεργή λόγω του μη ορισμού εκπροσώπων τους. Στο Τμήμα δραστηριοποιείται ομάδα φοιτητών μελών του Διεθνούς Οργανισμού Φοιτητών Γεωπονίας και Συναφών Επιστημών - International Association of Students in Agricultural and Related Sciences, IAAS Greece.

Οι φοιτητές του Τμήματος συμμετέχουν και στη **ζωή του Πανεπιστημίου** μέσα από την εμπλοκή τους σε ομάδες φοιτητών (θεατρική ομάδα, ομάδα μουσικής, αθλητικές ομάδες κ.α.), που υποστηρίζονται από το Πανεπιστήμιο καθώς και της καθημερινής τους επαφής στη Κεντρική Βιβλιοθήκη και στη Λέσχη του Πανεπιστημίου.

Σχετικά με τους εισερχόμενους **αλλοδαπούς φοιτητές**, το Τμήμα έχει ορίσει την Επιτροπή Erasmus+ η οποία φροντίζει για την υποδοχή και καθοδήγησή τους.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

Τα τεκμήρια της Βιβλιοθήκης, ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός, οι χώροι και ο εξοπλισμός της αίθουσας της βιβλιοθήκης (το Τμήμα διαθέτει μόνο χώρο ανάγνωσης στη βιβλιοθήκη) κρίνονται επαρκείς και ικανοποιητικοί για τις ανάγκες του Τμήματος όσον αφορά το τοπικό παράρτημα. Οι ηλεκτρονικές – διαδικτυακές υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου είναι πολύ ικανοποιητικές.

Οι χώροι των γραφείων των διδασκόντων κρίνονται ικανοποιητικοί για τις ανάγκες του Τμήματος. Οι χώροι της Γραμματείας κρίνονται ικανοποιητικοί για τις ανάγκες του Τμήματος.

Οι χώροι της Συνεδριάσεων κρίνονται ικανοποιητικοί για τις ανάγκες του Τμήματος.

Η επάρκεια και ποιότητα των χώρων διδασκαλίας κρίνονται οριακά ικανοποιητικοί για τις ανάγκες του Τμήματος. Οι υποδομές των Εργαστηρίων και του Αγροκτήματος κρίνεται ότι χρήζουν σημαντικής βελτίωσης καθώς και ανανέωσης του υπάρχοντος επιστημονικού εξοπλισμού λόγω παλαιότητάς του.

Το Τμήμα διαθέτει υποδομές πρόσβασης ΑΜΕΑ.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

Από τα ΤΠΕ, υποστηρίζονται οι τηλεφωνικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες τηλεματικού δικτύου. Επίσης, υποστηρίζεται η ιστοσελίδα του Τμήματος στο διαδίκτυο και η πρόσβαση σε σχετικές υπηρεσίες (e-mail, Microsoft Office κλπ) και τηλεπικοινωνίες.

Όλες οι προαναφερθείσες λειτουργίες χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τις διοικητικές υπηρεσίες, το ακαδημαϊκό προσωπικό και τους φοιτητές.

Οι ιστοσελίδες του προσωπικού παρουσιάζονται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και με τον τρόπο αυτό όλα τα μέλη μπορούν να διαθέτουν σχετική ιστοσελίδα.

Η αρμόδια Επιτροπή που έχει οριστεί στο Τμήμα φροντίζει για την ανανέωση της ιστοσελίδας (στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα).

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

Το Τμήμα διαθέτει υποδομή εκπαιδευτικών Εργαστηρίων Φυσικής, Χημείας και Βιολογίας και Αίθουσα Πληροφορικής, για την κάλυψη της εργαστηριακής εκπαίδευσης των φοιτητών στα πλαίσια υλοποίησης του ΠΠΣ. Η χρήση τους γίνεται με βάση το εβδομαδιαίο πρόγραμμα μαθημάτων κάθε εξαμήνου.

Πέρα από τις κοινές υποδομές, τα Ερευνητικά Εργαστήρια του Τμήματος διαθέτουν ξεχωριστές υποδομές και εξοπλισμό, είτε για εκπαιδευτική χρήση είτε για ερευνητική είτε και για τις δύο χρήσεις. Επίσης, τα περισσότερα Εργαστήρια εξυπηρετούνται και από τις εγκαταστάσεις στο Αγρόκτημα. Η χρήση των υποδομών και του εξοπλισμού των Εργαστηρίων διασφαλίζεται με ευθύνη των Εργαστηρίων του Τμήματος.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

Στο Τμήμα δεν προβλέπονται διαδικασίες σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού.

Οι πόροι του Τμήματος είναι ο τακτικός προϋπολογισμός του Ιδρύματος, οι πόροι που διατίθενται ετησίως από τον ΕΛΚΕ, οι πόροι από τα μεταπτυχιακά προγράμματα με δίδακτρα καθώς και οι πόροι από τα ερευνητικά προγράμματα που υλοποιούνται από ομάδες μελών του Τμήματος. Οι πόροι του τακτικού προϋπολογισμού κατανέμονται ισότιμα ανάμεσα στα Εργαστήρια για την κάλυψη των αναγκών των Εργαστηρίων και αιτιολογημένα για την κάλυψη των πειραματικών στο Αγρόκτημα. Οι πόροι των ΠΜΣ και των ερευνητικών έργων κατανέμονται στα Εργαστήρια στα οποία λειτουργούν τα ΠΜΣ και ερευνητικά έργα. Επίσης, σε όχι τακτική βάση διατίθενται πόροι μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Τονίζεται ότι η κρατική επιχορήγηση κρίνεται χαμηλή και δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες προμήθειας αναγκαίου αναλώσιμου εργαστηριακού εξοπλισμού και ανάγκες συντήρησης του μόνιμου εργαστηριακού εξοπλισμού.

Δεν προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία απολογισμού. Ωστόσο, κάθε Εργαστήριο σαφώς και πραγματοποιεί απολογισμό, και γενικότερα ισολογισμό των οικονομικών του πόρων.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην έκθεση, τη συζήτηση και την ανάλυσή τους, προκύπτει ότι το Τμήμα υλοποιεί ΠΠΣ που οδηγεί στην απονομή ενός ισχυρού Πτυχίου με ανταπόκριση στις απαιτήσεις του πρωτογενούς τομέα στον Ελλαδικό χώρο και που προσφέρει επιπλέον στους αποφοίτους του

- Πιστοποιημένο τίτλο σπουδών
- Τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών (Integrated Master)
- Πιστοποιητικό απόκτησης Ψηφιακών δεξιοτήτων
- Σύνδεση με την αγορά εργασίας, η οποία επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της δίμηνης πρακτικής άσκησης
- Ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων μέσω εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας ερευνητικού χαρακτήρα
- Ικανοποιητικό ποσοστό αποφοίτησης σε n έτη (~20%)
- Σύνδεση με την ευρωπαϊκή ακαδημαϊκή κοινότητα και αγορά εργασίας με την προσφερόμενη δυνατότητα κινητικότητας με τα προγράμματα ERASMUS και ERASMUS Plus, αντίστοιχα.

Επίσης, το Τμήμα προσφέρει ολοκληρωμένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Από τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες των μελών του Τμήματος, παράγεται σημαντικό έργο που αποτυπώνει τη δυναμική του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. καθώς χαρακτηρίζεται από

- προσφορά ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών και Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών
- ικανοποιητικό ρυθμό παραγωγής επιστημονικής γνώσης με δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, με ανακοινώσεις και συμμετοχές σε εθνικά και διεθνή συνέδρια, με παραγωγή βιβλίων και συγγραφή Κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους
- αναγνωριστικότητα του παραγόμενου ερευνητικού του έργου από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα (αριθμός ετεροαναφορών, συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών εκδόσεων, κ.α.) και
- υλοποίηση σημαντικού αριθμού ερευνητικών προγραμμάτων εθνικής και διεθνούς εμβέλειας που προσελκύουν μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες καθώς και άλλους επιστήμονες-ερευνητές ως εξωτερικούς συνεργάτες

Στον Πίνακα 9.1 παρουσιάζονται μερικοί αποτυπωμένοι δείκτες για το Τμήμα (2021) σε σχέση με τα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (δείκτες ως μέσες τιμές για όλα τα Τμήματα του Π.Θ. για το έτος 2021- ΜΟΔΙΠ ΠΘ και ΕΘΑΑΕ) και για άλλα Ιδρύματα της χώρας (δείκτες ως Μέση τιμή των Ιδρυμάτων όλης της χώρας για το έτος 2020- ΕΘΑΑΕ) – Επεξεργασία στοιχείων ΜΟΔΙΠ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Πίνακας 9.1 Δείκτες για το Τμήμα σε σχέση με τα άλλα Τμήματα του Π.Θ. για το έτος 2021 και με άλλα Ιδρύματα της χώρας για το έτος 2020 (ΜΟΔΙΠ ΠΘ και ΕΘΑΑΕ).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Μέση τιμή όλων των Ιδρυμάτων της χώρας (2020)	Σύνολο δεικτών του Ιδρύματος ΠΘ (2021)	Τμήμα ΓΦΠΑΠ (2021)
Ποσοστό αποφοίτων έτους ως προς τις νέες εγγραφές έτους	-	64,68%	71,81%
Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν)	15,94%	16.52%	18,69%
Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών	0,13	0,14	0,04
Αναλογία διδακτορικών διατριβών ανά μέλος Δ.Ε.Π	-	2,28	2,38
Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος Δ.Ε.Π.	2,23	4,5	9,08
Θέση Τμημάτων/Σχολών του Α.Ε.Ι. σε διεθνείς θεματικές αξιολογήσεις	-	101-150	155
Μέσο πλήθος διδακτορικών διατριβών που ολοκληρώθηκαν ανά μέλος Δ.Ε.Π.	0,17	0,13	0,29
Επιστημονικές δημοσιεύσεις /διδάκτορα	4,83	7,42	3,71
Μέσο ετήσιο πλήθος ενεργών έργων ανά μέλος Δ.Ε.Π.	1,87	5,08	6,25
Μέσο ετήσιο πλήθος ευρωπαϊκών ενεργών έργων με συντονισμό από το ίδρυμα ανά μέλος Δ.Ε.Π.	0,07	0,04	0,08
Μέλη Δ.Ε.Π. του Α.Ε.Ι. με σημαντική διεθνή απήχηση	-	2	0
Μέλη Δ.Ε.Π. με σημαντική αναγνώριση	-	83	2
Ποσοστό σπουδαστών σε προγράμματα Κ.Ε.Δι.Βι.Μ. στο συνολικό αριθμό ενεργών φοιτητών	9,33%	7,36%	0,00%
Ετήσιο ποσοστό εξερχόμενων φοιτητών ERASMUS στο σύνολο των ενεργών φοιτητών	1,22%	1,00%	3,21%
Ετήσιο ποσοστό εισερχόμενων φοιτητών ERASMUS στο σύνολο των ενεργών φοιτητών	0,92%	0,24%	0,46%
Πλήθος ενεργών διεθνών συνεργασιών ανά Τμήμα	1,81	75	15
Πλήθος ξενόγλωσσων Π.Μ.Σ.	-	3	1
Πλήθος επιστημονικών συνεδρίων που οργανώνονται από τους φοιτητές	0,5	20	0
Ύπαρξη υπηρεσίας ψυχολογικής υποστήριξης	-	NAI	NAI

Σημεία τα οποία ανησυχούν το Τμήμα για τη μελλοντική του εξέλιξη και που απαιτούνται προσπάθειες βελτίωσης είναι

- Ο αυξανόμενος αριθμός εισακτέων σε συνάρτηση με τον σταθερό αριθμό θέσεων μελών του προσωπικού του Τμήματος καθώς δυσχεραίνει την ποιοτική υλοποίηση του ΠΠΣ (εργαστηριακές ασκήσεις και εκπόνηση ατομικής ερευνητικής πτυχιακής εργασίας)
- Η μη ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματος με μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικό προσωπικό
- Η σχετικά μικρή προσέλευση εισερχόμενων φοιτητών ERASMUS
- Η αδυναμία επαρκούς αναπλήρωσης, συντήρησης και ανανέωσης παλαιωμένου επιστημονικού εξοπλισμού
- Η σχετική μείωση που παρουσιάζει ο αριθμός φοίτησης στα ΠΜΣ
- Η απουσία λειτουργίας ξενόγλωσσων ΠΜΣ
- Η απουσία καταγραφής της πορείας των αποφοίτων του
- Η μη εμπλοκή των μελών του Τμήματος σε δράσεις του ΚΕΔΙΒΙΜ

Σε σχέση με τα αναφερόμενα σημεία προβληματισμού για το Τμήμα, αυτά τα οποία εξαρτώνται πλήρως από τις δικές του αποφάσεις και δράσεις μπορούν να βελτιωθούν και ήδη το Τμήμα κινείται προς αυτή την κατεύθυνση (νέα ΠΜΣ, οργάνωση προγραμμάτων στο ΚΕΔΙΒΙΜ) και προβλέπεται η υλοποίησή τους στα επόμενα ακαδημαϊκά έτη. Για τα σημεία που εξαρτώνται από τους θεσμικούς παράγοντες (Υπουργικές αποφάσεις, θεσμικό πλαίσιο, Διοίκηση Πανεπιστημίου Θεσσαλίας) παρεμβαίνει στο μέτρο του δυνατού μέσα από τα θεσμικά όργανα του Πανεπιστημίου.

Σε σχέση με τα θετικά σημεία που έχουν αναφερθεί, το Τμήμα θεωρεί ότι η υπάρχουσα δυναμική θα συνεχιστεί και η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος (φοιτητές και προσωπικό) θα επιτύχει ακόμη υψηλότερους δείκτες αριστείας.

10. Σχέδια βελτίωσης

10.1 Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων

- Ίδρυση ξενόγλωσσου ΔΠΜΣ σε σύγχρονο τομέα της επιστήμης
- Δράσεις για την Πιστοποίηση των ΠΜΣ του Τμήματος
- Προτάσεις για οργάνωση Προγραμμάτων εκπαίδευσης στο ΚΕΔΙΒΙΜ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σε ειδικά θέματα προσανατολισμένα στις περιφερειακές ανάγκες της Αγροτικής Παραγωγής
- Αναμόρφωση του σχεδίου στοχοθεσίας με επικαιροποίηση των στόχων και δράσεων και των μέσων υλοποίησής του
- Βελτίωση των Κανονισμών για τις προπτυχιακές σπουδές και την πτυχιακή εργασία
- Κατάρτιση Κανονισμού Μεταδιδακτορικών Σπουδών στο Τμήμα και ενίσχυση του Θεσμού
- Βελτίωση και ενίσχυση της εξωστρέφειας του Τμήματος
- Διεκδίκηση θέσεων για την ενδυνάμωση του αριθμού του προσωπικού στο Τμήμα (θέσεις νέων μελών ΔΕΠ, ΕΔΙΠ κ.α.)
- Αιτήματα προς το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας για τη συνδρομή της Τεχνικής Υπηρεσίας σε αναγκαία έργα διαμόρφωσης χώρων και για λειτουργία εργαστηρίων συντήρησης εγκαταστάσεων
- Σε συνεργασία με τις μονάδες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, οργάνωση και λειτουργία δομής για την καταγραφή και ενεργοποίηση των αποφοίτων του Τμήματος και του Πανεπιστημίου
- Συνεργασία με τις δομές και τις μονάδες του Πανεπιστημίου για ενίσχυση και βελτίωση της ροής και της αποτελεσματικότητας των χρησιμοποιούμενων συστημάτων (Κέντρο Μηχανοργάνωσης, ΜΟΔΙΠ, Βιβλιοθήκη, κ.α.)
- Προετοιμασία για την κατάθεση πρότασης του Τμήματος Γ.Φ.Π.Α.Π. για την ανανέωση της Πιστοποίησης του ΠΠΣ